

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

28 СЕННЯ 2021 г. АЎТОРАК № 250 (29619)

КОРАТКА

- Гомельскі медуніверсітэт прайшоў міжнародную акрэдытацыю.
- Спецыялізаваны электронны кірмаш сталічных вакансій для інвалідаў пройдзе 30 снежня.
- Белдзяржфілармонія запрашае на «Калядны рэлакс» з чашамі, якія спяваюць, чакрафонамі і звяночкамі кошы.
- «Эстафету святочнага настрою» правядуць радыёстанцыі Белтэлерадыёкампаніі. Беларускае радыё рытуе незвычайны эфір да навагодніх свят.
- Амаль 1,5 тыс. дзяцей Мінскай вобласці атрымаюць падарункі падчас акцыі «Цуды на Раство». Адным са спосабаў збору падарункаў для дзяцей штогод становяцца «Ёлкі жаданняў», якія ўстанавліваюць у гандлёвых цэнтрах.
- Педагагі Беларусі ўвайшлі ў лік пераможцаў і лаўрэатаў міжнароднага конкурсу «Школа без межаў».
- Глыбоцкі мясакамбінат выпускае арыгінальныя мясныя вырабы з водарам вішні.

- Больш за 3,56 млн беларусаў прайшло поўны курс вакцынацыі супраць COVID-19.
- У Гомелі ветэрана вайны Навума Каплана павіншавалі з 95-годдзем.
- Новымі рэзідэнтамі Парка высокіх тэхналогій сталі 52 кампаніі.
- Вырабы з фарфору і фаянсу XVIII стагоддзя прадэманструюць на выставе ў Віцебску.

«ГЭТАЯ ЦУДОЎНАЯ ТРАДЫЦЫЯ ЖЫВЕ»

Галоўная ёлка краіны з удзелам Прэзідэнта прайшла ў Палацы Рэспублікі

Фота: БелТА

Аляксандр Лукашэнка далучыўся да дабрачыннага свята ў рамках акцыі «Нашы дзеці». На рэспубліканскую ёлку па традыцыі прыехалі дзеці з усёй краіны — амаль 2400 маленькіх беларусаў ва ўзросце ад 8 да 14 гадоў. У склад дэлегацыі увайшлі выхаванцы дамоў-інтэрнатаў, кадэты, пераможцы разнастайных рэспубліканскіх і міжнародных спаборніцтваў, найлепшыя ў грамадскай дзейнасці, дзеці, што пражываюць у рэгіёнах, забруджаных ад аварыі на ЧАЭС, хлопчыкі і дзяўчынкі са шматдзетных сем'яў.

Галоўнай падзеяй навагодняга свята ў Палацы Рэспублікі стаў паказ праграмы «Чароўная сіла». Яна ўяўляла сабою ярскае казачнае музыкальна-сцэнічнае шоу, у якім удзельнічалі найлепшыя творчыя калектывы краіны.

Дзяцей сабралі на спектакль загадзя. Але ім было чым заняцца: малля і падлеткі гулялі па Палацы Рэспублікі, фатаграфаваліся на фоне ззяючых навагодніх дэкарацый, дзетка забавлялі конкурсамі і міні-дыскатэкай.

СТАР. 2

Жыллё маё

КАМУНАЛЬНАЕ ПРАВІЛА «ПЯЦІ ДОЛАРАЎ»

Як працуе падаражанне, і чаму з жыровак знікла колькасць жыхароў

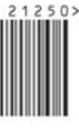
Традыцыйнае штогадовае павышэнне кошту аплаты камунальных паслуг на пяць долараў жыхары адчуваюць ужо ў студзені. Новая жыроўка за двухпакаеўку з трыма жыхарамі стане больш важкай на 11,1 рубля. А другі этап павышэння цаны на паслугі ЖКГ адбудзецца ў чэрвені: на

3,04 рубля павялічыцца плата за цеплавую і электрычную энергію, а таксама прыродны і звадкаваны газ, што выкарыстоўваецца для ацяплення. Нагадаем: папярэднія змены ў аплаце ЖК-паслуг адбыліся ў верасні, калі плату за тэхаб-слугоўванне ліфта, прыборку пад'езду

і электраэнергію на асвятленне дапаможных памяшканняў і работу абсталявання дома сталі налічваць зыходзячы з агульнай плошчы кватэры, а не з колькасці зарэгістраваных у ёй жыхароў. Пра новаўвядзенні расказалі спецыялісты МЖКГ.

СТАР. 13

ISSN 1990 — 763X

9 771990 763008

«ГЭТАЯ ЦУДОЎНАЯ ТРАДЫЦЫЯ ЖЫВЕ»

УНЁСАК У ЗДАРОЎЕ

(Заканчэне.)

Пачатак на 1-й стар.)

Каля навагодніх інсталяцый робяць фота на тэлефон дзяўчынкі ў святочных сукенках, падыходзім да іх і знаёмімся. Арына Смірнова з Бабруйска займаецца валеяболам, і яе каманда — прызёр рэспубліканскіх спаборніцтваў. За поспехі ў спорце дзяўчынку ўзнагародзілі двухдзённай паездкай на навагоднія паказы ў сталіцу. У нядзелю дзеці былі ў Беларускам дзяржаўным цырку, учора — на рэспубліканскай ёлцы. Гэтыя падзеі не толькі напоўнілі школьнае каникулы новымі эмоцыямі, але і далі пачатак новаму сяброўству. У адным пакоі ў Мінску Арына жыла разам з Арынай Свіржэўскай з Краснаполля. Хоць дзяўчынкі ўжо падлеткі, яны і як малыя чакаюць у гэты час цуду.

«Хочацца чагосьці незвычайнага, пазітывага, правесці добра час з сям'ёй у гэтыя святы. Я загадала жаданне, каб усе мае блізкія, родныя заўсёды заставаліся са мной», — кажа Арына Смірнова.

«Для мяне Новы год — час, калі мы змай гатум салаты, накрываем стол, лотым усёй сям'ёй адзначаем свята, дарым падарункі, ходзім на ёлку», — дадае сяброўка.

У фэе Палаца Рэспублікі ўжо доўгі час размешчаны мадэлі разнастайнай тэхнікі, якую ствараюць на айчынных прадпрыемствах. Іх уважліва разглядаюць хлопцы. Гэта 12-гадовы Дзмітрый Пазняк і Ігар Мацішоў з Наваполацка. Яны атрымалі білеты на ёлку за дасягненні ў робататэхніцы і 3D-мадэляванні. Галоўная мэта, дзеляцца яны, пастаўлена ўжо не толькі на новы год, але і на найбліжэйшыя — пасляхова скончыць школу, паступіць у БДУП на праграмаванне.

«Нам больш цікавая тэхніка, чым ёлка. Але і спектакль будзем глядзець з цікавасцю, бо тут упершыню. Тут усё зіхаецца прыгожа, адчуваецца маштаб», — адзначаюць падлеткі.

Маштаб і значнасць падзеі падкрэслівае і ўдзел у свяце кіраўніка краіны. Ён з'явіўся ў палацы перад пачаткам спектакля. Аляксандр Лукашэнка па традыцыі прывітаў дзецей са сцэны галоўнай залы нашай дзяржавы, Палаца Рэспублікі.

«Мы праводзім ёлку ўжо больш за чвэрць стагоддзя. І нават самыя маленькія глядачы першых навагодніх спектакляў ужо самі сталі бацькамі. А хтосьці, можа, прывёў сюды свайго малага. Гэтая цудоўная традыцыя жыве. Дабрачынная акцыя «Нашы дзеці» звязвае ўжо два пакаленні беларусаў. Беларусь, якая растуць і сталюць на добрых і прыгожых гісторыях, расказаных на гэтай сцэне нашымі любімымі артыстамі», — скажаў Аляксандр Лукашэнка.

Ён адзначыў, што для яго быць тут — таксама свайго роду падарунак, бо гэты магчымасць на імгненне адцягнуцца ад палітычных спраў і разам з дзецьмі акунуцца ў свет дзяцінства, у якім ёсць месца казцы, марам і чудам.

«І я шчаслівы, што за гады правядзення дабрачыннага праекта «Нашы дзеці» жонкі малы беларус не на словах, а на справе ведае, што ён бясконца дарагі і патрэбны сваёй роднай краіне», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Ён, карыстаючыся магчымасцю, падзякаваў усім, хто робіць дзяцінства малых шчаслівым і бесклапотным. Сярод іх, па словах кіраўніка краіны, настаўнікі і выхавальнікі, якія дапамагаюць асвоіць веды, урачы, якія клопоцяцца аб здароўі, будаўнікі, якія ўзводзяць школы, дзіцячыя сады, палацы спорту, пляцоўкі і паркі для адпачынку. Аляксандр Лукашэнка сказаў дзякуй усім, хто вырабляе для дзяцей прыгожую вопратку, цацкі, любімыя прысмакі, карысныя прадукты, гатуюць для іх снанданкі і абеды ў школах і дзіцячых садках. Падзякаваў Прэзідэнт міліцыянерам і вайскоўцам, якія берагуць мір на нашай зямлі.

Словы падзякі ад кіраўніка краіны — і арганізатарам навагодніх дзіцячых свят, якія імкнуча ўвасобіць у жыццё ўсе дзіцячыя чаканні і мары. «У гэты пераднавагодні дні няма ў краіне ні аднаго дзіцяці, якое б не было агорнута нашым клопатам і ўвагай. Дарагія нашы дзеці! Заўсёды ведайце і памятайце: усё, што мы робім напрыкладні Новага года і ў звычайныя працоўныя дні, робім з любоўю і верай у вас», — акцэнтаваў Аляксандр Лукашэнка.

Ён пажадаў маленькім беларусам выдатнага настрою, моцнага здароўя і радасці ад святочнага спектакля і перадаў слова галоўнаму чараўніку святла — Дзеду Марозу.

У канцы падзеі дзяцей чакалі падарункі ад кіраўніка краіны. У адказ маленькія беларусы прэзентавалі Аляксандру Лукашэнку панно з роспісам па шкле «Студзень» і цацку — тыгра «Сімвал года».

Дабрачынная акцыя «Нашы дзеці» праходзіць з 14 снежня да 14 студзеня 2022 года. Вышэйшыя службовыя асобы, кіраўнікі рэспубліканскіх органаў кіравання, дзяржаўных арганізацый наведваюць дзіцячыя інтэрнаты, бальніцы, шматдзетныя сем'і, дзіцячыя дамы сямейнага тыпу і віншуюць са святамі дзяцей. Усяго акцыя ахопіць каля мільёна дзяцей па ўсёй краіне. Ёлка з удзелам Прэзідэнта ў Палацы Рэспублікі стала кульмінацыйнай дабрачынным мерапрыемстваў «Нашы дзеці».

Марыя ДАДАЛКА.

Наталля КАЧАНОВА павіншавала пацыентаў і калектыў РНПЦ дзіцячай анкалогіі з надыходзячымі святамі.

Спікер верхняй палаты парламента ў рамках акцыі «Нашы дзеці» наведвала РНПЦ дзіцячай анкалогіі, гематалогіі і імуналогіі, што ў Бараўлянках, і ўручыла сертыфікат на мікраскоп для гематалагічных даследаванняў.

Трэба сказаць, што Савет Рэспублікі не першы раз прыязджае ў цэнтр. Дарэчы, гэта нават не апека, а сапраўднае сяброўства: сенатары аказваюць медыцынскай установе дапамогу па розных пытаннях.

Вось і цяпер Старшыня Савета Рэспублікі прыехала павіншаваць з надыходзячымі святамі маленькіх пацыентаў, якія тут лечацца. Хлопчыкам падарыла машынку, дзяўчынкам — мяккія цацкі. Зрабіць жыццё больш салодкім дапамаглі цукеркі ад кандытарскай фабрыкі «Чырвоны харчавік».

«Я хацела б шчыра падзякаваць вам за работу, — звярнулася Наталля Качанова да супрацоўнікаў цэнтра. — Так, гэта работа, але разам з тым я ведаю, што для кожнага з вас гэты жыццё. Па-іншаму тут нельга. Тады, калі па рабоце ты сустракаешся з дзецьмі, гэта заўсёды не вельмі проста, гэта адказнасць. А калі ў дзіцяці яшчэ на нейкім жыццёвым этапе ўзнікаюць праблемы, гэта яшчэ больш складана».

А каб такіх праблем у малых было менш, акцэнтавала ўвагу яна, на ўзроўні дзяржавы робіцца ўсё, каб аказаць якасную, кваліфікаваную і прафесійную медыцынскую дапамогу своечасова і ў поўным аб'ёме.

Як нагадала спікер верхняй палаты парламента, пасля наведвання гэтага цэнтра кіраўніком дзяржавы планы ўстановы па пераабсталяванні і пашырэнні плошчаў былі пачутыя.

«Аляксандр Рыгоравіч падтрымаў вашы прапановы па будаўніцтве корпусу, па аснашчэнні больш сучасным абсталяваннем, таму што вы робіце вельмі значную справу: аказваеце медыцынскую дапамогу нашым дзецям і тым, хто прыязджае з іншых краін. І што гэтыя планы ажыццяўляцца — у гэтым няма ніякага сумнення. Самае галоўнае, каб дзеткі, якія лечацца

ў вас, былі жывыя і здаровыя, — падкрэсліла спікер.

Свой унёсак у справу зрабілі і члены Савета Рэспублікі ў выглядзе новага светлавога мікраскопа для гематалагічных даследаванняў.

«Мы яго набылі, для таго каб цэнтр мог аказаць больш кваліфікаваную дапамогу нашым дзецям, — удакладніла спікер верхняй палаты парламента».

Яна адзначыла, што пры наведванні такіх устаноў заўсёды ахопліваюць дваістыя пачуцці:

«З аднаго боку — перажываеш, таму што хацелася б, каб нашы дзеткі папраўляліся і былі дома з мамамі, з іншага — разумеш, што тут робіцца ўсё, каб аказаць дапамогу тым, хто трапіў у такую сітуацыю, — падзялілася з журналістамі Наталля Качанова».

Яна выказала словы шчырай удзячнасці калектыву цэнтра, а дзеткам — пажадала як мага хутчэй паправіцца:

«Тыя дасягненні, якія ёсць у нашай медыцыны, сведчаць аб тым, што гэта рэальна. І сапраўды, дзеці вяртаюцца да нармальнага жыцця. Таму што тут добрыя праграмы лячэння і кваліфікаваны прафесійны калектыв, — падкрэсліла Наталля Качанова».

Вольга АНУФРЫЕВА.

У тэму

Таксама спікер верхняй палаты парламента ў рамках акцыі «Нашы дзеці» павіншавала выхаванцаў цэнтра карэкцыйна-развіваючага навучання і рэабілітацыйнага Полацкага раёна з надыходзячымі святамі і падарвала сертыфікат на тэлевізар.

«ВЫ, НА НАША ШЧАСЦЕ»

На змену дзелавым касцюмам прыйшлі вячэрнія сукенкі, а замест важных палітычных размоў — музыка: 24 снежня Палац Незалежнасці прыняў навагодні бал для моладзі. Удзел у мерапрыемстве ўзяў і Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка. Рэспубліканскі навагодні бал сабраў у Палацы Незалежнасці 337 маладых і таленавітых людзей: 156 з рэгіёнаў і 181 з Мінска. Сярод іх — стыпендыяты спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па сацыяльнай падтрымцы адораных навучэнцаў і студэнтаў, уладальнікі стыпендыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, удзельнікі рэспубліканскіх конкурсаў навуковых работ, пераможцы і лаўрэаты творчых міжнародных і рэспубліканскіх конкурсаў, перспектывныя спартсмены.

Сёлта Палац Незалежнасці прыняў ужо чацвёрты навагодні бал, які, па словах Прэзідэнта, адраджае гістарычныя традыцыі і фарміруе сучаснае аблічча нашай маладой суверэннай дзяржавы.

«Вы — галоўнае ўпрыгажэнне гэтага балю»

«Беларусь — краіна палацаў і замкаў. Якія толькі балі не праводзіліся тады: венскія, польскія, рускія. Іх ладзілі прадстаўнікі мясцовай шляхты, але ў тыя часы — падданых самых розных дзяржаў. І толькі ў гісторыі нашай з вамі незалежнасці найпрыгажэйшая бальная традыцыя стала нашай — беларускай. Але, складаючы музычную праграму вечара, афармляючы залу, мы заўсёды з вялікай павагай успамінаем асаблівасці кожнай эпохі, якая стала часткай культурнай спадчыны беларусаў. Мінулае забываць нельга», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка. Ён звярнуў увагу, што пад заслону адыходзячага года заўсёды афі-

цыйны і строга Палац Незалежнасці мяняецца. «Ён падобны да вас, а вы падобныя да яго. Яго атмасфера ствараеце вы, шануючыя госці святочнага балю. Ярка, стаяністыя, утэўненыя ў сабе маладыя людзі — вы галоўнае ўпрыгажэнне гэтага балю», — звярнуўся да гасцей беларускі лідар.

Навагодні бал для дэбютантаў кіраўнік дзяржавы назваў падарункам, які яны заслужылі сваімі выдатнымі поспехамі ў вучобе, творчасці, грамадскім жыцці. «Калі быць тут — прывітае, то сёння ў адрозненне ад ранейшых часоў яна даецца не па паходжанні, а па розуме і таленце. Акрамя таго, што вы прыгожыя, вы,

на наша шчасце, разумныя і таленавітыя», — падкрэсліў ён.

Аляксандр Лукашэнка падзякаваў бацькам і настаўнікам маладых людзей, якія кожнаму з іх дапамаглі развіць таленты, навучылі дасягаць пастаўлены мэт, выхавалі патрыятымі Айчыны.

«Вам і ўсім вашым аднагодкам я скажу галоўнае: за вамі Беларусь — дзяржава, дзе створаны належныя ўмовы для жыцця, для асабістага і прафесійнага развіцця. Гэта ваш шчыт. І вы павінны несеці яго з гонарам і годнасцю, абараняючы яго, таму што ў цяжкія часы ён абароніць вас», — заўважыў ён.

Маладым удзельнікам навагодняга балю Аляксандр Лукашэнка пажадаў пакінуць на гэтым шляху яркі стваральны след. Ён заўважыў, што наша дзяржава такая ж маладая, як і дэбютанты балю. «А значыць, важна не толькі захаваць традыцыі, якія склаліся, але і стварыць новыя. Я часта кажу, што ў нас нямала традыцый. І я заўжуды стараўся, каб гэтыя традыцыі

ПАДАРЫЦЬ ДЗЕЦЯМ БОЛЬШ ЦЯПЛА, ЛЮБОВІ

Старшыня Палаты прадстаўнікоў Уладзімір АНДРЭЙЧАНКА наведаў Бягомльскую дапаможную школу-інтэрнат, візіт у якую стаў традыцыйным падчас акцыі «Нашы дзеці».

«Дзецям нецікавыя праблемы дарослых, яны хочуць нармальна жыць, весяліцца, вучыцца і атрымліваць падарункі. На жаль, жыццё ў адносінах да іх не заўсёды бывае справядлівым. Што датычыцца гэтай школы-інтэрната, то тут выхоўваюцца дзеці з сур'ёзнымі хваробамі, сіроты, у тым ліку і пры жывых бацьках, таму дзяржава ўзяла на сябе поўны клопат, каб выгадаваць, навучыць, накарміць, апрануць і даць пеццёўку ў жыццё. Задача дарослых падчас правядзення акцыі «Нашы дзеці» — падарыць больш дзецям цяпла, лю-

Фота БелТА

бові, добра. У гэтым і ёсць сутнасць існуючай дзяржавы, якая працуе на стварэнне», — сказаў Уладзімір Андрэйчанка і дадаў, што разам з неабякавымі людзьмі можна зрабіць шмат для такіх дзяцей.

Падарункі школы наведлі і прадстаўнікі арганізацыі і прадпрыемстваў раёна. Госці падарылі ноўтбук, пральныя машыны, тэлевізар. А настаўнікі і выхаванцы школы-інтэрната ў адказ падарылі на-

вагодні паказ, які зарадзіў усіх добрым святочным настроем.

Бягомльская школа-інтэрнат была адкрыта 12 верасня 1960 года. У 1974 годзе яе пераўтварылі ў дапаможную школу-інтэрнат. Ва ўстанове дзеці знаходзяцца круглы год, пражываюць тут 82 выхаванцы. Асноўная задача установы — падрыхтоўка выхаванцаў да самастойнага жыцця.

Валерыя СЦЯЦКО.

НАВАГОДНЯЯ АТМАСФЕРА І ЎСПАМІНЫ ПРА ДЗЯЦІНСТВА

Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Ігар СЕРГЕЕНКА далучыўся да акцыі «Нашы дзеці» ў «Ждановіцкай спецыяльнай агульнаадукацыйнай школе-інтэрнаце для дзяцей з парушэннямі слыху», па-ведамляе БелТА.

Па словах Ігара Сергеенкі, гэтымі днямі многія кіраўнікі, працоўныя і творчыя калектывы, неабякавыя людзі прыязджаюць у школы і дамы-інтэрнаты, каб павіншаваць дзяцей, якія не заўсёды могуць у поўнай меры адчуваць увагу блізкіх.

«Ва ўстанове ў Ждановічах убацьку, што педагогі тут з любоўю ствараюць навучэнцаў чароўную навагоднюю атмасферу. Тут працуюць неабякавыя людзі, сур'ёзныя педагогі з добрай кваліфікацыяй», — сказаў Ігар Сергеенка.

Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта падзяліўся, што ўдзел у навагодняй акцыі нагадаў яму аб дзяцінстве, калі ён сам з нецярпеннем чакаў свята, упрыгожваў ёлку, удзельнічаў у рэжысе і ролі Дзеда Мароза.

Для шанюных гасцей правялі экскурсію па ўстанове, паказалі навучальныя класы, кабінет карэкцыйнай работы, дзе з дзецьмі займаюцца лагапеды. Таксама наведвалі-

Фота БелТА

кам паказалі мастацкую майстэрню «Краскі». Работы навучэнцаў студыі выяўленчага мастацтва былі прадстаўлены на пляцоўках бібліятэкі Янкі Купалы, мастацкай галерэі «Універсітэт культуры», а таксама на выставах у Нацыянальнай бібліятэцы.

У школе-інтэрнаце выхоўваюць 78 хлопчыкаў і дзяўчынак у асноўным з Мінскай вобласці, якія маюць парушэнні слыху. Яны разам з педагогамі арганізавалі для Ігара Сергеенкі і іншых гасцей музычна-тэатральны паказ, падчас якога пераўвасобіліся ў казачных герояў. А Ігар Сергеенка далучыўся да святачнага карагода ў адказ падарыўшы для дзяцей салодкія падарункі і сертыфікат на акустычную сістэму.

ЗАДАЧЫ ДЛЯ ДАРОСЛЫХ — ШЧАСЛІВЫЯ ВОЧЫ ДЗЯЦЕЙ

Кіраўнік спраў Прэзідэнта Валерыя Івановіч наведаў у рамках акцыі «Нашы дзеці» наведваў Рудзенскую дапаможную школу-інтэрнат, перадае карэспандэнт БелТА.

Па словах Валерыя Іванова, напярэдадні Новага года адчуваецца атмасфера, якая абавязвае пасабліваму ставіцца да гэтай падзеі. «Такія радасныя твары дзяцей не заўсёды ўбачыш на працягу года. На мой погляд, наша задача — зрабіць так, каб гэтыя вочы свяціліся кожны дзень, каб сум не наведваў маленькае дзіця — такога быць не павінна. Калі так адбываецца, значыць, вінаватыя мы, дарослыя», — падкрэсліў кіраўнік спраў Прэзідэнта. Ён падзякаваў педага-

Фота БелТА

гічнаму калектыву Рудзенскай дапаможнай школы-інтэрната і іх выхаванцам за цудоўнае святочнае прадстаўленне і перадаў установе smart-тэлевізар. Таксама дзецям дасталіся ад Валерыя Іванова навагоднія падарункі.

У школе-інтэрнаце навучаецца звыш 110 чалавек. У 2019 годзе падчас рэалізацыі праграмы ма-

лых грантаў Глобальнага экалагічнага фонду пры падтрымцы Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя і Праграмы развіцця ААН у Беларусі ва ўстанове адкрыты цэнтр па экалагічнай адукацыі навучэнцаў. Акрамя таго, тут дзейнічаюць кабінет камп'ютарнай граматы, старыяна-цясларыя майстэрня.

Марыя ДАДАЛКА.

ГОМЕЛЬ ПРАЦЯГНУЎ МАРАФОН ДАБРЫНІ

Абласная дабрачынная ёлка сабрала больш як паўтары тысячы дзяцей

На святочнае прадстаўленне ў гомельскі цырк запрашэнне атрымалі самыя актыўныя і таленавітыя навучэнцы вобласці. Перад пачаткам шоу госці змаглі ацаніць выставы дасягненняў, танцавальныя пляцоўкі і фотазоны, якія падрыхтавалі шматлігія ўстановы адукацыі рэгіёна.

Урачыстая цырымонія распачалася прывітаннем усіх удзельнікаў свята старшынёй Гомельскага аблвыканкама Іванам КРУПКО. Кіраўнік рэгіёна ўзнагародзіў школьнікаў, якія дасягнулі значных вынікаў у вучобе, творчасці, даследчыцкай дзейнасці і спорце ў бягучым годзе.

«Святло ад вашых добрых спраў, сацыяльных праектаў зрабіла навагодня агні яшчэ больш яркімі. Упэўнены, што і ў наступным годзе вы працягнеце наступальнае ўзыходжанне да новых вяршыняў, асобаснага росту. Памятайце, — нідзе не будучы вам так рады, як на роднай зямлі. Успяўайце працай і талентамі сваю малую радзіму і нашу родную Беларусь», — заклікаў дзяцей Іван Крупко.

Старшыня аблвыканкама ўручыў узнагароды шасці школьнікам з розных куткоў рэгіёна. Адна з узнагароджаных, школьніца з Рагачова Капіла Зінгер ад імя ўсіх запрошаных на свята дзяцей падзякавала губер-

натара за падарункі і магчымасць наведаць абласны цэнтр перад Новым годам.

Прынамсі, на пачатку шоу ўсе раёны вобласці былі прадстаўлены казачнымі феямі. Кожная перадала ў чароўную кнігу свята пажаданні ў новым годзе ад маленькіх жыхароў сваіх рэгіёнаў. Так удзельнікі імкнуліся перадаць галоўную ідэю святочнага прадстаўлення — еднасці і моцы агульнай каманды. Само ж казачнае прадстаўленне падрыхтавалі амаль сто прадстаўніц дзіцячых творчых калектываў Гомельшчыны. У аснове сцэнарыя — супрацьстаянне добра і зла. Юныя добрыя героі, каб атрымаць перамогу над чорнымі сіламі, аб'ядналі свае намаганні і перамаглі сілу злыягоўства.

Наталія КАПРЫЛЕНКА.
Фота Ганны ПАШЧАНКІ.

РАЗУМНЫЯ І ТАЛЕНАВІТЫЯ»

былі. Краіна ёсць толькі тады, калі ёсць традыцыі, гэта яе аблічча», — канстатаваў беларускі лідар.

Прэзідэнт пажадаў маладым удзельнікам балю быць у добрым сэнсе дзёркімі, смелымі, крэатыўнымі. «Памятайце: у вашых руках лёс нашай роднай Беларусі. У гэты святочны дзень жадаю ўсім яркага, цікавага і часнага жыцця. Прыгожым усё жыццё быць немагаць. Я хачу вам пажадаць як мага даўжэй заставацца такімі прыгожымі, дзяўчатам — пакараць мужчынскія сэрцы, а мужыкам — быць вартымі гэтай прыгажосці ў белых сукенках», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Як і прадуладжваюць бальныя традыцыі, акрамя дэбютантаў, на свята запрашаны і VIP-госці. Сярод удзельнікаў балю — Прэзідэнт Беларусі Аляксандр

Лукашэнка, Дзяржаўны сакратар Савета Бяспекі Аляксандр Вальфовіч, намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Ігар Луцкі, міністр культуры Анатоль Маркевіч, намеснік прэм'ер-міністра Ігар Петрышэнка, старшыня Мінгарвыканкама Уладзімір Кухараў, член Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Дзмітрый Баскаў, дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Марыя Васілевіч.

Прэзідэнт прысутнічаў на першай, класічнай частцы балю. «Глядзеў на членаў урада, міністраў — працавалі б так, як сячучы! Ты (звяртаючыся да міністра культуры Анатоль Маркевіч) іх за два дні адтэрміраваў так, як я іх за некалькі дзясяткаў гадоў не навучыў», — з гумарам падзяліўся ўражанямі кіраўнік дзяржавы.

Валерыя СЦЯЦКО.

Каментарый у тэму

«НЕ КОЖНЫ ДЗЕНЬ ВЫСТУПАЕШ ПЕРАД ПРЭЗІДЭНТАМ»

Сёлета балю ў Палацы Незалежнасці прайшоў па прыкладзе бальнай культуры Беларусі XVIII—XIX стагоддзяў. Такія ж балі давалі ў палацах графа Зорыча ў Шклове і графа Румянцава ў Гомелі.

Прыгожаму свята папярэднічала вялікая праца не толькі арганізатараў, але і саміх удзельнікаў. «Падрыхтоўка пачалася з верасня, калі былі складзены бальныя ўзоры. Ёсць каноны, але мы не займаемся рэканструкцыяй, а робім сучасны баль. Было вельмі важна стварыць фігуры, што змогуць асвоіць не толькі харэографы, але і студэнты, якія атрымліваюць самыя розныя спецыяльнасці. За паўтара месяца да самага балю пачаліся шасцігадзінныя рэпетыцыі па суботах і нядзелях. Было цяжка, тамталія. Але, я думаю, на балі яны зразумелі, навошта столькі трэніравацца, каб порхаць на гэтым цудоўным свяце», — расказала балетмайстар, загадчыца кафедры харэаграфіі БДУКМ, прафесар Святалана ГУТКОўСКАЯ. Свята стала першым балем для студэнтаў БДУКМ Уладзіслава Лігуса і Настасі Высоцкай. Будучы харэографы падкрэслілі, што танцавальныя фігуры іх не здзівілі, а вось размах свята захапіў. «Гэта вельмі змяняльная падзея ў нашым жыцці. Не кожны дзень выступаем перад Прэзідэнтам», — адзначылі яны.

Сярод дэбютантаў балю, сапраўды, не толькі харэографы, але і будучыя ўрачы, менеджэры і прадстаўнікі іншых, зусім не танцавальных спецыяльнасцяў. Вадзім Сяргей, студэнт шостага курса медыка-прафілактычнага факультэта БДМУ, расказаў, што спасцігаць мастацтва танца цяжка, чым медыцыну. «Я цікаўлюся навукай, часам займаюся грамадскай дзейнасцю і ўдзельнічаю ў спартыўных мерапрыемствах. Даўно не танцаваў, таму спатрэбіўся некаторы час, каб прывыкнуць адно да аднаго. А калі ўжо вывучылі фігуры, усё стала на свае месцы, і пачаў атрымліваць задавальненне. Для мяне як для знаўцы гісторыі балю — гэта водгалас мінулых эпох. Атрымліваю задавальненне і лічу, што гэта адна з галоўных падзей у маім жыцці», — падзяліўся хлопцём. А яго партнёра Вільяета Грыб, студэнтка Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, расказала, што атрымлівала задавальненне ад усяго: рэпетыцыі, пошукі сукенкі, новых знаёмстваў. «Мара кожнай дзяўчынкі, мусіць, — паўдзельнічаць у балі. Мара здзейснілася», — заўважыла яна.

Навагодні балю для моладзі ў Палацы Незалежнасці ўключыў дзве часткі: класічную з паланэзам, вальсам, галопам і іншымі класічнымі танцамі і адвольную з больш сучаснымі кампазіцыямі і танцамі. Аб'яднала іх прыгажосць і маладосць.

Меркаванні

«АБСАЛЮТНЫ ПРЫЯРЫТЭТ НАЦЫЯНАЛЬНЫХ ЗАКОНАЎ, НАЦЫЯНАЛЬНАГА ПРАВА»

Члены Канстытуцыйнай камісіі — пра змяненні ў Асноўны Закон

Праект змяненняў і дапаўненняў у Канстытуцыю вынесены на ўсенароднае абмеркаванне. Думкі грамадзян Беларусі аб зменах у Асноўны Закон будзе акумуляваць Нацыянальны цэнтр прававой інфармацыі, магчымых прапановы накіроўваюцца менавіта туды. Можна скарыстацца электроннай поштай sbor@ncpi.gov.by; можна запўніць электронную форму, якая знаходзіцца на Нацыянальным прававым інтэрнэт-партале па адрасе <https://sbor.pravo.by>; можна даслаць па пошце на адрас: 220030, г. Мінск, вул. Берсана, 1а, НЦПІ, з пазнакай «Канстытуцыя».

Прачытаць тэкст прапанаванай новай рэдакцыі можна ў сённяшнім нумары або на нашым сайце. А пакуль вы чытаеце, думаеце, аналізуеце, мы сабралі меркаванні людзей, якія не толькі ўжо ўважліва вывучылі ўсе змяненні і дапаўненні, — яны над імі працавалі. Слова — членам Канстытуцыйнай камісіі.

Ігар МАРЗАЛЮК, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага Сходу па адукацыі, культуры і навуцы:

— Новая рэдакцыя Канстытуцыі — гэта яшчэ адзін крок да ўмацавання незалежнасці краіны. Любы чалавек, які за незалежнасць дзяржавы, мусіць прыйсці і прагалаваць за гэты варыянт Канстытуцыі, якая адлюстроўвае новы этап палітычнай, сацыяльнай і эканамічнай эвалюцыі беларускага грамадства. Дакумент падводзіць рысу пад няпростым постацеўчым перыядам і стварае магчымасць для далейшага росту, развіцця і наступнага рыўка, прыраву ў незалежнасці, якую мы разумеем як годнасць, гонар, які высокія эканамічныя паказчыкі і вартаснае жыццё для ўсіх беларусаў.

Любы незаангажаваны чалавек, які ўважліва прачытае Канстытуцыю, супаставіць яе з той, якая сёння ёсць, пабачыць, што новая рэдакцыя Асноўнага Закона дае больш дэмакратычных магчымасцяў для самарэалізацыі. Яна не змяняе тым, хто марыць пра партыйную палітычную дзейнасць, разгортвае новыя небакраі для развіцця эканамічнай дзейнасці, гарантуе многія рэчы, якія ўжо сталі беларускім брэндам. Той, хто хоча, каб было больш пераазмеркавання паўнамоцтваў і змянення пэўнай напружанасці, нагрукі, таксама ўбачыць новаўвядзенні. Ад звышпрэзідэнцкай мы пераходзім да прэзідэнцкай рэспублікі, у якой важную ролю іграе выканаўчая ўлада, прэм'ер-міністр, Савет Міністраў. Вядома, мы бачым выразнае ўмацаванне заканадаўчай улады. У першую чаргу Канстытуцыйнага і Вярхоўнага суду, паглыбленне іх аўтаномнасці, што будзе павялічваць іх незаангажаванасць, моц і ўменне стаяць арбітрам над палітычнымі бойкамі, калі яны будуць. Гэта ўсё сведчыць аб тым, што беларускае грамадства пасталела: яно патрабуе ўдасканалення палітычнай сістэмы, а гэта магчыма толькі праз наш Асноўны Закон. Таму кожны, хто хоча для нашай дзяржавы добра, дабрабыту і далейшай эвалюцыі, у якой улічваецца кожны пункт гледжання, а Беларусь маецца на ўвазе як краіна консэнсу, той будзе галасаваць за новую стратэгію будучыні, якая адлюстравана ў нашым новым праекце закона.

Аляксей ТАЛАЙ, паралімпіец, грамадскі дзеяч:

— Кіраўнік дзяржавы паставіў нам задачу — пачуць кожнага беларуса, даведацца

пра іх думкі, настроі, прыслухацца да жаданняў і прапаноў, якія варта было б унесці ў новую рэдакцыю Канстытуцыі. Я з першых дзён уключыўся ў гэтую працу. Мы правялі шмат сустрэч па ўсёй краіне. Я адкрыта меў зносіны з людзьмі, адказваў на ўсе пытанні. Ніякіх забароненых тэм — маё галоўнае правіла ў зносінах з людзьмі.

Мы сапраўды вельмі шмат працавалі, было шмат размоў, патак інфармацыі ад людзей, грамадзян, якіх хвалюе гэтае пытанне. Сярод членаў Канстытуцыйнай камісіі былі спрэчкі па момантах, якія павінны з'явіцца ў Канстытуцыі ці, наадварот, быць выключаны з яе па прычыне таго, што свет мяняецца і некаторыя артыкулы страцілі сваю актуальнасць. Напрыклад, для нас неактуальны прырытэт міжнароднага права, таго самага права, згодна з якім сёння не прызнаюць нашы выбары, нашага кіраўніка дзяржавы, вучаць нас жыць. Мы павінны ў Канстытуцыі замацаваць абсалютны прырытэт нацыянальных законаў, нацыянальнага права. Гэта вельмі важны момант, які хвалюе людзей. Мы зразумелі, што жывём у канкурэнтным свеце, дзе ў кожнага ёсць нацыянальны інтарэс.

Я шмат працаваў з моладдзю, каб у яе замацавалася разуменне, што ў яе ёсць свой дом, які трэба абараняць і цаніць. Мы бачым, як сёння ашчаціліся Еўрапейскі саюз. Магчыма, недзе і мы павінны ашчаціцца, абараняючы свае нацыянальныя інтарэсы, сям'ю, традыцыйныя каштоўнасці. Выходзячы з гэтага, нам трэба дзейнічаць. Варта перагледзець тыя моманты, палажэнні, якія мы рэалізоўвалі, якія мы думалі, разам з нашымі заходнімі партнёрамі. Перагледзець і дзейнічаць самастойна. Я бачыў, што людзей хвалююць пытанні сямейных каштоўнасцяў, ювэнальнай юстыцыі. Як традыцыяліст, сям'янін, бацька, звяртаў увагу на пытанні, якія будуць уплываць на нашу моладзь.

Я вельмі спадзяюся, што мы зможам адстаяць тыя пазіцыі, якія ўмацоўваюць нашу краіну, абароняць нашу любімую Беларусь, і гэтыя пазіцыі будуць замацаваны ў Асноўным Законе. Веру, што людзі свядома зробіць важны для сябе выбар, прымуць новы праект Канстытуцыі. Тым самым мы зробім крок у новую рэчаіснасць нашай Беларусі, дзе будзем жыць у любові, шчасці з нашымі найбліжэйшымі саюзнікамі, сябрамі, будучы добрыя адносіны ў агульных інтарэсах.

Кацярына ДУЛАВА, рэктар Беларускай акадэміі музыкі:

— У складзе камісіі мы працавалі больш за паўгода, і гэта, канешне ж, вельмі сур'ёзны этап. Адна з галоўных катэгорыяў, якая прагледжваецца ў новай рэдакцыі, — гіс-

торыя і гістарычная памяць. Зараз мы, з аднаго боку, знаходзімся на новым этапе, які патрабуе сучасных вырашэнняў. З іншага — мы вельмі шануем нашы здабыткі і каштоўнасці, якія неабходна захаваць. У гэтым і была галоўная складанасць — злучыць розныя падыходы і вытрымаць паміж імі баланс.

Для мяне як для дзеяча культуры і грамадзяніна вельмі важнымі аспектамі з'яўляюцца нацыянальная самабытнасць, духоўнасць, гістарычная памяць — тое, што застаецца каштоўным на стагоддзі. Гэта таксама знайшло адлюстраванне ў новай рэдакцыі Канстытуцыі.

Пытанне сямейных каштоўнасцяў таксама ўвасобілася на старонках новай рэдакцыі — мы не толькі дапоўнілі ўжо існуючыя тэзісы, але і прапісалі новыя падыходы, адкарэктывавалі састарэлыя.

Безумоўна, падчас работы над праектам ішла гаворка і аб падтрымцы таленавітай моладзі дзяржавай. Мне падаецца гэта вельмі важным. Пранізліва прагучала тэма Вялікай Айчыннай вайны. У новай рэдакцыі Канстытуцыі мы зафіксавалі гістарычную праўду, а таксама адзначылі немагчымасць перапісвання падыходаў да гэтай з'явы.

Адказ на дыскусійнае пытанне «Навошта нам атамная энергетыка?» таксама ёсць у новай версіі праекта. Мы выкарыстоўваем атамную энергетыку толькі ў мірных мэтах. Заслужоўвае ўвагі і 18-ы абноўлены артыкул: Рэспубліка Беларусь выключае ваенную агрэсію ў адносінах да іншых краін. Прымаючы да ўвагі тое, што зараз адбываецца на нашых граніцах, новая версія канстатуе: палітыка Беларусі заключаецца ў непрымяненні сілы і пагроз.

Захавалені і ўзмацніліся пытанні сацыяльнай падтрымкі. Але ў той жа час павялічваецца і сацыяльная адказнасць грамадзян. Гэты аспект датычны да, напрыклад, адносінаў паміж дзецьмі і іх састарэлымі бацькамі. Таксама ў якасці прыкладу можна прывесці і 45-ы артыкул, які прысвечаны захаванню і ўмацаванню ўласнага здароўя. Грамадзяне могуць разлічваць на дапамогу органаў аховы здароўя, але павінны і самі клапаціцца аб сваім фізічным стане. Аспект, які патрабаваў неабходнай фіксацыі, — дапамога і падтрымка інвалідаў і пажылых, — знайшоў сваё адлюстраванне ў 47-м артыкуле новай рэдакцыі Канстытуцыі.

Усебеларускі народны сход — важная структура на палітычным карце нашай краіны. Гэта абсалютна аўтэнтычная для славянскіх народаў з'ява, якая нагадвае мне старажытнае веча. Магчыма, якая дазваляе людзям абмеркаваць усе важныя пытанні. У новай рэдакцыі мы прапісалі абранне суддзяў і фарміраванне Цэнтраль-

най выбарчай камісіі, пераазмеркавання паўнамоцтваў паміж галінамі ўлады.

Абавязкова звярніце ўвагу на 54-м артыкул — у яго ўнесены лёсавызначальныя рэчы, якія датычыцца патрыятызму і гістарычнай памяці.

Ягор МАКАРЭВІЧ, старшыня Маладзёжнага савета (парламента) пры Нацыянальным сходзе:

— Праект Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь на працягу практычна года распрацоўваўся Канстытуцыйнай камісіяй, рабочай групай пад пільнай увагай кіраўніка дзяржавы і з яго непасрэдным удзелам у гэтым важным працэсе. Усе прапанаваныя на гэтым этапе змены актыўна публікаваліся ў СМІ і сацыяльных сетках і сыходзілі ад саміх грамадзян. Прапановы агучваліся імі на сустрэчах з членамі Канстытуцыйнай камісіі і дыскусійных пляцоўках. Таму ўжо цяпер можна сказаць з упэўненасцю, што гэта народны праект нашага Канстытуцыйнага Закона.

Меркаванні наваціў Канстытуцыі носяць прагрэсіўны характар. Яны арыентаваны на тое, каб зрабіць нашу дзяржаву больш моцнай, а палітычную сістэму — больш устойлівай. Праект Асноўнага Закона замацоўвае захаванне гістарычных і маральных вытокаў беларускага народа. Таксама захоўваецца сацыяльна арыентаваны курс развіцця Беларусі. Гэта значыць, што ў складаных эканамічных умовах наша краіна, які раней, будзе падтрымліваць розныя катэгорыі грамадзян, аказваць адрасную дапамогу тым, хто мае ў гэтым патрэбу.

Вельмі важна, каб ва ўсенародным абмеркаванні змяненняў у Канстытуцыю брала ўдзел і моладзь. Бо менавіта маладым людзям трэба будзе прыняць эстафету ад старэйшага пакалення і зрабіць усё магчыма, каб Беларусь развілася як моцная суверэнная дзяржава. Сёння кожны малады чалавек можа выказаць свае прапановы ці заўвагі па праекце Асноўнага Закона. Можна накіроўваць свае меркаванні праз акаўнты Маладзёжнага парламента ў сацыяльных сетках або спецыяльную форму на сайце структуры mpns.by.

Бажана ЯРЭМІЧ, дырэктар — мастацкі кіраўнік цэнтру «Нацыянальная школа прыярытэт»:

— Скажу без перабольшвання: работа ў складзе Канстытуцыйнай камісіі для мяне — вельмі вялікі гонар і адказнасць. У праект Канстытуцыі ўкладзена каласальная праца. Над кожным артыкулам і фармулёўкай усе члены камісіі працавалі гадзінамі, усё шчыльна абмяркоўвалі і вывэралі, выздажалі ў рэгіёны, наведвалі працоўныя калектывы, праводзілі дыялогавыя пляцоўкі.

Асабліва ўвагу хачу звярнуць на замацаванне на ўзроўні Асноўнага Закона захавання гістарычнай памяці і традыцыйных сямейных каштоўнасцяў. Мне асабіста цікава было ўдзельнічаць у абмеркаванні ў ўзгадненні важных аспектаў, якія датычыцца Усебеларускага народнага сходу і пераазмеркавання паўнамоцтваў улады.

Паколькі Канстытуцыя — гэта Асноўны Закон дзяржавы, на якім базіруецца ўсё астатняе заканадаўства, любая фармулёўка, якая будзе ісці наагула існуючым нарматыўным прававым актам, паяцгне іх пераглед і карэктыву. Канстытуцыю можна параўнаць з трывалым падмуркам, на якім будуюцца сучаснасць і будучыня агульнага дома — Беларусі.

Запісалі Вольга АНУФРЫЕВА, Вераніка КАНЮТА, Арына КАРПОВІЧ, Валерыя СЦЯЦКО, Маргарыта УШКЕВІЧ.

ПРАКЕТ ЗМЯНЕННЯЎ І ДАПАЎНЕННЯЎ КАНСТЫТУЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ДЛЯ ЎСЕНАРОДНАГА АБМЕРКАВАННЯ

(Для зручнасці ўспрыняцця змяненні і дапаўнення выдзелены колерам)

Мы, народ Рэспублікі Беларусь (Беларусі), зыходзячы з адказнасці за цяперашні стан і будучыню Беларусі, усведамляючы сябе паўнапраўным суб'ектам сусветнага супольніцтва і пацвярджаючы сваю прыхільнасць да агульначалавечых каштоўнасцей, грунтуючыся на сваім неад'емным праве на самавызначэнне, **захаванне нацыянальнай самабытнасці і суверэнітэту**, абпіраючыся на шматвяковую гісторыю развіцця беларускай дзяржаўнасці, **культуры і духоўныя традыцыі, сцвярджаючы** правы і свабоды **чалавека і грамадзяніна, асновы прававой дзяржавы і сацыяльна справядлівага грамадства**, жадаючы забяспечыць **мір** і грамадзянскую згоду, **дабрабыт грамадзян, непахіснасць народаўладдзя, незалежнасць і росквіт Рэспублікі Беларусь**, прымаем гэтую Канстытуцыю — Асноўны Закон Рэспублікі Беларусь.

РАЗДЗЕЛ I АСНОВЫ КАНСТЫТУЦЫЙНАГА ЛАДУ

Артыкул 1. Рэспубліка Беларусь — унітарная дэмакратычная сацыяльная прававая дзяржава.

Рэспубліка Беларусь валодае вяршэнствам і паўноўнай улады на сваёй тэрыторыі, самастойна ажыццяўляе ўнутраную і знешнюю палітыку.

Рэспубліка Беларусь абараняе сваю незалежнасць і тэрытарыяльную цэласнасць, канстытуцыйны лад, забяспечвае законнасць і правапарадак.

Артыкул 2. Чалавек, яго правы, свабоды і гарантыі іх рэалізацыі з'яўляюцца найвышэйшай каштоўнасцю і мэтай грамадства і дзяржавы.

Дзяржава адказная перад грамадзянінам за стварэнне ўмоў для свабоднага і годнага развіцця асобы. Грамадзянін адказны перад дзяржавай за няўхільнае выкананне абавязкаў, якія ўскладзены на яго Канстытуцыяй.

Артыкул 3. Адзінай крыніцай дзяржаўнай улады і носьбітам суверэнітэту ў Рэспубліцы Беларусь з'яўляецца народ. Народ ажыццяўляе сваю ўладу непасрэдна, праз прадстаўнічых і іншыя органы ў формах і межах, вызначаных Канстытуцыяй.

Любыя дзеянні па змяненні канстытуцыйнага ладу і дасягненні дзяржаўнай улады гвалтоўнымі метадамі, а таксама шляхам іншага парушэння законаў Рэспублікі Беларусь караюцца згодна з законам.

Артыкул 4. Дэмакратыя ў Рэспубліцы Беларусь ажыццяўляецца на аснове разнастайнасці палітычных інстытутаў, ідэалогій і поглядаў.

Ідэалогія палітычных партыі, рэлігійных або іншых грамадскіх аб'яднанняў, сацыяльных груп не можа ўстанаўлівацца ў якасці абавязковай для грамадзян.

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

Артыкул 5. Палітычныя партыі, іншыя грамадскія аб'яднанні, дзейнічаючы ў рамках Канстытуцыі і законаў Рэспублікі Беларусь, садзейнічаюць **рэалізацыі і абароне правоў, свабод і інтарэсаў чалавека і грамадзяніна**.

Палітычныя партыі і іншыя грамадскія аб'яднанні маюць права карыстацца дзяржаўнымі сродкамі масавай інфармацыі ў парадку, вызначаным заканадаўствам.

Забараняецца стварэнне і дзейнасць палітычных партыі, а таксама іншых грамадскіх аб'яднанняў, якія маюць на мэце гвалтоўнае змяненне канстытуцыйнага ладу ці вядуць прапаганду ваіны, сацыяльнай, нацыянальнай, рэлігійнай і расавай варожасці.

Артыкул 6. Дзяржаўная ўлада ў Рэспубліцы Беларусь ажыццяўляецца на аснове падзелу яе на заканадаўчую, выканаўчую і судовую. Дзяржаўныя органы ў межах сваіх паўнамоцтваў самастойныя: яны ўзаемадзейнічаюць паміж сабой, стрымліваюць і ўраўнаважваюць адзін аднаго.

Артыкул 7. У Рэспубліцы Беларусь устаўноўляецца прынцып вяршэнства права.

Канстытуцыя мае найвышэйшую юрыдычную сілу і прамое дзеянне на ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. Іншыя прававыя акты выдаюцца на аснове і ў адпаведнасці з Канстытуцыяй.

Дзяржава, усе яе органы і службовыя асобы, **арганізацыі і грамадзяне** дзейнічаюць у межах Канстытуцыі і прынятых у адпаведнасці з ёю актаў заканадаўства.

Прававыя акты або іх асобныя палажэнні, прызнаныя ва ўстаноўленым законам парадку супярэчнымі з палажэннямі Канстытуцыі, не маюць юрыдычнай сілы.

Нарматыўныя **прававыя акты падлягаюць афіцыйнаму апублікаванню** або даводзяцца да ўсеагульнага ведама іншым прадугледжаным законам спосабам.

Артыкул 8. Рэспубліка Беларусь прызнае прырытэт агульнапрызнаных прынцыпаў міжнароднага права і забяспечвае адпаведнасць ім заканадаўствам.

Рэспубліка Беларусь у адпаведнасці з нормамі міжнароднага права можа на добраахвотнай аснове ўваходзіць у міждзяржаўныя ўтварэнні і выходзіць з іх.

Не дапускаецца заключэнне міжнародных дагавораў, якія супярэчаць Канстытуцыі.

Артыкул 9. Тэрыторыя Рэспублікі Беларусь з'яўляецца натуральнай умовай існавання і прасторавай мяжой самавызначэння народа, асновай яго добрабыту і суверэнітэту Рэспублікі Беларусь.

Тэрыторыя Беларусі адзіная і неадчужальная.

Адміністрацыйна-тэрытарыяльнае **ўладкаванне** дзяржавы вызначаецца **законам**.

Артыкул 10. Грамадзяніну Рэспублікі Беларусь гарантуецца абарона і заступніцтва дзяржавы як на тэрыторыі Беларусі, так і за яе межамі.

Ніхто не можа быць пазбаўлены грамадзянства Рэспублікі Беларусь або права змяніць грамадзянства.

Грамадзянін Рэспублікі Беларусь не можа быць выдадзены замежнай дзяржаве,

калі іншае не прадугледжана міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь.

Набыццё і **спыненне** грамадзянства ажыццяўляюцца ў адпаведнасці з законам.

Артыкул 11. Замежныя грамадзяне і асобы без грамадзянства на тэрыторыі Беларусі карыстаюцца правамі і свабодамі і выконваюць абавязкі на роўні з грамадзянамі Рэспублікі Беларусь, калі іншае не вызначана Канстытуцыяй, законамі і міжнароднымі дагаворамі.

Артыкул 12. Рэспубліка Беларусь можа надаваць права прытулку **замежным грамадзянам і асобам без грамадзянства**, якія церпяць пераслед у іншых дзяржавах за палітычныя, рэлігійныя перакананні або нацыянальную прыналежнасць.

Артыкул 13. Уласнасць можа быць дзяржаўнай і прыватнай.

Дзяржава надае ўсім роўныя правы для ажыццяўлення гаспадарчай і іншай дзейнасці, акрамя забароненай законам, і гарантуе роўную абарону і роўныя ўмовы для развіцця ўсіх форм уласнасці.

Дзяржава садзейнічае развіццю кааператываў.

Дзяржава гарантуе ўсім роўныя магчымасці свабоднага выкарыстання здольнасцей і маёмасці для прадпрыемальніцкай і іншай не забароненай законам эканамічнай дзейнасці.

Дзяржава ажыццяўляе рэгуляванне эканамічнай дзейнасці ў інтарэсах чалавека і грамадства; забяспечвае накіраванне і кардынацыйна дзяржаўнай і прыватнай эканамічнай дзейнасці ў сацыяльных мэтах.

Нетры, воды, лясы складаюць выключную ўласнасць дзяржавы. Землі сельскагаспадарчага прызначэння знаходзяцца ва ўласнасці дзяржавы.

Законам могуць быць вызначаны і іншыя аб'екты, якія знаходзяцца толькі ва ўласнасці дзяржавы, або ўстаноўлены асобы парадка пераходу іх у прыватную ўласнасць, а таксама замацавана выключнае права дзяржавы на ажыццяўленне асобных відаў дзейнасці.

Дзяржава гарантуе працоўным права прымаць удзел у кіраванні арганізацыямі з мэтай павышэння эфектыўнасці іх работы і паляпшэння сацыяльна-эканамічнага ўзроўню жыцця.

Артыкул 14. Дзяржава рэгулюе адносіны паміж сацыяльнымі, нацыянальнымі і іншымі супольнасцямі на аснове прынцыпаў роўнасці перад законам, павягі іх правоў і інтарэсаў.

Адносіны ў сацыяльна-працоўнай сферы паміж органамі дзяржаўнага кіравання, аб'яднаннямі наймальнікаў і прафесійнымі саюзамі ажыццяўляюцца на прынцыпах сацыяльнага партнёрства і ўзаемадзейнення ўзроўню жыцця.

Артыкул 15. Дзяржава адказная за захаванне гісторыка-культурнай і духоўнай спадчыны, свабоднае развіццё культур усіх нацыянальных супольнасцей, якія працягваюць у Рэспубліцы Беларусь.

Дзяржава забяспечвае захаванне гістарычнай памяці і памяці аб гераічным подзвігу беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай ваіны.

Артыкул 16. Рэлігіі і веравызнанні роўныя перад законам.

Узаемаадносіны дзяржавы і рэлігійных арганізацый рэгулююцца законам з улікам іх уплыву на фарміраванне духоўных, культурных і дзяржаўных традыцый беларускага народа.

Забараняецца дзейнасць рэлігійных арганізацый, іх органаў і прадстаўнікоў, якая накіравана супраць суверэнітэту Рэспублікі Беларусь, яе канстытуцыйнага ладу і грамадзянскай згоды ці звязана з парушэннем правоў і свабод грамадзян, а таксама перашкаджае выкананню грамадзянамі іх дзяржаўных, грамадскіх, сямейных абавязкаў або прычыняе шкоду іх здароўю і маральнасці.

Артыкул 17. Дзяржаўнымі мовамі ў Рэспубліцы Беларусь з'яўляюцца беларуская і руская мовы.

Артыкул 18. Рэспубліка Беларусь у сваёй знешняй палітыцы зыходзіць з прынцыпаў роўнасці дзяржаў, непрыманення сілы або пагрозы сілай, непарушнасці межаў, мірнага ўрэгулявання спрэчак, неумяшання ва ўнутраныя справы і іншых агульнапрызнаных прынцыпаў і нормаў міжнароднага права.

Рэспубліка Беларусь **выключае ваенную агрэсію са сваёй тэрыторыі ў адносінах да іншых дзяржаў**.

Артыкул 19. Сімваламі Рэспублікі Беларусь як суверэннай дзяржавы з'яўляюцца яе Дзяржаўны сцяг, Дзяржаўны герб і Дзяржаўны гімн.

Артыкул 20. Сталіца Рэспублікі Беларусь — горад Мінск.

Статус горада Мінска вызначаецца законам.

РАЗДЗЕЛ II АСОБА, ГРАМАДСТВА, ДЗЯРЖАВА

Артыкул 21. Забеспячэнне правоў і свабод грамадзян Рэспублікі Беларусь з'яўляецца найвышэйшай мэтай дзяржавы.

Кожны мае права на годны ўзровень жыцця, уключаючы дастатковае харчаванне, адзёне, жыллё і пастаяннае паляпшэнне неабходных для гэтага ўмоў.

Кожны павінен прыяўляць сацыяльную адказнасць, уносіць пасільны ўклад у развіццё грамадства і дзяржавы.

Дзяржава гарантуе правы і свабоды грамадзян Беларусі, замацаваныя ў Канстытуцыі, законах і прадугледжаныя міжнароднымі абавязальнасцямі дзяржавы.

Артыкул 22. Усе роўныя перад законам і маюць права без усякай дыскрымінацыі на роўную абарону правоў і законных інтарэсаў.

Артыкул 23. Абмежаванне правоў і свабод асобы дапускаецца толькі ў выпадках, прадугледжаных законам, у інтарэсах нацыянальнай бяспекі, грамадскага парадку, абароны маралі, здароўя насельніцтва, правоў і свабод іншых асоб.

Ніхто не можа карыстацца перавагамі і прывілеямі, якія супярэчаць закону.

Артыкул 24. Кожны мае права на жыццё.

Дзяржава абараняе жыццё чалавека ад любых супрацьпраўных замаху.

Смяротная кара да яе адмены можа прымяняцца ў адпаведнасці з законам як выключная мера пакарання за асабліва цяжкія злачынствы і толькі згодна з прыговарам суда.

Артыкул 25. Дзяржава забяспечвае свабоду, недатактыльнасць і годнасць асобы. Абмежаванне або пазбаўленне асабістай свабоды магчыма ў выпадках і парадку, устаноўленых законам.

Асоба, узятая пад варту, мае права на судовую праверку законнасці яе затрымання або арышту.

Ніхто не павінен падвяргацца катаванням, жорсткаму, бесчалавечаму або зневажальнаму да яго годнасці абыходжанню ці пакаранню, а таксама без яго згоды падвяргацца медыцынскім або іншым доследам.

Артыкул 26. Ніхто не можа быць прызнаны вінаватым у злачынстве, калі яго віна не будзе ў прадугледжаным законам парадку даказана і ўстаноўлена прыговарам суда, які ўступіў у законную сілу. Той, каго абвінавачваюць, не павінен даказваць сваю невінаватасць.

Артыкул 27. Ніхто не павінен прымушана даваць паказанні і тлумачэнні супраць самога сябе, членаў сваёй сям'і, блізкіх родных. Доказы, атрыманыя з парушэннем закона, не маюць юрыдычнай сілы.

Артыкул 28. Кожны мае права на абарону ад незаконнага ўмяшання ў яго **прыватнае** жыццё, у тым ліку ад замаху на тайну яго карэспандэнцыі, тэлефонных і іншых паведамленняў, на яго гонар і годнасць.

Дзяржава стварае ўмовы для абароны персанальных даных і бяспекі асобы і грамадства пры іх выкарыстанні.

Артыкул 29. Недатыкальнасць жылля і іншых законных уладанняў грамадзян гарантуецца. Ніхто не мае права без законнай падставы ўвайсці ў жыллё і іншае законнае ўладанне грамадзяніна супраць яго волі.

Артыкул 30. Грамадзяне Рэспублікі Беларусь маюць права свабодна перамяшчацца і выбіраць месца жыхарства ў межах Рэспублікі Беларусь, пакідаць яе і бесперашкодна вяртацца назад.

Артыкул 31. Кожны мае права самастойна вызначаць свае адносіны да рэлігіі, асабіста або сумесна з іншымі вызнаваць любую рэлігію або не вызнаваць ніякай, выказаць і распаўсюджаць перакананні, звязаныя з адносінмі да рэлігіі, удзельнічаць у адпраўленні рэлігійных культаў, рытуалаў, абрадаў, не забароненых законам.

Артыкул 32. Шлюб **як саюз жанчыны і мужчыны**, сям'я, мацярынства, бацькоўства і дзяцінства знаходзяцца пад абаронай дзяржавы.

Жанчына і мужчына па дасягненні шлюбнага ўзросту маюць права на добраахвотнай аснове ўступіць у шлюб і стварыць сям'ю. Муж і жонка **маюць роўныя правы ў шлюбе і сям'і**.

Бацькі або асобы, якія іх замяняюць, маюць права і абавязаны выхоўваць дзяцей, клапаціцца аб іх здароўі, развіцці і навучанні, **рыхтаваць да грамадска карыснай працы, прывіваць культуру і павагу да закону, гістарычных і нацыянальных традыцый Беларусі**. Дзіця не павінна падвяргацца жорсткаму абыходжанню або зневажэнню, прыцягвацца да работ, якія могуць нанесці шкоду яго фізічнаму, разумовому або маральнаму развіццю. Дзеці абавязаны клапаціцца пра бацькоў, а таксама пра асоб, якія іх замяняюць, і аказваць ім дапамогу.

Дзяржава аказвае падтрымку сям'ям з дзецьмі, дзецям-сіротам і дзецям, якія засталіся без апекі бацькоў.

Дзеці могуць быць аддзелены ад сваёй сям'і супраць волі бацькоў і іншых асоб, якія іх замяняюць, толькі на падставе рашэння суда, калі бацькі або іншыя асобы, якія іх замяняюць, не выконваюць сваіх абавязкаў.

Жанчынам і мужчынам забяспечваецца прадстаўленне роўных магчымасцей у атрыманні адукацыі і прафесійнай пад-

рыхтоўцы, у працы і вылучэнні на службе (рабоче), у грамадска-палітычнай, культурнай і іншых сферах дзейнасці, а таксама стварэнне ўмоў для аховы іх працы і здароўя.

Артыкул 32¹. **Дзяржава садзейнічае духоўнаму, маральнаму, інтэлектуальнаму і фізічнаму развіццю моладзі, стварае неабходныя ўмовы для яе свабоднага і эфектыўнага ўдзелу ў грамадскім жыцці, рэалізацыі патэнцыялу моладзі ў інтарэсах усяго грамадства.**

Артыкул 33. Кожнаму гарантуецца свабода поглядаў, перакананняў і іх свабоднае выказванне.

Ніхто не можа быць прымушаны да выказвання сваіх перакананняў або адмовы ад іх.

Манапалізацыя сродкаў масавай інфармацыі дзяржавай, **арганізацыямі** або асобнымі грамадзянамі, а таксама цензура не дапускаюцца.

Артыкул 34. Грамадзянам Рэспублікі Беларусь гарантуецца права на атрыманне, захоўванне і распаўсюджванне поўнай, дакладнай і своечасовай інфармацыі аб дзейнасці дзяржаўных органаў, аб палітычным, эканамічным, культурным і міжнародным жыцці, стане навакольнага асяроддзя.

Дзяржаўныя органы, службовыя асобы абавязаны даць грамадзяніну Рэспублікі Беларусь магчымасць азнаёміцца з матэрыяламі, якія з'яўляюцца яго правамі і законнымі інтарэсамі.

Карыстанне інфармацыяй можа быць абмежавана заканадаўствам у мэтах абароны гонару, годнасці, **прыватнага** і сямейнага жыцця грамадзян і поўнага ажыццяўлення імі сваіх правоў.

Артыкул 35. Свабода сходзі, мітынгаў, вулічных шэсцяў, дэманстрацый і пікетавання, якія не парушаюць правапарадак і правы іншых грамадзян Рэспублікі Беларусь, гарантуецца дзяржавай. Парадак правядзення ўказаных мерапрыемстваў вызначаецца законам.

Артыкул 36. Кожны мае права на свабоду аб'яднанняў.

Грамадзяне для ажыццяўлення і задавальнення палітычных, сацыяльных, эканамічных, культурных і іншых інтарэсаў маюць права на стварэнне палітычных партый і іншых грамадскіх аб'яднанняў і ўдзел у іх дзейнасці.

Палітычныя партыі і іншыя грамадскія аб'яднанні ствараюцца і дзейнічаюць у адпаведнасці з законам.

Суддзі, пракурорскія работнікі, супрацоўнікі Камітэта дзяржаўнага кантролю, **ваенізаваных арганізацый**, ваеннаслужачыя не могуць быць членамі палітычных партый.

Артыкул 37. Грамадзяне Рэспублікі Беларусь маюць права ўдзельнічаць у вырашэнні дзяржаўных спраў як непасрэдна, так і праз свабодна выбраных прадстаўнікоў.

Непасрэдна ўдзел грамадзян у кіраванні справамі грамадства і дзяржавы забяспечваецца правядзеннем рэфэрэндумаў, абмеркаваннем праектаў законаў, **іншых нарматыўных прававых актаў** і пытанняў рэспубліканскага і мясцовага значэння, іншымі вызначанымі законам спосабамі.

У парадку, устаноўленым заканадаўствам, грамадзяне Рэспублікі Беларусь прымаюць удзел у абмеркаванні пытанняў дзяржаўнага і грамадскага жыцця на рэспубліканскіх і мясцовых сходах.

Артыкул 38. Грамадзяне Рэспублікі Беларусь маюць права свабодна выбіраць і быць выбранымі ў дзяржаўныя органы на аснове ўсеагульнага, роўнага, прамога або ўскоснага выбарчага права пры тайным галасаванні.

Артыкул 39. Грамадзяне Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці са сваімі здольнасцямі, прафесійнай падрыхтоўкай маюць права роўнага доступу да любых пасадаў у дзяржаўных органах.

Артыкул 40. Кожны мае права накіроўваць асабістыя або калектыўныя звароты ў дзяржаўныя органы.

Дзяржаўныя органы, а таксама службовыя асобы абавязаны разгледзець зва-

рот і даць адказ па сутнасці ў вызначаны законным тэрмін. Адмова ад разгляду падазенай заявы павінна быць пісьмова матываванай.

Артыкул 41. Грамадзянам Рэспублікі Беларусь гарантуецца права на працу як найбольш годны спосаб самасцвярджэння чалавека, гэта значыць права на выбар прафесіі, роду заняткаў і работы ў адпаведнасці з прызначэннем, здольнасцямі, адукацыяй, прафесійнай падрыхтоўкай і з улікам грамадскіх патрэбнасцей, а таксама на здароўя і бяспечныя ўмовы працы.

Дзяржава стварае ўмовы для поўнай занятасці насельніцтва. У выпадку незанятасці асобы па не залежных ад яе прычынах ёй гарантуецца навучанне новым спецыяльнасцям і павышэнне кваліфікацыі з улікам грамадскіх патрэбнасцей, а таксама дапамога па беспрацоўі ў адпаведнасці з законам.

Грамадзяне маюць права на абарону сваіх эканамічных і сацыяльных інтарэсаў, уключаючы права на аб'яднанне ў прафесійныя саюзы, заключэнне калектыўных дагавораў (пагадненняў) і права на забастовку.

Прымусовая праца забараняецца, акрамя работ або службы **на падставе судовай пастановы**, або ў адпаведнасці з законам аб надзвычайным і ваенным становішчы.

Артыкул 42. Асобам, якія працуюць па найму, гарантуецца справядлівая доля ўзнагароджання ў эканамічных выніках працы ў адпаведнасці з яе колькасцю, якасцю і грамадскім значэннем, але не ніжэй за ўзровень, які забяспечвае ім і іх сям'ям свабоднае і годнае існаванне.

Жанчыны і мужчыны, дарослыя і непаўналетнія маюць права на роўнае ўзнагароджанне за працу роўнай вартасці.

Артыкул 43. Працоўныя маюць права на адпачынак. Для тых, хто працуе па найму, гэта права забяспечваецца ўстаноўленам рабочага тыдня, які не перавышае 40 гадзін, скарачэння працягласці работы ў начны час, прадстаўленнем штогадовых адпачывальных отпускаў, дзён шотганднага адпачынку.

Артыкул 44. Дзяржава гарантуе кожнаму права ўласнасці і садзейнічае яе набыццю. Уласнік мае права валодаць, карыстацца і распараджацца маёмасцю як аднаасобна, так і сумесна з іншымі асобамі. Недатыкальнасць уласнасці, права яе атрымання ў спадчыну ахоўваюцца законам.

Уласнасць, набытая законным спосабам, абараняецца дзяржавай.

Дзяржава заахочвае і ахоўвае зберажэнні грамадзян, стварае гарантыі вяртання ўкладаў.

Прымусовае адчужэнне маёмасці дапускаецца толькі па матывах грамадскай неабходнасці пры захаванні ўмоў і парадку, вызначаных законам, са своечасовым і поўным кампенсаваннем кошту адчужаенай маёмасці, а таксама згодна з **судовай пастановай**.

Ажыццяўленне права ўласнасці не павінна супярэчыць грамадскай карысці і бяспекі, наносіць шкоды навакольнаму асяроддзю, гісторыка-культурным каштоўнасцям, уціскаць правы і абараняемыя законам інтарэсы іншых асоб.

Артыкул 45. Грамадзянам Рэспублікі Беларусь гарантуецца права на ахову здароўя, уключаючы бясплатнае лячэнне **за кошт дзяржаўных сродкаў у парадку, устаноўленым законам**.

Дзяржава стварае ўмовы даступнага для ўсіх грамадзян медыцынскага абслугоўвання.

Права грамадзян Рэспублікі Беларусь на ахову здароўя забяспечваецца таксама развіццём фізічнай культуры і спорту, мерамі па аздараўленні навакольнага асяроддзя, магчымасцю карыстання аздараўленчымі ўстановамі, удасканальваннем аховы працы.

Грамадзяне абавязаны прымаць меры па захаванні і ўмацаванні ўласнага здароўя.

Артыкул 46. Кожны мае права на спрыяльнае навакольнае асяроддзе і на пакрыццё шкоды, прычыненай парушэннем гэтага права.

Дзяржава ажыццяўляе кантроль за рацыянальным выкарыстаннем прыродных

рэсурсаў у мэтах абароны і паляпшэння ўмоў жыцця, а таксама аховы і аднаўлення навакольнага асяроддзя.

Рэспубліка Беларусь развівае атамную энергетыку ў мірных мэтах, забяспечвае бяспеку пры вытворчасці і выкарыстанні атамнай энергіі.

Артыкул 47. Грамадзянам Рэспублікі Беларусь гарантуецца права на сацыяльнае забеспячэнне па ўзросце, у выпадку хваробы, інваліднасці, страты працаздольнасці, страты карміцеля і ў іншых выпадках, прадугледжаных законам.

Дзяржава працягвае асабліва клопат аб ветэранам вайны і працы, аб асобах, якія страцілі здароўе пры абароне дзяржаўных і грамадскіх інтарэсаў, **а таксама аб інвалідах і пажылых людзях**.

Інвалідам забяспечваецца роўныя магчымасці для ажыццяўлення правоў і свабод чалавека і грамадзяніна. Дзяржава рэалізуецца палітыка сацыяльнай інтэграцыі інвалідаў, стварэння даступнага асяроддзя і паляпшэння якасці іх жыцця, падтрымкі сям'яў з інвалідамі.

Артыкул 48. Грамадзяне Рэспублікі Беларусь маюць права на жыллё. Гэтае права забяспечваецца развіццём дзяржаўнага і прыватнага жыллёвага фонду, садзейнічаннем грамадзянам у набыцці жылля.

Грамадзянам, якія маюць патрэбу ў сацыяльнай абароне, жыллё прадстаўляецца дзяржавай і мясцовым самакіраваннем бясплатна або па даступнай для іх плаце ў адпаведнасці з заканадаўствам.

Ніхто не можа быць адвольна пазбаўлены жылля.

Артыкул 49. Кожны мае права на адукацыю.

Гарантуецца даступнасць і бясплатнасць агульнай сярэдняй і прафесійна-тэхнічнай адукацыі.

Сярэдняя спецыяльная і вышэйшая адукацыя даступная для ўсіх у адпаведнасці са здольнасцямі кожнага. Кожны можа на конкурснай аснове бясплатна атрымаць адпаведную адукацыю ў дзяржаўных **установах адукацыі**.

Артыкул 50. Кожны мае права захоўваць сваю нацыянальную прыналежнасць, таксама як ніхто не можа быць прымушаны да вызначэння і ўказання нацыянальнай прыналежнасці.

Знавага нацыянальнай годнасці караецца згодна з законам.

Кожны мае права карыстацца роднай мовай, выбіраць мову зносін. Дзяржава гарантуе ў адпаведнасці з законам свабоду выбару мовы выхавання і навучання.

Артыкул 51. Кожны мае права на ўдзел у культурным жыцці. Гэта права забяспечваецца агульнадаступнасцю каштоўнай аичынай і сусветнай культуры, якія знаходзяцца ў дзяржаўных і грамадскіх фондах, развіццём сеткі культурна-асветных устаноў.

Свабода мастацкай, навуковай, тэхнічнай творчасці і выкладання гарантуецца.

Інтэлектуальная ўласнасць ахоўваецца законам.

Дзяржава садзейнічае развіццю культуры, навуковых і тэхнічных даследаванняў, **украенню інавацый** на карысць агульных інтарэсаў.

Артыкул 52. Кожны, хто знаходзіцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, абавязаны выконваць яе Канстытуцыю, законы і павяжаць нацыянальныя традыцыі **Беларусі**.

Артыкул 53. Кожны абавязаны павяжаць годнасць, правы, свабоды, законы інтарэсы іншых асоб.

Артыкул 54. Кожны абавязаны берагчы гісторыка-культурную, духоўную спадчыну і іншыя нацыянальныя каштоўнасці.

Працяўленне патрыятызму, захаванне гістарычнай памяці аб гераічным мінулым беларускага народа з'яўляюцца абавязкам кожнага грамадзяніна Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 55. Ахова прыроднага асяроддзя — абавязак кожнага.

Артыкул 56. Грамадзяне Рэспублікі Беларусь абавязаны прымаць удзел у фінан-

саванні дзяржаўных расходаў шляхам выплаты дзяржаўных падаткаў, пошлін і іншых плацяжоў.

Артыкул 57. Абарона Рэспублікі Беларусь — абавязак і сваяшчынны доўг грамадзяніна Рэспублікі Беларусь.

Парадак праходжання вайскавай службы, падставы і ўмовы вызвалення ад вайскавай службы ці замена яе альтэрнатыўнай вызначаюцца законам.

Артыкул 58. Ніхто не можа быць прымушаны да выканання абавязкаў, якія не прадугледжаны Канстытуцыяй і законамі, ці да адмаўлення ад сваіх правоў.

Артыкул 59. Дзяржава абавязана прымаць усе даступныя ёй меры дзеля стварэння ўнутранага і міжнароднага парадку, неабходнага для поўнага ажыццяўлення правоў і свабод грамадзян Рэспублікі Беларусь, прадугледжаных Канстытуцыяй.

Дзяржаўныя органы, службовыя і іншыя асобы, якім даверана выкананне дзяржаўных функцый, абавязаны ў межах сваёй кампетэнцыі прымаць неабходныя меры для ажыццяўлення і абароны правоў і свабод асоб.

Гэтыя органы і асобы нясуць адказнасць за дзеянні, якія парушаюць правы і свабоды асоб.

Артыкул 60. Кожнаму гарантуецца абарона яго правоў і свабод кампетэнтным, незалежным і непрадзятым судом у вызначаным законам тэрміны. **Рашэнні і дзеянні (бяздзейныя) дзяржаўных органаў і службовых асоб, якія ўшчамляюць правы і свабоды, могуць быць абскарджаны ў суд.**

З мэтай абароны правоў, свабод, гонару і годнасці грамадзяне ў адпаведнасці з законам маюць права спagnaць у судовым парадку як маёмасную шкоду, так і матэрыяльнае кампенсаванне маральнай шкоды.

Артыкул 61. Кожны мае права ў адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь звартацца ў міжнародныя арганізацыі з мэтай абароны сваіх правоў і свабод, калі вычарпаны ўсе наяўныя ўнутрыдзяржаўныя сродкі прававой абароны.

Артыкул 62. Кожны мае права на юрыдычную дапамогу для ажыццяўлення і абароны правоў і свабод, у тым ліку права карыстацца ў любы момант дапамогай адвакатаў і іншых сваіх прадстаўнікоў у судзе, іншых дзяржаўных органах, іншых арганізацыях і ў адносінах са службовымі асобамі і грамадзянамі. У выпадках, прадугледжаных законам, юрыдычная дапамога аказваецца за кошт дзяржаўных сродкаў.

Працэдурнае аказанне прававой дапамогі ў Рэспубліцы Беларусь забараняецца.

Артыкул 63. Ажыццяўленне прадугледжаных гэтай Канстытуцыяй правоў і свабод асобы можа быць прыпынена толькі ва ўмовах надзвычайнага або ваеннага становішча ў парадку і межах, вызначаных Канстытуцыяй і законам.

Пры ажыццяўленні асобых мер у перыяд надзвычайнага становішча не могуць абмяжоўвацца правы, прадугледжаныя ў артыкулах 24, частцы трэцяй артыкула 25, артыкулах 26, 31 Канстытуцыі.

РАЗДЗЕЛ III ВЫБАРЧАЯ СІСТЭМА. РЭФЕРЭНДУМ

ГЛАВА 1 ВЫБАРЧАЯ СІСТЭМА

Артыкул 64. Выбары дэпутатаў і іншых асоб, якія выбіраюцца на дзяржаўныя пасады народам, з'яўляюцца ўсеагульнымі: права выбіраць маюць грамадзяне Рэспублікі Беларусь, якія дасягнулі 18 гадоў.

Не маюць права выбіраць і быць выбранымі грамадзяне, прызнаныя судом недзеяздольнымі, асобы, якія ўтрымліваюцца па прыговору суда ў месцах пазбаўлення волі.

Любое прамое або ўкоснае абмежаванне выбарчых правоў грамадзян у іншых выпадках з'яўляецца недапушчальным і караецца згодна з законам.

Узроставы і іншыя **цэнзы для** дэпутатаў і іншых асоб, якія выбіраюцца на дзяржаўныя пасады, **вызначаюцца** адпаведнымі законамі, калі іншае не прадугледжана Канстытуцыяй.

Артыкул 65. Выбары з'яўляюцца свабоднымі: выбаршчыкі асабіста вырашае, ці ўдзельнічаць яму ў выбарах і за каго галасаваць.

Падрыхтоўка і правядзенне выбараў праводзяцца адкрыта і галосна.

Артыкул 66. Выбары з'яўляюцца роўнымі: выбаршчыкі маюць роўную колькасць галасоў.

Кандыдаты, якія выбіраюцца на дзяржаўныя пасады, удзельнічаюць у выбарах на роўных падставах.

Артыкул 67. Выбары дэпутатаў з'яўляюцца прамымі: дэпутаты выбіраюцца грамадзянамі непасрэдна.

Выбары дэпутатаў праводзяцца ў адзіны дзень галасавання — **у апошнюю нядзелю лютага.**

Артыкул 68. Галасаванне на выбарах з'яўляецца тайным: кантроль за волевыяўленнем выбаршчыкаў у ходзе галасавання забараняецца.

Артыкул 69. Права вылучэння кандыдатаў у дэпутаты належыць **палітычным партыям**, працоўным калектывам і грамадзянам у адпаведнасці з законам.

Артыкул 70. Расходы на падрыхтоўку і правядзенне выбараў ажыццяўляюцца за кошт дзяржавы ў межах вызначаных на гэты мэта сродкаў. У выпадках, прадугледжаных законам, расходы на падрыхтоўку і правядзенне выбараў могуць ажыццяўляцца за кошт сродкаў **палітычных партый, іншых арганізацый, грамадзян.**

Забараняецца фінансаванне расходаў на падрыхтоўку і правядзенне выбараў замежнымі дзяржавамі і арганізацыямі, замежнымі грамадзянамі, а таксама ў іншых выпадках, прадугледжаных законам.

Артыкул 71. Правядзенне выбараў забяспечваюць выбарчыя камісіі, калі іншае не прадугледжана Канстытуцыяй.

Сістэму выбарчых камісій узначальвае Цэнтральная выбарчая камісія. Цэнтральная выбарчая камісія арганізуе выбары Прэзідэнта, дэлегатаў Усебеларускага народнага сходу, дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў і членаў Савета Рэспублікі, дэпутатаў мясцовых Саветаў дэпутатаў, правядзенне рэспубліканскіх рэфэрэндумаў, ажыццяўляе кантроль за выкананнем заканадаўства аб выбарах і рэфэрэндуме, а таксама іншыя паўнамоцтвы, устаноўленыя законам.

Старшыня і члены Цэнтральнай выбарчай камісіі выбіраюцца на пяць гадоў і вызваляюцца ад пасады Усебеларускім народным сходам.

Сістэма, парадак фарміравання, кампетэнцыя выбарчых камісій і гарантыі іх незалежнасці вызначаюцца законам.

Парадак правядзення выбараў вызначаецца законам.

Выбары не праводзяцца ў перыяд надзвычайнага або ваеннага становішча.

Артыкул 72. Адкліканне дэпутатаў ажыццяўляецца на падставах, прадугледжаных законам.

Галасаванне аб адкліканні дэпутата праводзіцца ў парадку, прадугледжаным для выбарання дэпутата, па ініцыятыве не менш дваццаці працэнтаў грамадзян, якія валодаюць выбарчым правам і пражываюць на адпаведнай тэрыторыі.

Падставы і парадак адклікання членаў Савета Рэспублікі ўстанаўліваюцца законам.

ГЛАВА 2 РЭФЕРЭНДУМ (НАРОДНАЕ ГАЛАСАВАННЕ)

Артыкул 73. Для вырашэння найважнейшых пытанняў дзяржаўнага і грамадскага жыцця могуць праводзіцца рэспубліканскія і мясцовыя рэфэрэндумы.

Артыкул 74. Рэспубліканскія рэфэрэндумы назначаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь па ўласнай ініцыятыве, па прапанове **Усебеларускага народнага сходу, а таксама па прапанове** Палаты прадстаўнікоў і Савета Рэспублікі, якая прымаецца на іх раздзельных пасяджэннях большасцю галасоў ад устаноўленага Канстытуцыяй складу (поўнага складу) кожнай з палат, або па прапанове не менш як 450 тысяч грамадзян, якія валодаюць выбарчым правам, у тым ліку не менш як 30 тысяч грамадзян ад кожнай з абласцей і горада Мінска.

Пытанні, якія выносяцца на рэспубліканскі рэфэрэндум, падлягаюць правярцы на адпаведнасць Канстытуцыі.

Прэзідэнт пасля ўнясення на яго разгляд у адпаведнасці з законам прапанаў **Усебеларускага народнага сходу**, Палаты прадстаўнікоў і Савета Рэспублікі або грамадзян аб правядзенні рэфэрэндуму назначае рэспубліканскі рэфэрэндум.

Дата правядзення **рэспубліканскага** рэфэрэндуму ўстанаўліваецца не пазней як праз тры месяцы з дня выдання ўказа Прэзідэнта аб назначэнні рэфэрэндуму.

Рашэнні, прынятыя рэспубліканскім рэфэрэндумам, падпісваюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 75. Мясцовыя рэфэрэндумы назначаюцца адпаведнымі мясцовымі прадстаўнічымі органамі па сваёй ініцыятыве або па прапанове не менш як дзесяці працэнтаў грамадзян, якія валодаюць выбарчым правам і пражываюць на адпаведнай тэрыторыі.

Артыкул 76. Рэфэрэндумы праводзяцца шляхам усеагульнага, свабоднага, роўнага і тайнага галасавання.

У рэфэрэндах удзельнічаюць грамадзяне Рэспублікі Беларусь, якія валодаюць выбарчым правам.

Артыкул 77. Рашэнні, прынятыя рэфэрэндумам, могуць быць адменены або зменены толькі шляхам рэфэрэндуму, калі іншае не будзе вызначана рэфэрэндумам.

Артыкул 78. Парадак правядзення рэспубліканскіх і мясцовых рэфэрэндумаў, а таксама пералік пытанняў, якія не могуць быць вынесены на рэфэрэндум, вызначаюцца законам.

РАЗДЗЕЛ IV ПРЭЗІДЭНТ, УСЕБЕЛАРУСКІ НАРОДНЫ СХОД, ПАРЛАМЕНТ, УРАД, СУД

ГЛАВА 3 ПРЭЗІДЭНТ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 79. Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь з'яўляецца Кіраўніком дзяржавы, гарантам Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, правоў і свабод чалавека і грамадзяніна.

Прэзідэнт **увабляе** адінства народа, гарантуе рэалізацыю асноўных напрамкаў унутранай і знешняй палітыкі, прадстаўляе Рэспубліку Беларусь у адносінах з іншымі дзяржавамі і міжнароднымі арганізацыямі. Прэзідэнт прымае меры па ахове суверэнітэту Рэспублікі Беларусь, яе нацыянальнай бяспекі і тэрытарыяльнай цэласнасці, забяспечвае палітычную і эканамічную стабільнасць, пераемнасць і ўзаемадзеянне органаў дзяржаўнай улады, ажыццяўляе пасрэдняства паміж органамі дзяржаўнай улады.

Артыкул 80. Прэзідэнтам можа быць выбраны грамадзянін Рэспублікі Беларусь па нараджэнні, не маладзейшы за 40 гадоў, які валодае выбарчым правам і пастаянна пражывае ў Рэспубліцы Беларусь не менш як 20 гадоў непасрэдна перад выбарамі, **які не мае і не меў раней грамадзянства замежнай дзяржавы або віда на жыхарства ці іншага документа замежнай дзяржавы, што дае права на льготы і іншыя перавагі.**

Артыкул 81. Прэзідэнт выбіраецца тэрмінам на пяць гадоў непасрэдна народам Рэспублікі Беларусь на аснове ўсеагульнага, свабоднага, роўнага і прамога выбарчага права пры тайным галасаванні. **Адна і тая ж асоба можа быць Прэзідэнтам не больш чым два тэрміны.**

Кандыдаты на пасаду Прэзідэнта вылучаюцца грамадзянамі Рэспублікі Беларусь пры наяўнасці не менш як 100 тысяч подпісаў выбаршчыкаў.

Выбары Прэзідэнта назначаюцца Палатай прадстаўнікоў не пазней чым за пяць месяцаў і праводзяцца не пазней чым за два месяцы да сканчэння тэрміну паўнамоцтваў папярэдняга Прэзідэнта.

Калі пасада Прэзідэнта аказалася вакантнай, выбары праводзяцца не раней чым праз 30 дзён і не пазней чым праз 70 дзён з дня адкрыцця вакансіі.

Артыкул 82. Лічыцца, што выбары Прэзідэнта адбыліся, калі ў галасаванні прынялі ўдзел больш чым палова грамадзян Рэспублікі Беларусь, уключаных у спіс выбаршчыкаў.

Прэзідэнт лічыцца выбраным, калі за яго прагаласавала больш чым палова грамадзян Рэспублікі Беларусь, якія прынялі ўдзел у галасаванні.

Калі ні адзін з кандыдатаў не набраў неабходнай колькасці галасоў, то ў двухтыднёвы тэрмін праводзіцца другі тур галасавання па двух кандыдатах, якія атрымалі найбольшую колькасць галасоў выбаршчыкаў. Выбраным лічыцца кандыдат у Прэзідэнты, які атрымаў пры паўторным галасаванні больш чым палову галасоў выбаршчыкаў, якія прынялі ўдзел у галасаванні.

Парадак правядзення выбараў Прэзідэнта вызначаецца законам.

Артыкул 83. Прэзідэнт заступае на пасаду пасля прынясення Прсыягі наступнага зместу:

«Заступаючы на пасаду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, урачыста клянусь верна служыць народу Рэспублікі Беларусь, паважаць і ахоўваць правы і свабоды чалавека і грамадзяніна, захоўваць і абараняць Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь, свята і добрасумленна выконваць ускладзеныя на мяне высокай абавязкі».

Прсыяга прыносіцца ва ўрачыстай абстаноўцы ў прысутнасці дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў і членаў Савета Рэспублікі, суддзяў Канстытуцыйнага і Вярхоўнага суду не пазней чым за два месяцы з дня выбарання Прэзідэнта. З моманту прынясення Прсыягі нававыбраным Прэзідэнтам паўнамоцтвы папярэдняга Прэзідэнта спыняюцца.

Артыкул 84. Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь:

- 1) назначае рэспубліканскія рэфэрэндумы;
- 2) назначае чарговыя і нечарговыя выбары ў Палату прадстаўнікоў, Савет Рэспублікі і мясцовыя прадстаўнічыя органы;
- 3) распускае палаты ў выпадках і ў парадку, прадугледжаных Канстытуцыяй;
- 4) **выключаны;**
- 5) утварае, ліквідуе і рэарганізуе Адміністрацыю Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, іншыя **дзяржаўныя органы і іншыя арганізацыі**, а таксама кансультацыйна-дарадчыя і іншыя органы пры Прэзідэнце, **вызначае іх статус;**
- 6) **у папярэдняй згоды** Палаты прадстаўнікоў назначае на пасаду Прэм'ер-міністра;
- 7) вызначае структуру Урада Рэспублікі Беларусь, назначае на пасаду і здымае з пасады намеснікаў Прэм'ер-міністра, міністраў і іншых членаў Урада, прымае рашэнне аб адстаўцы Урада або яго членаў;
- 8) **выключаны;**
- 9) **у папярэдняй згоды** Савета Рэспублікі назначае на пасаду Генеральнага пракурора, **Старшыню Камітэта дзяржаўнага кантролю**, Старшыню і членаў Праўлення Нацыянальнага банка і **вызваляе іх ад пасады на падставах, прадугледжаных законам;**
- 10) назначае **суддзяў судоў агульнай юрысдыкцыі і вызваляе іх ад пасады на падставах, прадугледжаных законам, калі іншае не вызначана Канстытуцыяй;**
- 11) **выключаны;**
- 12) **выключаны;**
- 13) звартаецца з пасланямі да народа Рэспублікі Беларусь аб становішчы ў дзяр-

жаве і аб асноўных напрамках унутранай і знешняй палітыкі;

14) звяртаецца са штогадовымі пасланьнямі да Парламенту, якія заслухоўваюцца на **Усебеларускім народным сходзе**; мае права ўдзельнічаць у рабоце Парламенту і яго органаў, выступаць перад імі ў любы час з прамовай або паведамленьнем;

15) мае права старшыняваць на пасяджэннях Урада Рэспублікі Беларусь;

16) назначае прадстаўнікоў Прэзідэнта ў Парламенце, **памочнікаў, упаўнаважаных** і іншых службовых асоб, пасады якіх вызначаны ў адпаведнасці з заканадаўствам, калі іншае не прадугледжана Канстытуцыяй;

17) вырашае пытанні аб прыёме ў грамадзяства Рэспублікі Беларусь, яго спыненні і прадастаўленні прытулку;

18) устанавівае дзяржаўныя святы і святочныя дні, узнагароджвае дзяржаўнымі ўзнагародамі, прысвойвае класныя чыны і званні;

19) ажыццяўляе памілаванне асуджаных;

20) вядзе перагаворы і падпісвае міжнародныя дагаворы, назначае і адкідае дыпламатычных прадстаўнікоў Рэспублікі Беларусь у замежных дзяржавах і пры міжнародных арганізацыях;

21) прымае даверчыя і адзыйныя граматы акрэдытаваных пры ім дыпламатычных прадстаўнікоў замежных дзяржаў;

22) у выпадку стыхійнага бедства, катастрофы, а таксама **спробаў гвалтоўнага змянення канстытуцыйнага ладу, захопу або прысваення дзяржаўнай улады, узброенага мяцяжу, масавых і іншых беспарадкаў**, што суправаджаюцца гвалтам ці пагрозай гвалту з боку груп асоб і арганізацый, у выніку якіх узнікае небяспека жыццю і здароўю людзей, тэрытарыяльнай цэласнасці і існаванню дзяржавы, уводзіць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь або ў асобных яе мясцовасцях надзвычайнае становішча з унясеннем у трохдзённы тэрмін прынятага рашэння на зацвярджэнне Савета Рэспублікі;

23) у выпадках, прадугледжаных заканадаўствам, мае права адкласці правядзенне забастоўкі або прыпыніць яе, але не больш чым на трохмесячны тэрмін;

24) падпісвае законы; мае права ў парадку, устаноўленым Канстытуцыяй, вярнуць закон або асобныя яго палажэнні са сваімі прырачэннямі ў Палату прадстаўнікоў;

25) мае права адмяняць акты Урада;

26) непасрэдна або праз ствараемыя ім органы ажыццяўляе кантроль за захаваннем заканадаўства мясцовымі органамі кіравання і самакіравання; мае права прыпыніць рашэнні мясцовых Саветаў дэпутатаў і адмяняць рашэнні мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў у выпадку неадпаведнасці іх заканадаўству;

27) фарміруе і ўзначальвае Савет Бяспекі Рэспублікі Беларусь; назначае на пасаду і вызваляе ад пасады Дзяржаўнага сакратара Савета Бяспекі;

28) з'яўляецца Галоўнакамандуючым Узброенымі Сіламі; назначае на пасады і вызваляе ад пасады вышэйшае камандаванне Узброеных Сіл;

29) уводзіць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь у выпадку ваеннай пагрозы або напад ваеннае становішча, аб'яўляе поўную або частковую мабілізацыю з унясеннем у трохдзённы тэрмін прынятага рашэння на зацвярджэнне Савета Рэспублікі;

30) ажыццяўляе іншыя **ўстаноўленыя Канстытуцыяй і законамі** паўнамоцтвы, **неабходныя для рэалізацыі ўскладзеных на яго канстытуцыйных функцый**.

Артыкул 85. Прэзідэнт на аснове і ў адпаведнасці з Канстытуцыяй выдае ўказы і распараджэнні, якія маюць абавязковую сілу на ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Указы і распараджэнні Прэзідэнта не павінны супярэчыць законам.

Артыкул 86. Прэзідэнт не можа займаць іншыя пасады, атрымаваць апрача заробатнай платы грашовыя ўзнагароджванні, за выключэннем ганарараў за творы навукі, літаратуры і мастацтва.

Прэзідэнт прыпыняе членства ў палітычных партыях на ўвесь тэрмін паўнамоцтваў.

Артыкул 87. Прэзідэнт можа ў любы час падаць у адстаўку. Адстаўка Прэзідэнта прымаецца Палатай прадстаўнікоў.

Артыкул 88. Прэзідэнт можа быць датэрмінава вызвалены ад пасады пры стойкай няздольнасці па стане здароўя ажыццяўляе абавязкі Прэзідэнта. Рашэнне аб датэрміновым вызваленні Прэзідэнта прымаецца большасцю не менш як дзве трэці галасоў ад поўнага складу Палаты прадстаўнікоў і большасцю не менш як дзве трэці галасоў ад поўнага складу Савета Рэспублікі на падставе заключэння спецыяльна ствараемай палатамі камісіі.

Прэзідэнт можа быць зняты з пасады **Усебеларускім народным сходам** у выпадку сістэматычнага або грубага парушэння Канстытуцыі або ўчынення дзяржаўнай здрады або іншага цяжкага злачынства.

Прапанова аб выстаўленні абвінавачання Прэзідэнту і зняцці яго з пасады ўносіцца **Усебеларускаму народнаму сходу** па ініцыятыве не менш як адной трэці ад поўнага складу Палаты прадстаўнікоў або не менш як 150 тысяч грамадзян Рэспублікі Беларусь, якія валодаюць выбарчым правам. Раследаванне абвінавачання арганізуецца **Усебеларускім народным сходам**.

Рашэнне **Усебеларускага народнага сходу** аб зняцці Прэзідэнта з пасады прымаецца пасля атрымання заключэння Канстытуцыйнага Суда аб наўнасці фактаў сістэматычнага або грубага парушэння Прэзідэнтам Канстытуцыі ў выпадку, калі Прэзідэнт абвінавачваецца ў такім парушэнні Канстытуцыі.

Рашэнне **Усебеларускага народнага сходу** аб зняцці Прэзідэнта з пасады лічыцца прынятым, калі за яго прагаласавала большасць ад поўнага складу **Усебеларускага народнага сходу**.

Непрыняцце **Усебеларускім народным сходам** рашэння аб зняцці Прэзідэнта з пасады на працягу двух месяцаў з дня ўнясення прапановы аб выстаўленні абвінавачання азначае адхіленне абвінавачання. Прапанова аб выстаўленні абвінавачання Прэзідэнту і зняцці яго з пасады не можа ініцыявацца ў перыяд разгляду ў адпаведнасці з Канстытуцыяй пытання аб датэрміновым спыненні паўнамоцтваў Парламенту.

У выпадку зняцця Прэзідэнта ў сувязі з учыненнем злачынства справа па сутнасці абвінавачання разглядаецца Вярхоўным Судом.

Артыкул 88¹. У выпадку вакансіі пасады Прэзідэнта або немагчымасці выканання ім сваіх абавязкаў на падставах, прадугледжаных Канстытуцыяй, яго паўнамоцтвы да прыняцця Прысягі нававыбраным Прэзідэнтам пераходзяць да Старшыні Савета Рэспублікі.

У выпадку гібелі Прэзідэнта ў выніку замуху на яго жыццё, здзяйснення акта тэрарызму, ваеннай агрэсіі, у выніку іншых дзеянняў гвалтоўнага характару: **пасяджэнні Савета Бяспекі праводзяцца пад кіраўніцтвам Старшыні Савета Рэспублікі;**

неадкладна на падставе рашэння Савета Бяспекі ва ўстаноўленым парадку на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь уводзіцца надзвычайнае або ваеннае становішча;

дзяржаўныя органы і службовыя асобы дзейнічаюць у адпаведнасці з рашэннямі Савета Бяспекі.

Артыкул 89. Прэзідэнт валодае недатактыльнасцю, яго гонар і годнасць ахоўваюцца законам.

Палажэнні часткі першай з'яўляюцца распаўсюджваюцца на Прэзідэнта, які спыніў выкананне паўнамоцтваў у сувязі з заканчэннем тэрміну яго знаходжання на пасадзе або датэрмінова ў выпадку яго адстаўкі або стойкай няздольнасці па стане здароўя ажыццяўляе абавязкі Прэзідэнта.

Прэзідэнт, які спыніў выкананне сваіх паўнамоцтваў, не можа быць прыцягнуты да адказнасці за дзеянні, учыненыя ў сувязі з ажыццяўленнем ім прэзідэнцкіх паўнамоцтваў.

Статус Прэзідэнта, які спыніў выкананне сваіх паўнамоцтваў, устанавіваецца законам.

ГЛАВА 3¹ УСЕБЕЛАРУСКІ НАРОДНЫ СХОД

Артыкул 89¹. **Усебеларускі народны сход** — найвышэйшы прадстаўнічы орган народаўладдзя Рэспублікі Беларусь, які вызначае стратэгічныя напрамкі развіцця грамадства і дзяржавы, забяспечвае непакіненнасць канстытуцыйнага ладу, пераемнасць пакаленняў і грамадзянскую згодду.

Артыкул 89². Дэлегатамі **Усебеларускага народнага сходу** з'яўляюцца: Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь;

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь, які спыніў выкананне сваіх паўнамоцтваў у сувязі са сканчэннем тэрміну яго знаходжання на пасадзе або датэрмінова ў выпадку яго адстаўкі;

прадстаўнікі заканадаўчай, выканаўчай і судовай улады;

прадстаўнікі мясцовых Саветаў дэпутатаў;

прадстаўнікі грамадзянскай супольнасці.

Прадстаўнікі мясцовых Саветаў дэпутатаў і грамадзянскай супольнасці на **Усебеларускі народны сход** выбіраюцца ад кожнай вобласці і горада Мінска ў парадку, які вызначаецца законам.

Гранічная колькасць дэлегатаў **Усебеларускага народнага сходу** складае 1200 чалавек.

Тэрмін паўнамоцтваў **Усебеларускага народнага сходу** складае пяць гадоў.

Усебеларускі народны сход склікаецца на першае пасяджэнне Цэнтральнай выбарчай камісіяй не пазней чым за 60 дзён пасля выбараў дэпутатаў.

Дэлегат **Усебеларускага народнага сходу** прымае ўдзел у рабоце **Усебеларускага народнага сходу** без адрыву ад працоўнай (службовай) дзейнасці.

Калегіяльным органам, які забяспечвае ў парадку, устаноўленым законам, аператыўнае вырашэнне пытанняў, што ўваходзяць у кампетэнцыю **Усебеларускага народнага сходу**, з'яўляецца Прэзідэнт.

Старшыня **Усебеларускага народнага сходу**, яго намеснікі і іншыя члены Прэзідыума выбіраюцца **Усебеларускім народным сходам** тайным галасаваннем.

Артыкул 89³. **Усебеларускі народны сход:**

1) зацвярджае асноўныя напрамкі ўнутранай і знешняй палітыкі, ваенную дактрыну, канцэпцыю нацыянальнай бяспекі;

2) зацвярджае праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь;

3) заслухоўвае Прэм'ер-міністра аб выкананні праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь;

4) прапануе змяненні і далаўненні ў Канстытуцыю;

5) прапануе правядзенне рэспубліканскіх рэфэрндумаў;

6) мае права разглядаць пытанне аб легітымнасці выбараў;

7) прымае рашэнне аб зняцці Прэзідэнта з пасады ў выпадку сістэматычнага або грубага парушэння ім Канстытуцыі або ўчынення дзяржаўнай здрады або іншага цяжкага злачынства;

8) мае права ўвесці на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь надзвычайнае або ваеннае становішча пры наяўнасці падстаў, прадугледжаных Канстытуцыяй, і ў выпадку бяздзейнасці Прэзідэнта па гэтых пытаннях. Увядзенне надзвычайнага або ваеннага становішча разглядаецца **Усебеларускім народным сходам** па ініцыятыве Прэзідыума **Усебеларускага народнага сходу** або Савета Рэспублікі;

9) па прапанове Прэзідэнта, папярэдне ўзгодненай з Прэзідыумам **Усебеларускага народнага сходу**:

выбірае Старшыню і суддзю Канстытуцыйнага Суда і вызваляе іх ад пасады на падставах, прадугледжаных законам;

выбірае Старшыню і суддзю Вярхоўнага Суда і вызваляе іх ад пасады на падставах, прадугледжаных законам;

выбірае Старшыню і членаў Цэнтральнай выбарчай камісіі і вызваляе іх

ад пасады на падставах, прадугледжаных законам;

10) па прапанове Прэзідэнта прымае рашэнне аб магчымасці накіравання ваеннаслужачых, супрацоўнікаў ваенізаваных арганізацый, іншых асоб за межы Рэспублікі Беларусь для ўдзелу ў забеспячэнні калектыўнай бяспекі і дзейнасці па падтрыманні міжнароднага міру і бяспекі;

11) узнагароджвае Прэзідэнта дзяржаўнымі ўзнагародамі, а таксама прапануе асоб для ўзнагароджання дзяржаўнымі ўзнагародамі;

12) дае абавязковыя для выканання даручэнні дзяржаўным органам і службовым асобам, атрымлівае інфармацыю ад дзяржаўных органаў і службовых асоб, ажыццяўляе іншыя ўстаноўленыя Канстытуцыяй і законамі паўнамоцтвы, неабходныя для рэалізацыі ўскладзеных на яго канстытуцыйных функцый.

Артыкул 89⁴. Пасяджэнні **Усебеларускага народнага сходу** праводзяцца не радзей чым адзін раз на год.

Усебеларускі народны сход можа быць скліканы на пазачарговае пасяджэнне па ініцыятыве Прэзідэнта, Прэзідыума **Усебеларускага народнага сходу**, абедзвюх палат Нацыянальнага сходу (сумесным рашэннем), а таксама па ініцыятыве не менш як 150 тысяч грамадзян Рэспублікі Беларусь, якія валодаюць выбарчым правам.

Артыкул 89⁵. **Усебеларускі народны сход** для рэалізацыі ўскладзеных на яго канстытуцыйных функцый прымае рашэнні.

Рашэнні **Усебеларускага народнага сходу** з'яўляюцца абавязковымі для выканання і маюць адмяняць прававыя акты, іншыя рашэнні дзяржаўных органаў і службовых асоб, якія супярэчаць інтарсам нацыянальнай бяспекі, за выключэннем актаў судовых органаў.

Артыкул 89⁶. Кампетэнцыя, парадак фарміравання і дзейнасці **Усебеларускага народнага сходу** вызначаюцца законам.

ГЛАВА 4 ПАРЛАМЕНТ — НАЦЫЯНАЛЬНЫ СХОД

Артыкул 90. Парламент — Нацыянальны сход Рэспублікі Беларусь з'яўляецца прадстаўнічым і заканадаўчым органам Рэспублікі Беларусь.

Парламент складаецца з двох палат — Палаты прадстаўнікоў і Савета Рэспублікі.

Артыкул 91. Склад Палаты прадстаўнікоў — 110 дэпутатаў. Выбранне дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў ажыццяўляецца ў адпаведнасці з законам на аснове ўсеагульнага, свабоднага, роўнага, прамога выбарчага права пры тайным галасаванні.

Савет Рэспублікі з'яўляецца палатай тэрытарыяльнага прадстаўніцтва. Ад кожнай вобласці і горада Мінска тайным галасаваннем выбіраюцца на пасяджэннях дэпутатаў мясцовых Саветаў, дэпутатаў базавога ўзроўню кожнай вобласці і горада Мінска па восем членаў Савета Рэспублікі. Восем членаў Савета Рэспублікі назначаюцца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь. Членам Савета Рэспублікі пажыццёва з яго згоды з'яўляецца Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь, які спыніў выкананне сваіх паўнамоцтваў у сувязі са сканчэннем тэрміну яго знаходжання на пасадзе або датэрмінава ў выпадку яго адстаўкі.

Выбары новага складу палат Парламенту назначаюцца не пазней як за тры месяцы да адзінага дня галасавання.

Нечарговыя выбары палат Парламенту праводзяцца на працягу трох месяцаў з дня датэрміновага спынення паўнамоцтваў палат Парламенту.

Артыкул 92. Дэпутатам Палаты прадстаўнікоў можа быць грамадзянін Рэспублікі Беларусь, які дасягнуў 21 года.

Членам Савета Рэспублікі можа быць грамадзянін Рэспублікі Беларусь, які дасягнуў 30 гадоў і пражыў на тэрыторыі адпаведнай вобласці, горада Мінска не менш як пяць гадоў.

Дэпутаты Палаты прадстаўнікоў ажыццяўляюць свае паўнамоцтвы ў Парламенце на прафесійнай аснове.

Адна і тая ж асоба не можа адначасова з'яўляцца членам дзвюх палат Парламента. Дэпутат Палаты прадстаўнікоў не можа быць членам Урада, дэпутатам мясцовага Савета дэпутатаў. Член Савета Рэспублікі не можа быць адначасова членам Урада. Не дапускаецца сумяшчэнне абавязкаў дэпутата Палаты прадстаўнікоў, члена Савета Рэспублікі з адначасовым занятцем пасады Прэзідэнта або суддзі.

Артыкул 93. Тэрмін паўнамоцтваў Парламента — **пяць гадоў, калі іншае не прадугледжана Канстытуцыяй**. Паўнамоцтвы Парламента могуць быць прадоўжаны на падставе закона толькі ў выпадку вайны.

Перша пасля выбараў сесія палат Парламента склікаецца Цэнтральнай **выбарчай** камісіяй і пачынае сваю работу не пазней як праз 30 дзён пасля выбараў. Адлік трыццацідзённага тэрміну для склікання і пачатку работы першай сесіі Савета Рэспублікі ажыццяўляецца з дня **выбару**. Адлік трыццацідзённага тэрміну для склікання і пачатку работы першай сесіі Савета Рэспублікі ажыццяўляецца з дня першага пасяджэння дэпутатаў мясцовых Саветаў дэпутатаў базавага ўзроўню на выбарах членаў Савета Рэспублікі ад вобласці або горада Мінска.

У выпадках і ў парадку, прадугледжаных Канстытуцыяй, паўнамоцтвы Палаты прадстаўнікоў або Савета Рэспублікі могуць быць спынены датэрмінова. Са спыненнем паўнамоцтваў Палаты прадстаўнікоў або Савета Рэспублікі па рашэнні Прэзідэнта могуць быць таксама спынены паўнамоцтвы адпаведна Савета Рэспублікі або Палаты прадстаўнікоў.

Артыкул 94. Паўнамоцтвы Палаты прадстаўнікоў могуць быць датэрмінова спынены пры адмове ў доверы Ураду, вызвазанні вотуму недаверу Ураду або двухразовай адмове ў дачы **папярэдняй** згоды на назначэнне Прэм'ер-міністра.

Паўнамоцтвы Палаты прадстаўнікоў або Савета Рэспублікі могуць быць таксама датэрмінова спынены на падставе заключэння Канстытуцыйнага Суда ў выпадку сістэматычнага або грубога парушэння палатамі Парламента Канстытуцыі.

Рашэнні па гэтых пытаннях Прэзідэнт прымае не пазней чым у двухмесячны тэрмін пасля афіцыйных кансультацый са старшынямі палат.

Палаты не могуць быць распушчаны ў першы надзвычайнага або ваеннага становішча, у апошнія шэсць месяцаў паўнамоцтваў Прэзідэнта, у першы выхадны дзень пачатку года ад датэрміновага вызваленні Прэзідэнта **ад пасады або ў першы выхадны дзень вырашэння Усебеларускім народным сходам пытання аб зніжці Прэзідэнта з пасады**.

Не дапускаецца роспуск палат на працягу года з дня іх першых пасяджэнняў і ў апошні год паўнамоцтваў Парламента.

У выпадку роспуску палат Парламента новы склад адпаведнай палаты ажыццяўляе свае паўнамоцтвы да пачатку паўнамоцтваў Парламента, выбранага ў адзіны дзень галасавання.

Артыкул 95. Палаты збіраюцца на сесію, якая адкрываецца ў тэрміне аўторак верасня і закрываецца ў апошні працоўны дзень чэрвеня наступнага года.

Палата прадстаўнікоў, Савет Рэспублікі ў выпадку асаблівай неабходнасці склікаюцца на нечарговую сесію **старшынямі палат** па ініцыятыве Прэзідэнта або большасці **дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў і членаў Савета Рэспублікі** ад поўнага складу кожнай з палат на парадку дня і ў тэрмін, вызначаны ініцыятарам.

Артыкул 96. Палата прадстаўнікоў выбірае са свайго складу Старшыню Палаты прадстаўнікоў і яго **намеснікаў**.

Савет Рэспублікі выбірае са свайго складу Старшыню Савета Рэспублікі і яго **намеснікаў**.

Старшыні Палаты прадстаўнікоў і Савета Рэспублікі, іх намеснікі вядуць пасяджэнні і кіруюць унутраным распорядкам палат. Палата прадстаўнікоў і Савет Рэспублікі са свайго складу выбіраюць пастаянныя камісіі і іншыя органы для вядзення праектнай работы, папярэдняга разгляду

і падрыхтоўкі пытанняў, якія адносяцца да вядзення палат.

Артыкул 97. Палата прадстаўнікоў:

1) разглядае па прапанове Прэзідэнта, **Усебеларускага народнага сходу, не менш як адной трэці ад поўнага складу кожнай з палат Парламента** або па ініцыятыве не менш як 150 тысяч грамадзян Рэспублікі Беларусь, якія валодаюць выбарчым правам, праекты законаў аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Канстытуцыю;

2) разглядае праекты законаў аб ратыфікацыі і дэансацыі міжнародных дагавораў; аб асноўным змесце і прынцыпах ажыццяўлення праваў, свабод і абавязкаў грамадзян; аб грамадзянстве, статусе інашаземцаў і асоб без грамадзянства; аб правах нацыянальных меншасцей; аб устанавленні рэспубліканскіх падаткаў і збораў; аб прынцыпах ажыццяўлення адносін уласнасці; аб аснове сацыяльнай абароны; аб прынцыпах рэгулявання працы і занятасці; аб шлюбе, сям'і, дзяцінстве, мацярынстве, бацькоўстве, выхаванні, адукацыі, культуры і ахове здароўя; аб ахове наваколлага асяроддзя і рацыянальным выкарыстанні прыродных рэсурсаў; аб вызначэнні парадку вырашэння пытанняў адміністрацыйна-тэрытарыяльнага ўладкавання дзяржавы; аб мясцовым самакіраванні; аб судова-адкаванні, судоводстве і статусе суддзяў; аб крмінальнай адказнасці; аб амністыі; аб абвешчэнні вайны і заключэнні міру; аб прававым рэжыме ваеннага і надзвычайнага становішча; аб устанавленні дзяржаўнага ўзнагарод; аб тлумачэнні законаў; **праекты іншых законаў;**

2') разглядае праекты законаў аб **рэспубліканскім бюджэце і аб зацвярджэнні справаздачы аб яго выкананні. Праекты законаў аб рэспубліканскім бюджэце і аб зацвярджэнні справаздачы аб яго выкананні уносяцца ў Палату прадстаўнікоў Урадам на ўзгадненні з Прэзідэнтам;**

3) назначае выбары Прэзідэнта;

4) дае **папярэдняю** згоду Прэзідэнта на назначэнне на пасаду Прэм'ер-міністра;

5) заслухоўвае даклад Прэм'ер-міністра аб праграме дзейнасці Урада і адбирае або адхіляе праграму; паўторнае адхіленне палат праграмы азначае вызванне вотуму недаверу Ураду;

5') штогод заслухоўвае інфармацыю **Генеральнага пракурора, Старшынні Камітэта дзяржаўнага кантролю і Старшынні Праўлення Нацыянальнага банка аб рэзультатах іх дзейнасці;**

6) разглядае па ініцыятыве Прэм'ер-міністра пытанне аб доверы Ураду;

7) па ініцыятыве не менш як адной трэці ад поўнага складу Палаты прадстаўнікоў вызвае вотум недаверу Ураду; пытанне аб адказнасці Урада не можа быць пастаўлена на працягу года пасля адабрэння праграмы яго дзейнасці;

8) прымае адстаўку Прэзідэнта;

9) **выключаны;**

10) адмяняе распараджэнні Старшынні Палаты прадстаўнікоў.

Палата прадстаўнікоў можа прымаць рашэнні па іншых пытаннях, калі гэта прадугледжана Канстытуцыяй.

Артыкул 98. Савет Рэспублікі:

1) адбирае або адхіляе прынятыя Палатай прадстаўнікоў праекты законаў аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Канстытуцыю; праекты іншых законаў;

2) дае **папярэдняю** згоду Прэзідэнта на назначэнне на пасаду і вызваленне ад пасады **Генеральнага пракурора, Старшынні Камітэта дзяржаўнага кантролю, Старшынні і членаў Праўлення Нацыянальнага банка;**

2') штогод заслухоўвае інфармацыю **Генеральнага пракурора, Старшынні Камітэта дзяржаўнага кантролю і Старшынні Праўлення Нацыянальнага банка аб рэзультатах іх дзейнасці;**

3) **выключаны;**

4) **выключаны;**

5) **аналізуе дзейнасць мясцовых Саветаў дэпутатаў, прымае меры па развіцці мясцовага самакіравання;** адмяняе рашэнні мясцовых Саветаў дэпутатаў, якія не адпавядаюць заканадаўству;

6) прымае рашэнне аб роспуску мясцовага Савета дэпутатаў у выпадку сістэматычнага або грубога парушэння ім патрабаванняў заканадаўства і ў іншых выпадках, прадугледжаных законам;

7) **выключаны;**

8) разглядае ўказы Прэзідэнта аб уяўленні надзвычайнага становішча, ваеннага становішча, поўнай або частковай мабілізацыі і не пазней як у трыццаці дзён пасля іх унясення прымае адпаведнае рашэнне.

Савет Рэспублікі можа прымаць рашэнні па іншых пытаннях, калі гэта прадугледжана Канстытуцыяй.

Артыкул 99. Права заканадаўчай ініцыятывы належыць Прэзідэнту, **Усебеларускаму народнаму сходу**, дэпутатам Палаты прадстаўнікоў, Савету Рэспублікі, Ураду, а таксама грамадзянам, якія валодаюць выбарчым правам, у колькасці не менш як 50 тысяч чалавек і рэалізуецца ў Палаце прадстаўнікоў.

Законапраекты, вынікам прыняцця якіх можа быць скарачэнне дзяржаўных сродкаў, стварэнне або павелічэнне расходаў, уносяцца ў Палату прадстаўнікоў **пры наяўнасці заключэння Урада**.

Прэзідэнт або па яго даручэнні Урад маюць права ўносіць прапановы ў Палату прадстаўнікоў і Савет Рэспублікі аб абвешчэнні разгляду праекта закона тэрміновым. Палата прадстаўнікоў і Савет Рэспублікі ў гэтым выпадку павінны разгледзець дадзены праект на працягу дзесяці дзён з дня ўнясення на іх разгляд.

Па патрабаванні Прэзідэнта або, з яго згоды, Урада Палаты прадстаўнікоў, Савет Рэспублікі на сваіх пасяджэннях прымаюць рашэнні, галасуючы ў цэлым за ўвесь унесены Прэзідэнтам або Урадам праект ці яго частку, захаваўшы толькі тую папраўку, якія прапанаваны ці прыняты Прэзідэнтам або Урадам.

Артыкул 100. Любы законапраект, калі іншае не прадугледжана Канстытуцыяй, спачатку разглядаецца ў Палаце прадстаўнікоў, а потым у Савете Рэспублікі.

Законапраект, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных Канстытуцыяй, становіцца законам пасля прыняцця Палатай прадстаўнікоў і адабрэння Саветам Рэспублікі большасцю галасоў ад поўнага складу кожнай палаты.

Закон аб рэспубліканскім бюджэце на чарговы фінансавы год прымаецца да пачатку фінансаванага года. У выпадку непрыняцця закона аб рэспубліканскім бюджэце ва ўказаны тэрмін ажыццяўляюцца часовае кіраванне рэспубліканскім бюджэтам.

Прынятыя Палатай прадстаўнікоў законапраекты на працягу пяці дзён перадаюцца на разгляд у Савет Рэспублікі, дзе могуць разглядацца не больш як дваццаць дзён, калі іншае не прадугледжана Канстытуцыяй.

Закон лічыцца адобраным Саветам Рэспублікі, калі за яго прагаласавала большасць ад поўнага складу Савета Рэспублікі, або калі на працягу дваццаці дзён, а пры абвешчэнні законапраекта тэрміновым — дзесяці дзён з дня ўнясення ён не быў разгледжаны Саветам Рэспублікі. У выпадку адхілення законапраекта Саветам Рэспублікі палаты могуць стварыць пагадзальную камісію, якая фарміруецца на парытэтным аснове, для пераадолення ўзніклых рознагалоссяў. Тэкст законапраекта, выпрацаваны пагадзальнай камісіяй, прадстаўляецца на адабрэнне абедзвюх палат.

Калі пагадзальнай камісіяй не прыняты ўзгоднены тэкст законапраекта, Прэзідэнт або па яго даручэнні Урад могуць запатрабаваць, каб Палата прадстаўнікоў прыняла канчатковае рашэнне. Закон лічыцца прынятым Палатай прадстаўнікоў пры ўмове, што за яго прагаласавала не менш як дзве трэці ад поўнага складу Палаты прадстаўнікоў.

Закон, прыняты Палатай прадстаўнікоў і адобраны Саветам Рэспублікі, або прыняты Палатай прадстаўнікоў у парадку, прадугледжаным дадзеным артыкулам, прадстаўляецца ў дзесяцідзённы тэрмін Прэзідэнту на подпіс. Калі Прэзідэнт згодны з тэкстам закона, ён яго падпісвае. Калі Прэзідэнт не вяртае які-небудзь закон на працягу двух тыдняў пасля таго, як ён быў яму прадстаўлены, закон лічыцца падпісаным. Закон не лічыцца падпісаным і не ўступае ў сілу, калі ён не мог быць вернуты ў Парламент у сувязі з заканчэннем сесіі.

Пры нягодзе з тэкстам закона Прэзідэнт вяртае яго са сваімі прызначэннямі ў Палату прадстаўнікоў, якая павінна разгледзець закон з прызначэннямі Прэзідэнта не пазней як праз трыццаць дзён. Калі закон будзе

прыняты Палатай прадстаўнікоў большасцю не менш як дзве трэці галасоў ад поўнага складу, ён разам з прызначэннямі Прэзідэнта ў пяцідзённы тэрмін накіроўваецца ў Савет Рэспублікі, які таксама павінен разгледзець яго паўторна не пазней як праз дваццаць дзён. Закон лічыцца прынятым, калі ён адобраны большасцю не менш як дзве трэці галасоў ад поўнага складу Савета Рэспублікі. Закон пасля пераадолення Палатай прадстаўнікоў і Саветам Рэспублікі прызначэнняў Прэзідэнта падпісваецца Прэзідэнтам у пяцідзённы тэрмін. Закон уступае ў сілу і ў тым выпадку, калі ён не будзе падпісаны Прэзідэнтам у гэты тэрмін.

У такім жа парадку палатамі разглядаюцца прызначэнні Прэзідэнта на асобныя палажэнні закона, якія вяртаюцца для паўторнага галасавання. У гэтым выпадку да вынясення адпаведнага рашэння Палатай прадстаўнікоў і Саветам Рэспублікі закон падпісваецца Прэзідэнтам і ўступае ў сілу, за выключэннем тых палажэнняў, адносна якіх маюцца прызначэнні Прэзідэнта.

Артыкул 101. Выключаны.

Артыкул 102. Дэпутаты Палаты прадстаўнікоў і члены Савета Рэспублікі карыстаюцца недачыкальнасцю пры выказванні сваіх меркаванняў і ажыццяўленні сваіх паўнамоцтваў. Гэта не адносіцца да абвінавачвання іх у папэлі і знявазе.

На працягу тэрміну сваіх паўнамоцтваў дэпутаты Палаты прадстаўнікоў і члены Савета Рэспублікі могуць быць арыштаваны, іншым чынам пазбаўлены асабістай свабоды толькі з папярэдняй згоды адпаведнай палаты, за выключэннем учынення дзяржаўна-ўзброенага або іншага цяжкага злачынства, а таксама затрымання на месцы учынення злачынства.

Крымінальная справа ў дачыненні да дэпутата Палаты прадстаўнікоў або члена Савета Рэспублікі разглядаецца Вярхоўным Судом.

Артыкул 103. Пасяджэнні палат з'яўляюцца адкрытымі. Палаты, калі гэтага патрабуюць інтарэсы дзяржавы, могуць прыняць рашэнне аб правядзенні закрытага пасяджэння большасцю галасоў ад іх поўнага складу. У час пасяджэнняў, у тым ліку і закрытых, Прэзідэнт, яго прадстаўнікі, Прэм'ер-міністр і члены Урада могуць выступаць па-за чаргой тых, хто запісаўся для выступлення, столькі разоў, колькі яны гэтага запатрабуюць.

Палаты могуць збірацца сумесна для заслухоўвання штогадовай інфармацыі Генеральнага пракурора, Старшынні Камітэта дзяржаўнага кантролю і Старшынні Праўлення Нацыянальнага банка аб рэзультатах іх дзейнасці, а таксама для вырашэння іншых пытанняў, якія ўваходзяць у кампетэнцыю Парламента.

Адно пасяджэнне ў месяц рэзервуецца для пытанняў дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў і членаў Савета Рэспублікі і адказу Урада.

Дэпутат Палаты прадстаўнікоў, член Савета Рэспублікі мае права звярнуцца з запытам да Прэм'ер-міністра, членаў Урада, кіраўнікоў дзяржаўных органаў. Запыт павінен быць уключаны ў парадак дня палаты. Адказ на запыт належыць даць на працягу дваццаці сесійных дзён у парадку, устанавленым палатай Парламента.

Пасяджэнне палаты лічыцца правамоцным пры ўмове, што ў ім **удзельнічае большасць** дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў або членаў Савета Рэспублікі ад поўнага складу палаты.

Галасаванне ў Палаце прадстаўнікоў і Савете Рэспублікі адкрывае і ажыццяўляецца асабіста дэпутатам, членам Савета Рэспублікі шляхам падачы голасу «за» або «супраць». Тайнае галасаванне праводзіцца толькі пры вырашэнні кадравых пытанняў.

Артыкул 104. Рашэнні Палаты прадстаўнікоў прымаюцца ў форме законаў і пастаноў. Пастановы Палаты прадстаўнікоў прымаюцца па пытаннях распарадчача і кантрольнага характару.

Рашэнні Савета Рэспублікі прымаюцца ў форме пастаноў.

Рашэнні палат лічацца прынятымі пры ўмове, што за іх прагаласавала большасць ад поўнага складу палат, калі іншае не прадугледжана Канстытуцыяй.

Законы падлягаюць неадкладнаму **афіцыйнаму** апублікаванню пасля іх падпі-

саннія і ўстапуаюць у сілу праз дзесяць дзён пасля апублікавання, калі ў самім законе не ўстаноўлены іншы тэрмін.

Закон не мае зваротнай сілы, за выключэннем выпадкаў, калі ён змякчае або адмяняе адказнасць грамадзян.

Артыкул 105. Парадак дзейнасці Палаты прадстаўнікоў, Савета Рэспублікі, іх органаў, дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў і членаў Савета Рэспублікі вызначаецца **законам** і рэгламентамі палат, якія падпісваюцца старшынямі палат.

ГЛАВА 5 УРАД — САВЕТ МІНІСТРАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 106. Выканаўчую ўладу ў Рэспубліцы Беларусь ажыццяўляе Урад — Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь — цэнтральны орган дзяржаўнага кіравання.

Урад у сваёй дзейнасці падпарадкаваны Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь і адказны перад Парламантам Рэспублікі Беларусь.

Урад складае свае паўнамоцтвы перад нававыбраным Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусі.

Урад Рэспублікі Беларусь складаецца з Прэм'ер-міністра, яго намеснікаў і міністраў. У склад Урада могуць уваходзіць і кіраўнікі **іншых дзяржаўных органаў і арганізацый.**

Прэм'ер-міністр назначаецца Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь **з папярэдняй згоды** Палаты прадстаўнікоў. Рашэнне па гэтым пытанні прымаецца Палатай прадстаўнікоў не пазней як у двухтыднёвы тэрмін з дня ўнясення прапановы па кандыдатуры Прэм'ер-міністра. У выпадку двухразовай адмовы ў дачы згоды на назначэнне Прэм'ер-міністра Палатай прадстаўнікоў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь мае права назначыць выконваючага абавязкі Прэм'ер-міністра, распустыць Палату прадстаўнікоў і назначыць новыя выбары.

Робатай Урада кіруе Прэм'ер-міністр.

Прэм'ер-міністр:

- 1) ажыццяўляе непасрэднае кіраўніцтва дзейнасцю Урада і нясе персанальную адказнасць за яго работу;
- 2) падпісвае пастановы Урада;
- 3) у двухмесячны тэрмін пасля свайго назначэння прадстаўляе Парламенту праграму дзейнасці Урада, а ў выпадку яе адхілення прадстаўляе паўторную праграму дзейнасці Урада на працягу двух месяцаў;
- 4) інфармуе Прэзідэнта аб асноўных напрамках дзейнасці Урада і аб усіх яго найважнейшых рашэннях;
- 4¹) **штогод інфармуе Усебеларускі народны сход аб выкананні праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь;**
- 5) выконвае іншыя паўнамоцтвы, звязаныя з арганізацыяй і дзейнасцю Урада.

Урад або любы член Урада маюць права заявіць Прэзідэнту аб сваёй адстаўцы, калі лічаць немагчымым далейшае ажыццяўленне ўскладзеных на іх абавязкаў. Урад заяўляе Прэзідэнту аб адстаўцы ў выпадку вызначэння Палатай прадстаўнікоў востраму недаверу Ураду.

Прэм'ер-міністр можа паставіць перад Палатай прадстаўнікоў пытанне аб даверы Ураду па прадстаўленай праграме або з канкрэтнай нагоды. Калі Палата прадстаўнікоў у даверы адмаўляе, Прэзідэнт мае права ў дзесяцідзённы тэрмін прыняць рашэнне аб адстаўцы Урада або аб роспуску Палаты прадстаўнікоў і назначэнні новых выбараў. Пры адхіленні адстаўкі Урад прадаўжае ажыццяўляць свае паўнамоцтвы.

Прэзідэнт мае права па ўласнай ініцыятыве прыняць рашэнне аб адстаўцы Урада і вызваліць ад пасады любога члена Урада.

У выпадку адстаўкі або складання паўнамоцтваў Урад Рэспублікі Беларусь па даручэнні Прэзідэнта прадаўжае ажыццяўляць свае паўнамоцтвы да сфарміравання новага Урада.

Артыкул 107. Урад Рэспублікі Беларусі:

кіруе сістэмай падпарадкаваных яму **рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання і іншых арганізацый, а таксама па пытаннях, якія ўваходзяць у яго кампетэнцыю, сістэмай мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў;**

распрацоўвае асноўныя напрамкі ўнутранай і знешняй палітыкі і прымае меры па іх рэалізацыі;

распрацоўвае і ўносіць **па ўзгадненні з Прэзідэнтам у Палату прадстаўнікоў праекты законаў аб рэспубліканскім бюджэце і аб зацвярджэнні справаздачы аб яго выкананні; забяспечвае выкананне рэспубліканскага бюджэту;**

забяспечвае правядзенне адзінай эканамічнай, фінансавай, крэдытнай і грашовай палітыкі, дзяржаўнай палітыкі ў галіне навукі і **інавацый**, культуры, адукацыі, аховы здароўя, экалогіі, сацыяльнага забеспячэння і аплаты працы, **дзяржаўна-прыватнага партнёрства;**

прымае меры па забеспячэнні правоў і свабод грамадзян, абароне інтарэсаў дзяржавы, нацыянальнай беспесці і абараназдольнасці, ахове ўласнасці і грамадскага парадку, барацьбе са злачыннасцю;

выступае ад імя ўласніка ў дачыненні да маёмасці, якая з'яўляецца ўласнасцю Рэспублікі Беларусь, арганізуе кіраванне дзяржаўнай уласнасцю;

забяспечвае выкананне Канстытуцыі, **рашэнняў Усебеларускага народнага сходу, законаў, актаў** Прэзідэнта;

адмяняе акты міністэрстваў і іншых **падначаленых яму** рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання;

уносіць Прэзідэнту прапановы аб адмене рашэнняў мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў у выпадку неадпаведнасці іх заканадаўству;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы, ускладзеныя на яго Канстытуцыяй, законам і актамі Прэзідэнта.

Артыкул 108. Урад прымае пастановы, якія маюць абавязковую сілу на ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусі.

Прэм'ер-міністр выдае ў межах свайёй кампетэнцыі распарадкі.

Кампетэнцыя, парадак арганізацыі і дзейнасці Урада вызначаюцца на аснове Канстытуцыі законам аб Савета Міністраў Рэспублікі Беларусі.

ГЛАВА 6 СУД

Артыкул 109. Судовая ўлада ў Рэспубліцы Беларусі ажыццяўляецца **судамі**. Сістэма судовоў будзеца на прынципах тэрытарыяльнасці і спецыялізацыі.

Судуаўладкаванне ў Рэспубліцы Беларусі вызначаецца **Канстытуцыяй і законам**. Утварэнне надзвычайных судовоў забараняецца.

Артыкул 110. Суддзі пры ажыццяўленні правосуддзя незалежныя і падпарадкоўваюцца толькі закону.

Якое-небудзь умяшанне ў дзейнасць суддзяў па выкананні правосуддзя недапушчальнае і цягне адказнасць па закону.

Артыкул 111. Суддзі не могуць ажыццяўляць прадпрымальніцкую дзейнасць, выконваць іншую аплачваемую работу, акрамя выкладчыцкай і навукова-даследчай.

Падставы для выбараня (назначэння) суддзяў на пасады і іх вызвалення прадугледжваюцца законам.

Артыкул 112. Суды ажыццяўляюць правосуддзе на аснове Канстытуцыі і прынятых у адпаведнасці з ёю іншых нарматыўных **прававых актаў**.

Калі пры разглядзе канкрэтнай справы ў **суду ўзнікнуць сумненні ў канстытуцыйнасці нарматыўнага прававага акта, які падлягае прымяненню, суд да прыняцця пастановы ставіць перад Канстытуцыйным Судом пытанне аб правярцы канстытуцыйнасці ўказанага нарматыўнага прававага акта.**

Артыкул 112¹. **Вярхоўны Суд** узначальвае сістэму судовоў агульнай юрысдыкцыі і з'яўляецца найвышэйшым судовым органам, які ажыццяўляе правосуддзе праз грамадзянскае, крымінальнае і іншыя формы **судаводства, прадугледжаныя законам.**

Старшыня і суддзі Вярхоўнага Суда выбіраюцца і вызваляюцца ад пасады **Усебеларускім народным сходам.**

Артыкул 113. Справы ў судах разглядаюцца **суддзямі аднаасобна**, а ў пра-

дугледжаных законах **выпадках — калегіяльна.**

Артыкул 114. Разбор спраў ва ўсіх судах адкрыты.

Слуханне спраў у закрытым судовым пасяджэнні дапускаецца толькі ў выпадках, вызначаных законам, з выкананнем усіх правілаў **судаводства.**

Артыкул 115. Правасуддзе ажыццяўляецца на аснове спарборнасці і роўнасці бакоў у працэсе.

Судовыя пастановы з'яўляюцца абавязковымі для ўсіх **дзяржаўных органаў, іншых арганізацый, службовых асоб і грамадзян.**

Бакі і асобы, якія ўдзельнічаюць у працэсе, маюць права на абскарджанне рашэнняў, прыгавораў і іншых судовых пастановаў.

Артыкул 116. **Канстытуцыйны Суд ажыццяўляе контроль за канстытуцыйнасцю нарматыўных прававых актаў у дзяржаве праз канстытуцыйнае судаводства ў межах абароны канстытуцыйнага ладу Рэспублікі Беларусі, гарантаваных Канстытуцыйнай правоў і свабод чалавека і грамадзяніна, забеспячэння вяршэнства Канстытуцыі і яе прамога дзеяння на тэрыторыі Рэспублікі Беларусі.**

Канстытуцыйны Суд фарміруецца ў колькасці 12 суддзяў з высокакваліфікаваных спецыялістаў у галіне права, якія маюць, як правіла, вучоную ступень.

Старшыня і суддзі **Канстытуцыйнага Суда выбіраюцца і вызваляюцца ад пасады Усебеларускім народным сходам.**

Суддзі Канстытуцыйнага Суда выбіраюцца на 11 гадоў і могуць быць выбраныя на новы тэрмін.

Кампетэнцыя, арганізацыя і парадак дзейнасці Канстытуцыйнага Суда вызначаюцца **Канстытуцыяй і законам.**

Артыкул 116¹. **Канстытуцыйны Суд па прапановах Прэзідэнта, Прэзідыума Усебеларускага народнага сходу, Палаты прадстаўнікоў, Савета Рэспублікі, Вярхоўнага Суда, Савета Міністраў дае заключэнні:**

аб тлумачэнні **Канстытуцыі;**
аб адпаведнасці **Канстытуцыі законаў, указаў Прэзідэнта, пастановаў Савета Міністраў, нарматыўных прававых актаў іншых дзяржаўных органаў.**

Канстытуцыйны Суд па прапановах Прэзідэнта дае заключэнні:

аб канстытуцыйнасці **праектаў законаў аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Канстытуцыю;**

аб адпаведнасці **Канстытуцыі законаў, прынятых Парламантам, да іх падпісання Прэзідэнтам;**

аб канстытуцыйнасці **пытанняў, якія выносяцца на рэспубліканскі рэфэрэндум;**

аб адпаведнасці **Канстытуцыі міжнародных дагавораў Рэспублікі Беларусі, якія не ўступілі ў сілу.**

У выпадках, прадугледжаных Канстытуцыяй, Канстытуцыйны Суд дае заключэнні:

па **прапанове Прэзідыума Усебеларускага народнага сходу аб наяўнасці фактаў сістэматычнага або грубага парушэння Прэзідэнтам Канстытуцыі;**

па **прапанове Прэзідэнта аб наяўнасці фактаў сістэматычнага або грубага парушэння палатамі Парламента Канстытуцыі.**

Канстытуцыйны Суд па прапанове Прэзідыума Усебеларускага народнага сходу дае заключэнні аб канстытуцыйнасці правядзення выбараў Прэзідэнта, дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў і членаў Савета Рэспублікі.

Канстытуцыйны Суд у парадку, устаноўленым законам, выносіць рашэнні:

па скаргах **грамадзян на парушэнні іх канстытуцыйных правоў і свабод, правяраючы канстытуцыйнасць законаў, ужных у канкрэтнай справе, калі вычарпаны ўсе іншыя сродкі судовай абароны;**

па **зпытках** **судовоў, правяраючы канстытуцыйнасць нарматыўных прававых актаў, якія падлягаюць прымяненню пры разглядзе судамі канкрэтных спраў.**

Заклучэнні і рашэнні Канстытуцыйнага Суда з'яўляюцца канчатковымі, абскарджанню і апрацэставанню не падлягаюць.

РАЗДЗЕЛ V МЯСЦОВАЕ КІРАВАННЕ І САМАКІРАВАННЕ

Артыкул 117. Мясцовае кіраванне і самакіраванне ажыццяўляецца грамадзянамі праз мясцовыя Саветы дэпутатаў, выканаўчыя і распарадчыя органы, органы тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання, мясцовыя рэфэрэндумы, сходы і іншыя формы прамога ўдзелу ў дзяржаўных і грамадскіх справах.

Артыкул 118. Мясцовыя Саветы дэпутатаў выбіраюцца грамадзянамі адпаведных адміністрацыйна-тэрытарыяльных адзінак тэрмінам на **пяць гадоў, калі іншае не прадугледжана Канстытуцыяй.**

У выпадку роспуску мясцовага Савета дэпутатаў новы склад гэтага Савета дэпутатаў ажыццяўляе свае паўнамоцтвы да пачатку паўнамоцтваў мясцовых Саветаў дэпутатаў, выбраных у адзін дзень галасавання.

Артыкул 119. Кіраўнікі мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў назначаюцца на пасаду і вызваляюцца ад пасады Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусі або ва ўстаноўленым ім парадку і зацвярджэннем на пасадзе адпаведнымі мясцовымі Саветамі дэпутатаў.

Артыкул 120. Мясцовыя Саветы дэпутатаў, выканаўчыя і распарадчыя органы ў межах кампетэнцыі вырашаюць пытанні мясцовага значэння зыходзячы з агульнадзяржаўных інтарэсаў і інтарэсаў насельніцтва, якое пражывае на адпаведнай тэрыторыі, выконваюць рашэнні **вышэйстаячых дзяржаўных органаў.**

Артыкул 121. Да выключнай кампетэнцыі мясцовых Саветаў дэпутатаў належаць:

зацвярджэнне праграм **сацыяльна-эканамічнага развіцця, мясцовых бюджэтаў і справаздач аб іх выкананні;**
устаўленне ў адпаведнасці з законам мясцовых падаткаў і збораў;
вызначэнне ў межах, устаноўленых законам, **парадку кіравання і распараджэння камунальнай уласнасцю;**
назначэнне мясцовых рэфэрэндумаў.

Артыкул 122. Мясцовыя Саветы дэпутатаў, выканаўчыя і распарадчыя органы на падставе дзеючага заканадаўства прымаюць рашэнні, якія маюць абавязковую сілу на адпаведнай тэрыторыі.

Рашэнні мясцовых Саветаў дэпутатаў, якія не адпавядаюць заканадаўству, адмяняюцца **вышэйстаячымі прадстаўнічымі органамі.**

Рашэнні мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў, якія не адпавядаюць заканадаўству, адмяняюцца адпаведнымі Саветамі дэпутатаў, **вышэйстаячымі выканаўчымі і распарадчымі органамі, а таксама Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусі.**

Рашэнні мясцовых Саветаў дэпутатаў, выканаўчых і распарадчых органаў, якія абмяжоўваюць ці парушаюць **права, свабоды і законныя інтарэсы грамадзян, а таксама ў іншых прадугледжаных заканадаўствам выпадках могуць быць абскарджаны ў судовым парадку.**

Артыкул 123. У выпадку сістэматычнага або грубага парушэння мясцовым Саветам дэпутатаў патрабаванняў заканадаўства ён можа быць распустыты Саветам Рэспублікі. Іншыя падставы датэрміновага спынення паўнамоцтваў мясцовых Саветаў дэпутатаў вызначаюцца законам.

Артыкул 124. Кампетэнцыя, парадак стварэння і дзейнасці органаў мясцовага кіравання і самакіравання вызначаюцца **заканадаўствам.**

РАЗДЗЕЛ VI ПРАКУРАТУРА. КАМІТЭТ ДЗЯРЖАЎНАГА КАНТРОЛЮ

ГЛАВА 7 ПРАКУРАТУРА

Артыкул 125. Нагляд за дакладным і аднастайным выкананнем законаў, указаў

і іншых нарматыўных **правовых** актаў міністэрствамі і іншымі **падначаленымі** Савету Міністраў органы, мясцовымі прадстаўнічымі і выканаўчымі органамі, **грамадскімі аб'яднаннямі, іншымі** арганізацыямі, службовымі асобамі і грамадзянамі ўсталявацца на Генеральнага пракурора Рэспублікі Беларусь і падначаленыя яму пракуроры.

Пракуратура ажыццяўляе нагляд за выкананнем законаў пры расследаванні злачынстваў, адпаведнасцю закону судовых рашэнняў па грамадзянскіх, крымінальных справах і справах аб адміністрацыйных правапарушэннях, у выпадках, прадугледжаных законам, праводзіць папярэднія следствыя, падтрымлівае дзяржаўнае абвінавачанне ў суды.

Артыкул 126. Адзіную і цэнтралізаваную сістэму органаў пракураторы ўзначальвае Генеральны пракурор, які назначаецца **на пасаду і вызваляецца ад пасады** Прэзідэнтам з **папярэдняй** згоды Савета Рэспублікі.

Ніжэйстаячы пракуроры назначаюцца Генеральным пракурорам.

Артыкул 127. Генеральны пракурор і ніжэйстаячы пракуроры незалежныя ў ажыццяўленні сваіх паўнамоцтваў і кіруюцца заканадаўствам. У сваёй дзейнасці Генеральны пракурор падсправаздачны Прэзідэнту.

Артыкул 128. Кампетэнцыя, арганізацыя і парадак дзейнасці органаў пракураторы вызначаюцца заканадаўствам.

ГЛАВА 8 КАМІТЭТ ДЗЯРЖАўНАГА КАНТРОЛЮ

Артыкул 129. Дзяржаўны кантроль за выкананнем рэспубліканскага бюджэту, выкарыстаннем дзяржаўнай уласнасці, выкананнем актаў Прэзідэнта, Парламенту, Урада і іншых дзяржаўных органаў, якія рэгулююць адносіны дзяржаўнай уласнасці, гаспадарчыя, фінансавыя і падатковыя адносіны, ажыццяўляе Камітэт дзяржаўнага кантролю.

Артыкул 130. Камітэт дзяржаўнага кантролю ўтвараецца Прэзідэнтам.

Старшыня Камітэта дзяржаўнага кантролю назначаецца **на пасаду і вызваляецца ад пасады** Прэзідэнтам з **папярэдняй згоды Савета Рэспублікі**.

Артыкул 131. Кампетэнцыя, арганізацыя і парадак дзейнасці Камітэта дзяржаўнага кантролю вызначаюцца заканадаўствам.

РАЗДЗЕЛ VII ФІНАНСАВА-КРЭДЫТНАЯ СІСТЭМА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Артыкул 132. Фінансава-кредытная сістэма Рэспублікі Беларусь уключае бюджэт-

ную сістэму, банкаўскую сістэму, а таксама фінансавыя сродкі пазабюджэтных фондаў, арганізацый і грамадзян.

На тэрыторыі Рэспублікі Беларусь праводзіцца адзіная бюджэтна-фінансавая, падатковая, грашова-кредытная, валютная палітыка.

Артыкул 133. Бюджэтная сістэма Рэспублікі Беларусь уключае рэспубліканскі і мясцовыя бюджэты.

Даходы бюджэту фарміруюцца за кошт падаткаў, якія вызначаюцца законам, іншых абавязковых плацяжоў, а таксама іншых наступленняў.

Агульнадзяржаўныя расходы ажыццяўляюцца за кошт рэспубліканскага бюджэту ў адпаведнасці з яго расходнай часткай.

У адпаведнасці з законам у Рэспубліцы Беларусь могуць стварацца пазабюджэтных фонды.

Артыкул 134. Парадак складання, зацвярджэння і выканання бюджэту вызначаецца законам.

Артыкул 135. Справаздача аб выкананні рэспубліканскага бюджэту прадстаўляецца на разгляд Парламенту не пазней як за пяць месяцаў з дня заканчэння справаздачнага фінансаванага года.

Справаздачы аб выкананні мясцовых бюджэтаў падаюцца на разгляд адпаведных Саветаў дэпутатаў у вызначаны заканадаўствам тэрмін.

Справаздачы аб выкананні рэспубліканскага і мясцовых бюджэтаў публікуюцца.

Артыкул 136. Банкаўская сістэма Рэспублікі Беларусь складаецца з Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь і іншых банкаў. Нацыянальны банк рэгулюе кредитныя адносіны, грашовае абарачэнне, вызначае парадак разлікаў і валодае выключным правам эмісіі грошай.

РАЗДЗЕЛ VIII ПАРАДАК ЗМЯНЕННЯ І ДАПАўНЕННЯ КАНСТЫТУЦЫІ

Артыкул 137. Выключаны.

Артыкул 138. Пытанне аб змяненні і дапаўненні Канстытуцыі разглядаецца палатамі Парламенту па ініцыятыве Прэзідэнта, **Усебеларускага народнага сходу, не менш чым адной трэці ад поўнага складу кожнай з палат Парламенту або не менш як 150 тысяч грамадзян Рэспублікі Беларусь, якія валодаюць выбарчым правам.**

Артыкул 139. Закон аб змяненні і дапаўненні Канстытуцыі можа быць прыняты пасля двух абмеркаванняў і адабрэнняў Парламентам з праемежкам не менш як тры месяцы.

Змяненні і дапаўненні Канстытуцыі Парламентам не праводзяцца ў перыяд надзвычайнага **або ваеннага** становішча, а таксама ў апошнія шэсць месяцаў паўнамоцтваў Палаты прадстаўнікоў.

Артыкул 140. Законы аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Канстытуцыю, аб увядзенні ў дзеянне ўказаных законаў лічача прынятымі, калі за іх прагаласавала не менш як дзве трэці ад поўнага складу кожнай з палат Парламенту.

Змяненні і дапаўненні Канстытуцыі могуць быць праведзены праз рэфэрэндум. Рашэнне аб змяненні і дапаўненні Канстытуцыі шляхам рэфэрэндуму лічыцца прынятым, калі за яго прагаласавала **больш за палову грамадзян, якія прынялі ўдзел у галасаванні. Лічыцца, што рэфэрэндум адбыўся, калі ў ім прынялі ўдзел больш за палову грамадзян, унесеныя ў спісы для галасавання.**

Раздзелы I, II, IV, VIII Канстытуцыі могуць быць зменены толькі шляхам рэфэрэндуму.

РАЗДЗЕЛ IX ЗАКЛЮЧНЫЯ І ПЕРАХОДНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Статья 141. Змяненні Канстытуцыі ўступаюць у сілу з дня афіцыйнага апублікавання такіх змяненняў, калі іншае не вызначана ў гэтым раздзеле.

Артыкул 142. Законы, указы Прэзідэнта і іншыя акты, якія дзейнічалі да ўступлення ў сілу змяненняў Канстытуцыі, прымяняюцца ў частцы, якая не супярэчыць Канстытуцыі.

На працягу двух гадоў пасля ўступлення ў сілу змяненняў Канстытуцыі: **законы, прадугледжаныя ў Канстытуцыі, павінны быць прыняты або праведзены ў адпаведнасць з Канстытуцыяй; указы Прэзідэнта павінны быць праведзены ў адпаведнасць з Канстытуцыяй і законам.**

Дэкрэты Прэзідэнта, выдадзеныя да ўступлення ў сілу змяненняў Канстытуцыі, прымяняюцца да прызнання іх страціўшымі сілу. Палажэнні адпаведных дэкрэтаў маюць прырытэт у адносінах да прынятых да іх выдання палажэнняў законаў.

Артыкул 143. Дзяржаўныя органы (службовыя асобы) ажыццяўляюць сваю дзейнасць на працягу тэрміну, на які яны былі ўтвораныя (выбарныя, назначаныя), **або да спынення іх паўнамоцтваў ва ўстаноўленым парадку.**

Змяненні Канстытуцыі, якія абмяжоўваюць колькасць тэрмінаў, на працягу якіх адна і тая ж асоба можа займаць пасаду Прэзідэнта, уступаюць у сілу з дня ўступлення на пасаду нававыбранага Прэзідэнта.

Змяненні Канстытуцыі, якія датычацца **парадку дзейнасці Парламенту, прымяняюцца ў адносінах да Парламенту, які будзе выбраны пасля ўступлення ў сілу змяненняў Канстытуцыі.**

Артыкул 144. Закон, які вызначае кампетэнцыю, парадак фарміравання і дзейнасці Усебеларускага народнага сходу, падлягае прыняццю на працягу года з дня ўступлення ў сілу змяненняў Канстытуцыі.

З мэтай арганізацыі належнай работы Усебеларускага народнага сходу Прэзідэнт, які займае гэтую пасаду на дату ўступлення ў сілу змяненняў Канстытуцыі, можа быць выбраны Старшынёй Усебеларускага народнага сходу.

Артыкул 145. Да фарміравання Усебеларускага народнага сходу выбранне (назначэнне), вызваленне ад пасады Старшыні і суддзю Канстытуцыйнага Суда, Старшыні і суддзю Вярхоўнага Суда, Старшыні і членаў Цэнтральнай выбарчай камісіі, а таксама іншыя паўнамоцтвы, што перадаюцца Усебеларускаму народнаму сходу, ажыццяўляюцца ў парадку, які дзейнічаў да ўступлення ў сілу змяненняў Канстытуцыі.

Артыкул 146. Члены Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэфэрэндумаў прызначаюцца членамі Цэнтральнай выбарчай камісіі і захоўваюць свае паўнамоцтвы на ўвесь тэрмін іх выбрання (назначэння).

Цэнтральная выбарчая камісія ажыццяўляе паўнамоцтвы па арганізацыі выбараў дэлегатаў Усебеларускага народнага сходу пасля ўступлення ў сілу закона, які вызначае кампетэнцыю, парадак фарміравання і дзейнасці Усебеларускага народнага сходу.

Артыкул 147. Палаты Нацыянальнага сходу сёмага склікання захоўваюць свае паўнамоцтвы да пачатку паўнамоцтваў палат Нацыянальнага сходу восьмага склікання.

Мясцовыя Саветы дэпутатаў дваццаць восьмага склікання ажыццяўляюць свае паўнамоцтвы да пачатку паўнамоцтваў мясцовых Саветаў дэпутатаў дваццаць дзявятага склікання.

Выбары дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў восьмага склікання, дэпутатаў мясцовых Саветаў дэпутатаў дваццаць дзявятага склікання правесці ў адзіны дзень галасавання ў апошнюю нядзелю лютага 2024 г.

Артыкул 148. Канстытуцыйны Суд да прывядзення заканадаўства аб канстытуцыйным судаводстве ў адпаведнасць са змяненнямі Канстытуцыі разглядае скаргі грамадзян на парушэнні іх канстытуцыйных правоў і свабод у парадку, устаноўленым для разгляду ініцыятыўных зваротаў.

АКЦЭНТЫ

ІНАВАЦЫЙНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ — ПРЫЯРЫТЭТНЫ НАПРАМАК РАЗВІЦЦЯ КРАІНЫ

Пад кіраўніцтвам спікера верхняй палаты парламента **Наталлі Качанавай** у пятніцу, 24 снежня, прайшоў пасяджэнне экспертна-кансультатыўнага савета пры **Прэзідыуме Савета Рэспублікі, якое арганізавалі на базе вытворчай пляцоўкі ЗАТ «Беларуская нацыянальная біятэхналагічная карпарацыя», што ў Пухавіцкім раёне Мінскай вобласці.**

Тэмай зацкаўленай гутаркі стала ўдасканаленне заканадаўства, будаўнічых нормаў і правіл на ўсіх стадыях інвестыцыйнага цыкла для стымулявання інвестыцый у праекты высокага тэхналагічнага ўкладу, паведамлілі ў прэс-службе верхняй палаты парламента.

Наталля Качанова падкрэсліла, што інавацыйная дзейнасць — адзін з прыярытэтных напрамакаў развіцця краіны.

Таму вельмі важна на прыкладзе Беларускай нацыянальнай біятэхналагічнай карпарацыі — дадзенай тэхналагічнай вытворчасці — убачыць вузкія месцы, ліквідацыя якіх дазволіць прыцягнуць інвестары.

Дырэктар ЗАТ «Беларуская нацыянальная біятэхналагічная карпарацыя» **Данііл УРЫЦКІ**, са свайго боку, адзначыў, што дзякуючы падтрымцы кіраўніка дзяржавы рэалізоўваецца маштабны экспертаарыентаваны і імпарта-замышчальны інвестыцыйны праект. Яго мэта — арганізацыя глыбокай перапрацоўкі збожжа па сучасных метадах біятэхналогіі з атрыманнем незамежных амінакіслот для вытворчасці і выхду на мясцовы і экспертны рынкі высокапрадукцыйных, збалансаваных камбікармоў і прэміксаў.

Дырэктар прадпрыемства таксама прайнфармаваў аб праведзенай рабоце і пад-

крэсліў, што з улікам тэхналогій, якія імкліва абнаўляюцца, заканадаўства ў згаданай сферы мае патрэбу ў карэкціроўцы.

— Рэалізацыя гэтага праекта забяспечыць эфектыўнасць сельскай гаспадаркі і дазволіць вырабляць прадукцыю з высокай дабаўленай вартасцю, — перакананы ён.

У завяршэнне пасяджэння Наталля Качанова акцэнтавала ўвагу на тым, што кіраўнік дзяржавы паставіў задачу: у кожным раёне павінны быць прадпрыемствы. Для гэтага хапае плошчаў.

— Нам усім, у тым ліку мясцовым органам уладам, трэба арыентавацца на інвестары. Новыя прадпрыемствы — гэта запатрабаваная прадукцыя, рабочыя месцы, а значыць, людзі будуць атрымліваць зарплату і застаюцца ў сваім рэгіёне. Інфраструктура павінна развівацца, — падкрэсліла Старшыня Савета Рэспублікі.

Спікер дапоўніла ў гэтуюнасіць аказваць неабходныя дапамогу і падтрымку:

— У нас высокапрафесійны склад экспертнага савета. Гэта людзі, якія прайшлі добрую школу і маюць багаты практычны вопыт, — сказала яна.

Дарэчы, у рабоце экспертнага савета ў Пухавіцкім раёне бралі ўдзел члены Савета Рэспублікі **Леанід Заяц, Міхаіл Русы, Віктар Ананіч і Андрэй Іванец.**

Таксама Старшыня Савета Рэспублікі нагадала: трэба выразна ўсведамляць, што будучыня залежыць ад нас.

— Кожны павінен разумець меру сваёй адказнасці. Давайце працаваць разам, — рэзюмавала Наталля Качанова.

Усе агульныя на пасяджэнні экспертнага савета прапановы будуць адлюстраваны ў адпаведных рэкамендацыях.

Вольга АНУФРЫЕВА.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБЦАЦА

Пяскоў пракаментаваў інфармацыю аб падрыхтоўцы ў Крамлі да прэзідэнцкіх выбараў 2024 года

Прэс-сакратар прэзідэнта РФ Дзмітрый Пяскоў заявіў, што падрыхтоўка да выбараў 2024 года з'яўляецца «сутнасна штодзёнай работай». Аб гэтым прадстаўнік Крамля паведаміў на штодзённым брыфінгу з журналістамі.

«Падрыхтоўка да кожных выбараў — гэта і ёсць сутнасна штодзёнай работы адміністрацыі прэзідэнта і самога прэзідэнта. На кожных выбарах прэзідэнт, калі ён у іх бярэ ўдзел, атрымлівае крэдыт даверу ад насельніцтва», — падкрэсліў Пяскоў. Прадстаўнік Крамля не ўдакладніў, па якіх кірунках вядзецца падрыхтоўка да выбараў.

У лістападзе паведамылася, што прэзідэнт РФ Уладзімір Пуцін пакуль не прыняў рашэнне аб удзеле ў выбарах у 2024 годзе. Пуцін адмовіўся лічыць сваё перабыранне «мэтай для Расіі», аднак адзначыў, што сама наяўнасць у яго права зноў выбірацца стабілізуе сітуацыю ў краіне.

Таксама Пяскоў казаў, што Пуцін ішчэ не вызначыўся з пераемнікам. Прэс-сакратар кіраўніка дзяржавы сказаў,

што «на рабочым узроўні ніякай тэмы транзіту няма», у прэзідэнта вельмі шмат спраў.

У Брытаніі падлічылі, колькі будзе каштаваць рамонт будынка парламента

Капітальны рамонт гістарычнага будынка брытанскага парламента, Вестмінстэрскага палаца, можа абысціся ў 14 млрд (\$18,7 млрд). Гэта больш як утрыя пераўравае першапачатковую ацэнку, рамонт можа доўжыцца каля 20 гадоў. Аб гэтым паведаміла ў панядзелак газета The Telegraph са спасылкай на ўрадавыя крыніцы.

Удакладняючы, што Вестмінстэрскі палац знаходзіцца ў аварыйным стане, а згодна з праектам плана, прадстаўнікі абедзвюх палат — абшчыні і лордаў — будуць вымушаны пакінуць будынак на ўвесь перыяд работ. Адзначаецца, што кожны год на тэхнічнае абслугоўванне будынка расходуюцца да 127 млн фунтаў (\$170 млн).

У 2016 годзе аб'яднаны камітэт Вестмінстэрскага палаца паведаміў, што падмурак будынка можа «спаўзці» ў Тамзу, абліцовачы камень разбураецца з-за забруджвання паветра, унутры самога палаца працякаюць трубы і няспраўная электраправодка. Акрамя таго, падчас апошняга рамонтнага ў канцы 1940-х гадоў пры адстройванні пампашаннай будыны выкарыстаны азбест, шкодны для здароўя чалавека. Вестмінстэрскі палац на беразе Тамзы быў адкрыты ў 1871 годзе. Аўтарамі праекта будынка ў неагатычным стылі былі архітэктары Чарльз Бэрэ і Агастэс П'юджын.

Прэзідэнт Чэхіі заявіў аб рызыцы тэрэктаў у Еўропе з-за «капітуляцыі НАТА ў Афганістане»

Прэзідэнт Чэхіі Мілаш Земан лічыць магчымымі новыя тэрэктаў у Еўропе ў выніку «капітуляцыі НАТА ў Афганістане», паведамляе ТАСС.

«З пункту гледжання бяспекі міжнародная сітуацыя пагоршылася пасля капітуляцыі НАТА ў Афганістане, — падкрэсліў ён. — У выніку гэтага да ўлады ў згаданай краіне зноў прыйшоў тэрарыстычны рух «Талібан». Гэты «афганскі Мюнхен», мяркуючы па ўсім, прывядзе да ўзмацнення міграцыйных патокаў з Афганістана, але найперш — да ўзмацнення рызыкі, у тым ліку ў Еўропе, новых тэрарыстычных нападаў, падобных на напады на нью-ёркскіх «дваянят».

ЗАО «БелБанкротАукцион», організатор торгов по продаже имущества ОАО «Дятловремстрой» (УНП 500056186), объявляет о проведении 11.01.2022 г. в 09.00 публичных торгов в электронной форме на электронной торговой площадке bankrotorg.by

Перечень предметов торгов публично размещен по ссылке: https://bankrotorg.by/wp-content/uploads/2021/12/spisok-imushhestva-dyatlovremstroj_torgi_11.01.22.pdf

Местонахождение имущества: г. Дятлово, ул. Советская, д. 73. Ознакомившись с предметом торгов можно в рабочее время, предварительно связавшись с контактным лицом по тел. +375296083100.

Продавец: ОАО «Дятловремстрой», тел. +375293923903.

Организатор торгов: ЗАО «БелБанкротАукцион», 220015, г. Минск, ул. Гурько, д. 226, комн. 501; +375296083100; contact@bankrotorg.by.

Для участия в торгах необходимо уплатить задаток в размере 5% от начальной стоимости лота не позднее 10.01.2022 г. на р/с BY16 UNBS 3012 0116 4010 0000 8933 в ЗАО «БСБ Банк», БИК UNBSBY2X, УНП 193417684, получатель — ЗАО «БелБанкротАукцион». Назначение платежа: задаток за участие в торгах по лоту № (номер лота).

Заявления на участие в торгах принимаются с 9.00 28.12.2021 по 17.00 10.01.2022 на bankrotorg.by.

Перечень документов, прилагаемых к заявлению на участие в торгах: — свидетельство о государственной регистрации юр. лица (ИП); — устав юридического лица;

— решение высшего органа управления юридического лица об участии в торгах, о заключении договора купли-продажи предмета публичных торгов в электронной форме, по итогам их проведения; — для физических лиц: 31, 32, 33 стр. паспорта. Организатор торгов может отказаться от проведения торгов не позднее, чем за пять дней до даты проведения торгов. Оформление участия в торгах в соответствии с регламентом ЭТП. Победителем торгов признается лицо, предложившее наивысшую цену за предмет торгов.

Оформление результатов торгов в соответствии с регламентом ЭТП в день проведения торгов.

В случае признания торгов не состоявшимися предмет торгов может быть продан единственному участнику, подавшему заявление на участие в торгах (президент на покупку) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Затраты на организацию и проведение публичных торгов в электронной форме составили: стоимость размещения объявления в газете «Звезда» согласно счет-фактуре; аукционный сбор по недвижимости — 2% от цены реализации предмета торгов; по лоту № 3 — 7% от цены реализации предмета торгов.

Срок подписания договора купли-продажи: в течение пяти рабочих дней со дня проведения аукциона.

Срок и порядок оплаты (условия оплаты): в течение пятнадцати календарных дней со дня проведения аукциона.

ЗАО «БелБанкротАукцион», організатор торгов по продаже имущества ОАО «Барановичская СПМК-2» (УНП 200167456), объявляет о проведении 11.01.2022 г. в 09.00 публичных торгов в электронной форме на электронной торговой площадке bankrotorg.by

Перечень предметов торгов публично размещен по ссылке: https://bankrotorg.by/wp-content/uploads/2021/12/imushhestvo-baranovichskaya-spmk_torgi_11.01.22.pdf

Местонахождение имущества: г. Барановичи, ул. Вильковского, д. 184. Ознакомившись с предметом торгов можно в рабочее время, предварительно связавшись с контактным лицом по тел. +375296083100.

Продавец: ОАО «Барановичская СПМК-2», тел. +375293923903.

Организатор торгов: ЗАО «БелБанкротАукцион», 220015, г. Минск, ул. Гурько, д. 226, комн. 501; +375296083100; contact@bankrotorg.by.

Для участия в торгах необходимо уплатить задаток в размере 5% от начальной стоимости лота не позднее 10.01.2022 г. на р/с BY16 UNBS 3012 0116 4010 0000 8933 в ЗАО «БСБ Банк», БИК UNBSBY2X, УНП 193417684, получатель — ЗАО «БелБанкротАукцион». Назначение платежа: задаток за участие в торгах по лоту № (номер лота).

Заявления на участие в торгах принимаются с 9.00 28.12.21 по 17.00 10.01.22 на bankrotorg.by.

Перечень документов, прилагаемых к заявлению на участие в торгах: — свидетельство о государственной регистрации юр. лица (ИП); — устав юридического лица;

— решение высшего органа управления юридического лица об участии в торгах, о заключении договора купли-продажи предмета публичных торгов в электронной форме, по итогам их проведения; — для физических лиц: 31, 32, 33 стр. паспорта. Организатор торгов может отказаться от проведения торгов не позднее, чем за пять дней до даты проведения торгов. Оформление участия в торгах в соответствии с регламентом ЭТП. Победителем торгов признается лицо, предложившее наивысшую цену за предмет торгов.

Оформление результатов торгов в соответствии с регламентом ЭТП в день проведения торгов.

В случае признания торгов не состоявшимися предмет торгов может быть продан единственному участнику, подавшему заявление на участие в торгах (президент на покупку) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Затраты на организацию и проведение публичных торгов в электронной форме составили: стоимость размещения объявления в газете «Звезда» согласно счет-фактуре; аукционный сбор по недвижимости — 2% от цены реализации предмета торгов; по остальным лотам — 7% от цены реализации предмета торгов.

Срок подписания договора купли-продажи: в течение пяти рабочих дней со дня проведения аукциона.

Срок и порядок оплаты (условия оплаты): для лота 01 (недвижимость) — в течение тридцати календарных дней со дня проведения аукциона; для остального имущества — в течение пятнадцати календарных дней со дня проведения аукциона.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ТРЕТЬИХ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ № 2022.Б.002.00003

Коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга» извещает о проведении третьих повторных электронных торгов по продаже имущества, принадлежащего обществу с ограниченной ответственностью «Гипспромсервис», УНП 810001131, в отношении которого открыто производство по делу об экономической неосостоятельности (банкротстве) № 169-115/2015 в экономическом суде Гомельской области.

Номер лота, вид выставляемого на третьи повторные электронные торги имущества:

Лот № 1. Недвижимое и движимое имущество. Информация о предмете торгов, в т. ч. место нахождения:

— капитальное строение с инвентарным номером 310/С-10670 по адресу: Гомельская область, г. Гомель, ул. Химзаводская, д. 5, площадь — 8625,9 кв. м, назначение — здание специализированное для производства строительных материалов, наименование — здание кирпичного цеха, административно-бытовой корпус ЦКК (инв. № 9600002, 9610002), расположенное на земельном участке с кадастровым номером 3401000005006024 площадью 1,9197 га. Составные части и принадлежность: подвал, четыре пристройки, дымовая труба (кирпичная, высотой 30 м, площадь застройки 29 кв. м, инв. № 9600005), ограждение (железобетонное в железобетонных столбах, длиной 323,4 м, высотой 2,32 м, инв. № 9600004), автодороги (асфальтобетонное покрытие по щебеночному основанию, площадь 2536 кв. м, инв. № 9600003), две площадки (асфальтобетонное покрытие по щебеночному основанию площадью 8162 кв. м, инв. № 9600020, бетонные плиты площадью 4319 кв. м, инв. № 9600192). Капитальное строение с инвентарным номером 310/С-18887 по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Химзаводская, 5, площадь — 34,1 кв. м, назначение — здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование — здание склада масла, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 3401000005006024 площадью 1,9197 га. Ворота механические металлические; внутриплощадочные сети связи; внутриплощадочные сети канализации и водоснабжения керамические (инв. № 9600007); внутриплощадочные сети газоснабжения; внутриплощадочный теплопровод; внутриплощадочные кабельные сети в алюминиевой оболочке; электропроводка силовая до 10кВ (инв. № 9600013); трансформатор силовой масляный мощностью 630 кВА (трансформаторная подстанция 2КТП-630, инв. № 9600015); пункт распределительный ПР 24-3104 (инв. № 9600017); пункт распределительный ПР 24-7210 (инв. № 9600018); пункт распределительный ПР 24-710 (инв. № 9600019); таль ТЗ-521 (инв. № 443414); кран мостовой грейферный (инв. № 9600119) (далее — имущество). Местонахождение имущества: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Химзаводская, 5.

Движимое имущество, бывшее в употреблении.

Начальная цена: 1 619 428,50 белорусских рублей без учета НДС (освобождено от уплаты НДС согласно п. 2.30.2 ст. 115 НК РБ).

Минимальная цена: 1 052 629,18 белорусских рублей без учета НДС. Размер шага составляет 5 процентов от начальной цены лота.

Имеющиеся обременения в отношении имущества: имуществовые права на сооружения не зарегистрированы в установленном порядке. Государственная регистрация создания сооружений осуществляется в порядке, установленном Указом Президента Республики Беларусь от 05.02.2013 № 63 «О некоторых вопросах правового регулирования процедур экономической неосостоятельности (банкротства)» по заявлению покупателя на основании договора купли-продажи, решения собрания или комитета кредиторов об одобрении порядка и сроков продажи соответствующего имущества, технических паспортов, составленных по заявлению покупателя, и передаточных актов.

Дата и время начала и завершения третьих повторных электронных торгов: 14.01.2022 с 9.00 до 16.00.

Третьи повторные электронные торги проводятся на электронной торговой площадке коммунального консалтингового унитарного предприятия «Витебский областной центр маркетинга» по электронному адресу <http://etpvt.by/>.

Для участия в электронных торгах на электронной торговой площадке по электронному адресу <http://etpvt.by/> необходимо подать заявку на участие в электронных торгах и пройти аккредитацию в качестве участника электронных торгов, а также перечислить задаток в срок до 16.00 13.01.2022.

Задаток по лоту № 1 в сумме 161 942,85 (сто шестьдесят одна тысяча девятьсот сорок два рубля 85 копеек) должен быть зачислен на счет коммунального консалтингового унитарного предприятия «Витебский областной центр маркетинга», УНП 390477566, р/с BY93MTBK3012000109330006782 в ЗАО «МТБанк» г. Минск, БИК МТБВКВ22.

Победителем третьих повторных электронных торгов признается участник, предложивший максимальную цену за лот.

Победитель электронных торгов (единственный участник электронных торгов, выразивший согласие на приобретение предмета электронных торгов по начальной цене, увеличенной на пять процентов) обязан в течение 5 рабочих дней со дня проведения электронных торгов возместить затраты за организацию и проведение электронных торгов согласно смете затрат и оплатить услуги ЭТП согласно Прејскуранту ЭТП, заключить договор купли-продажи в течение 10 (десяти) рабочих дней со дня проведения электронных торгов; оплатить предмет торгов в порядке и сроки, установленные договором купли-продажи, но не позднее 30 дней со дня проведения электронных торгов, если иной срок не установлен собранием (комитетом) кредиторов;

Справочная информация: Контактный телефон антикризисного управляющего +375 (44) 7224795. Контактный телефон для осмотра объектов +375 (44) 7224795. Контактные телефоны лица, организующего торги на основании договора поручения: +375 (212) 24-63-12, +375 (29) 510-07-63.

Дата, время и адрес доступа (ознакомления) с предметом электронных торгов (информацией о предмете электронных торгов — в отношении нематериальных активов) в рабочие дни по 13.01.2022 с 09.00 до 16.00 по предварительному согласованию с Продавцом по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Химзаводская, 5.

Затраты на организацию и проведение третьих повторных электронных торгов определяются согласно смете затрат и прејскуранта ЭТП. Ознакомление с затратами на организацию и проведение третьих повторных электронных торгов производится на <http://etpvt.by/> до начала торгов.

Возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется в соответствии с законодательством.

ЗАО «БЕЛРЕАЛИЗАЦИЯ» ОБЪЯВЛЯЕТ АУКЦИОН

Организатор торгов: ЗАО «Белреализация» (УНП 191113330), 220089, г. Минск, ул. Уманская, 54, 4-й этаж паркинга, каб. 28, тел.: (8017) 298-53-53; (8029) 680-54-09, BELTORGI.BY

Продавец: ООО «Тимбер Групп» (УНП 491201981) 220005, г. Минск, ул. В. Хоружей, д. 3, комн. 122, в лице ликвидатора Голяк Инессы Ивановны, тел. +375296165067.

Публичные торги в электронной форме будут проведены: 13 января 2022 г. 09.00–17.00 на электронной торговой площадке BELTORGI.BY.

Предмет торгов — ЛИНИЯ ДЛЯ ДЕРЕВООБРАБОТКИ:

автоматическое центрирующее устройство iWM, загрузочная эстакада iWM, ленточный транспортер iWM, многопилный обрезной станок OMS 600 iWM, оборачиватель бревен iWM, одновальный многопилный станок iWM, пошутчиный подаватель бревен iWM, разделитель горбыля iWM, рольганг неприводной iWM, рольганг приводной сбрасывающий iWM, рольганг приводной сбрасывающий iWM, сепаратор iWM, станок двухвалный брусочный iWM BS 300, станок торцовочный TS 600 iWM, установка компрессорная СБ4/С-270 AB850, цепной поперечный транспортер iWM, цепной поперечный транспортер iWM.

Начальная цена предмета торгов — 405 000,00 бел. руб. с НДС. Местонахождение — Гомельская обл., Мозырский р-н, Михалковское с/с, д. 62. Тел. для ознакомления 8029 698 53 53.

Для участия в торгах необходимо в срок с 29.12.2021 г. 09.00 по 12.01.2022 г. 17.00:

1) зарегистрироваться и подать заявку по выбранному лоту на участие в торгах на сайте BELTORGI.BY; 2) перечислить задаток по выбранному лоту на р/с BY33BPSB30121854590139330000 в ОАО «БСБ Банк», код BPSBBY2X, УНП 191113330, получатель — ЗАО «Белреализация».

Шаг торгов — 5%, задаток — 10% от начальной цены предмета торгов. Организатор торгов вправе отказаться от их проведения не позднее, чем за день до наступления даты проведения торгов. Торги проводятся при наличии не менее двух допущенных к участию в них участников. Победителем торгов признается лицо, предложившее наиболее высокую цену. Если заявки на участие в торгах подана только одним участником, торги признаются не состоявшимися. Предмет торгов продается претенденту на покупку при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов. Результаты торгов оформляются в виде протокола. Победитель торгов (президент на покупку) обязан в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов оплатить сумму фактических затрат, связанных с организацией и проведением торгов, аукционный сбор. Срок заключения договора купли-продажи и оплаты предмета торгов — 10 рабочих дней со дня проведения торгов.

ООО «Велимы Смячна» ИНФОРМИРУЕТ ПОКУПАТЕЛЕЙ (ПОТРЕБИТЕЛЕЙ)

ОБ ОРГАНИЗАЦИИ ВОЗВРАТА конфет негладированных с желатиными корпусами с начинкой «Рыжая-Бесстыжая» (изготовитель: ООО «Сладуница», Российская Федерация) и набора карамели «Рози Блюз» со вкусами апельсина и сливок, малины и сливок, земляники и сливок (изготовитель: АО «АККОИД», Российская Федерация, г. Чебоксары).

Возврат можно осуществить в месте приобретения продукции или по адресу ООО «Велимы Смячна»: г. Минск, Логойский тр-т, д. 37, пом. 7, оф. 19.

ЗАО «Центр промышленной оценки» информирует об отмене электронных торгов по продаже имущества ОАО «БЕЛХИМ» (публикация извещения в газете «Звезда» от 15.12.2021 г.), назначенного на 18.01.2022 г.

КАМУНАЛЬНАЕ ПРАВИЛА «ПЯЦІ ДОЛАРАЎ»

Кожная капейка

ў тарыфе апраўдана: напоўніцу і з субсідыямі

Тарыфы на жыллёва-камунальныя паслугі (ЖКП) у Беларусі жорстка рэгулююцца і распрацоўваюцца зыходзячы з планавы-разліковых цен, за чым сочыць Міністэрства антыманапольнага рэгулявання і гандлю, акрэсліў міністр **МЖКГ Андрэй Хмель** у праграме «Нічога асабістага»:

— *Кожная капейка ў тарыфе павінна быць апраўдана, і мы вытрымліваем пастаўленую задану — рост тарыфаў не больш як на пяць долараў у год. Гэта зроблена для таго, каб чалавек разумеў, як будучы расці тарыфы. Ва ўмовах падарожжання энэргасурсаў і росту заробку неплазбежнае і павелічэнне кошту аказаных паслуг. Калі б цана на газ для беларусаў стала як у Еўропе, кошт за ацяпленне і падагрэў вады павялічыўся бы ў дзясяткі разоў.*

Механізм расліку гэтых пяці долараў наступны. Бярэцца тыповая аднапакатная кватэра памерам 48 м² з трыма жыхарамі. За аснову бярэцца існуючы тарыф, згодна з якімі пралічваецца кошт паслуг па ўсіх іх відах у комплексе. І калі на 1 студзеня кошт складае ўмоўна 100 рублёў, то на гэтую дату наступнага года ён не павінен перавышаць 113,5 рубля (згодна з курсам долара). Зыходзячы з гэтага падыходу, штогод прымаецца адпаведны ўказ Прэзідэнта, які і фарміруе ўзровень тарыфаў, патлумачыў міністр.

(Заканчанне.

Пачатак на 1-й стар.)

Пры існуючых у краіне тарыфах на камунальныя паслугі жыхары Беларусі да канца года будуць аплачваць камуналку на 83%. Фактычна гэта разлік па сабекошце, за выключэннем двух паслуг — ацяплення і падагрэву вады, за якія людзі аддаюць толькі 20% ад іх сабекошту. Аднак ёсць і выключэнні. Грамадзяне, якія не заняты ў эканоміцы, а таксама тыя, хто мае кватэру, дзе ніхто не зарэгістраваны, аплачваюць па сабекошце і гэтыя дзве паслугі.

У той жа час у краіне працягаецца практыка субсідзіравання (выдачы безаўмыльных жыллёвых субсідый) грамадзян, сума ў жыроўках якіх перавышае 20% ад іх сярэднямесячнага сукупнага даходу ў горадзе і 15% — на сяле. Каб разлічыць, хто мае права на такую дзяржапамогу, бярэцца тая ж двухпакатная ў 48 м² з трыма жыхарамі, з якіх двое атрымліваюць сярэднямесячны на краіне заробак. Зыходзячы з гэтага разліку, затраці на камуналку складаюць у такім сямейным бюджэце 4,5% (у Расіі — 10%, ва Украіне — 15-16%, у Прыбалтыцы набліжаюцца да 20%).

У метрах,

а не чалавека

Адзінкай вымярэння паслуг у графах «Санітарнае ўтрыманне дапаможных памяшканняў», «Электраэнергія на асвятленне дапаможных памяшканняў і работу абсталявання, за выключэннем ліфтаў» і «Электраэнергія на работу ліфтаў» у кастрычніцкіх жыроўках сталі не чалавекі, а метры. Варта заўважыць, што праз гэта кошт на абозначаныя паслугі крыху паменшыўся. Так, у двухпакат-

ёўцы дзевяціпавярховіка за прыборку памяшканняў сталі браць 1,7 рубля замест 2,14, за агульную электраэнергію — 1,05 рубля замест 2,13 і за ліфт — 2,36 рубля замест 2,37. Да 23 сакавіка 2016 года, дарэчы, аплата абазначаных паслуг так і налічвалася, як цяпер, — па метрах, а не колькасці жыхароў.

— *Згодна з агульнымі паходамі ў жыллёвым заканадаўстве, удзельнік сумеснага домаўладання абавязаны несці расходы па эксплуатацыі (утрыманні, тэхнічным абслугоўванні, бягучым і капітальным рамонтна) агульнай маёмасці прапарцыянальна яго долі ў праве агульнай уласнасці на гэтую маёмасць, — нагадала Ала РАМАНЬКОВА, начальнік упраўлення эканомікі МЖКГ. — Шматкватэрныя жылыя дома — сумеснае домаўладанне ўсіх уласнікаў, якія жывуць у ім. Дах, падвал, лесвіцы, уваходныя дзверы, лямпачкі ў пад'ездзе, ліфт, трубаправод і іншыя непадзельныя часткі шматпавярховіка — гэта калектыўная ўласнасць ці агульная маёмасць, абавязак па ўтрыманні якой распаўсюджаецца на ўсіх уладальнікаў. Калі б кватэра магла існаваць сама па сабе, гэта была б не кватэра, а асобная каробка з перагародкамі без даху, падмурка і іншых элементаў. Значыцца, ахвотнікаў набывць такое жыллё было б, напэўна, няшмат. Менавіта спраўны ліфт, металічныя уваходныя дзверы, уцелення сцены і новыя камунікацыі ствараюць прывабнасць для пакупкі. Набываючы жыллё, не трэба думаць, што ўласнасць — гэта тое, што за дзвярцамі ўнутры кватэры, а ліфт, лямпачкі ў пад'ездзе, лес-*

віцы, трубы ў падвале «ніхто не набываў і не прыватызаваў». Усё гэта агульная ўласнасць, за якую прыйдзецца несці адказнасць кожнаму ўладальніку кватэры.

Такім чынам, чалавек, які становіцца ўласнікам, аўтаматычна становіцца і ўладальнікам агульнай маёмасці. Адпаведна, ён павінен плаціць арганізацыям, якія аказваюць паслугі абслугоўвання ўсіх элементаў дома. Прычым плаціць трэба адпаведна сваёй долі ў праве агульнай уласнасці на агульную маёмасць. І кошт абслугоўвання ліфта ці прыборкі пад'езда залежыць не столькі ад колькасці жыхароў, а ад пераліку і перыядычнасці правядзення рэгламентных работ, дадала спецыяліст:

— *Тэхабслугоўванне ліфта, напрыклад, як і любога іншага абсталявання, праводзіцца ў пэўныя перыяды часу згодна з рэгламентам, а не залежыць ад колькасці перавезеных людзей. Тарыф, з якога складаецца канчатковая сума аплаты паслугі з кватэры, — 0,0584 рубля за адзін квадратны метр. Пры гэтым квадратны метр — гэта не адзінка вымярэння платы, а інструмент вызначэння долі ўласніка кватэры ў агульнай маёмасці сумеснага домаўладання. І справядліва, калі ўласнік трохпакатнага жылля, які валодае большай доляй ў праве агульнай уласнасці, будзе плаціць за абслугоўванне маёмасці больш, чым гаспадар аднапакатнага. Да таго ж механізм размеркавання гэтых расходаў прапарцыянальна плошчы жылля дазваляе больш справядліва браць грошы з уласнікаў, якія не жывуць у набітых метражах, бо маюць яшчэ адну кватэру.*

Ірына СІДАРОК.

ДА НОВАГА ГОДА СНЕГ МОЖА РАСТАЦЬ

Няўжо гэтае свята

мы будзем адзначаць з парасонамі?

Калі апошняя дэкада снежня ў цэлым была адносна халоднай, то ў апошнія дні старога года да нас прыйдзе адліга, паведамляюць спецыялісты Рэспубліканскага цэнтру па гідраметэаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Мінпрыроды.

У аўторак на большай частцы тэрыторыі краіны будзе без ападкаў, толькі ў асобных раёнах па поўначы магчымы невялікі снег. Раніцай месцамі па краіне кахаецца туман. На асобных участках дарог магчыма галалёдзіца. Вецер прагназуецца паўднёва-ўсходні слабы. Максімальная тэмпература паветра будзе 4—10 градусаў ніжэй за нуль.

У сераду захавецца ўплыў зоны павышанага атмасфернага ціску. На асобных участках дарог магчыма галалёдзіца. Тэмпература паветра ўначы складзе 8—13 марозу, пры працягненні — ад мінус 14 да 17 градусаў ніжэй за нуль. Удзень будзе 2—9 марозу.

У чацвер уначы па паўднёвым захадзе, а ўдзень на большай частцы тэрыторыі краіны пройдуць кароткачасовыя апады ў выглядзе снегу, мокрага снегу, удзень па паўднёвым захадзе з дажджом. У асобных раёнах магчымы слабы туман, галалёдзіца. Вецер прагназуецца паўднёва-ўсходні, паўднёвы ўмераны. Тэмпература паветра ўначы складзе 8—13 марозу, па паўночным усходзе пры працягненні да мінус 14—17 градусаў, удзень 1—8 градусаў ніжэй за нуль. Па паўднёвым захадзе ўначы будзе 5—7 марозу, удзень ад нуля да плюс 2 градусаў.

Вовалде папярэдніх прагнозаў айчынных сіноптыкаў, 31 снежня будзе пераважаць воблачнае надвор'е. На большай частцы тэрыторыі краіны пройдуць апады ў выглядзе снегу, мокрага снегу, удзень па захадзе з дажджом. Тэмпература паветра ўначы складзе 1—8 марозу, па паўночным усходзе пры працягненні — ад мінус 10 градусаў, у паўднёва-заходніх раёнах — ад нуля да плюс 2 градусаў. Удзень будзе ад мінус 2 градусаў да 5 цяпла.

У першы дзень новага года сіноптыкі не выключаюць, што ў многіх рэгіёнах мокры снег зменіцца дажджом. Калі тэмпература паветра ўначы складзе яшчэ каля нуля, то ўдзень будзе наогул па-вяносаму — да 6 цяпла.

Сяргей КУРКАЧ.

2 февраля 2022 г.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОННЫХ ТОРГОВ

№ 2-Н/2022

по продаже не завершенных строительством незаконсервированных жилых домов, дач с продажей права заключения договора аренды земельного участка в г. Гомеле

№ лота	Наименование объекта/ адрес земельного участка: г. Гомель	Целевое назначение	Кадастровые номер, площадь земельного участка	Начальная стоимость, руб.	Сумма задатка, руб.	Расходы на подготовку док-ции, руб.	Наличие ограничений, обременений
1	Не завершенный строительством жилой дом в районе индивидуальной жилой застройки Романович, ул. Полякова И.Е., 6	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома	340100000008002500, 0,0810 га	9 662,91	960,00	3 925,93	Зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения, охранная зона линий, сооружений электросвязи и радиосвязи, обременение — в связи с размещением на земельном участке фундамента, присутствие следов земляных работ

1. Организатор аукциона – Коммунальное топографо-геодезическое унитарное предприятие «Гомельгеодезцентр» (далее – Государственное предприятие «Гомельгеодезцентр»).

1.1. Начальная цена предмета аукциона лота № 1 определена как сумма начальной цены не завершенного строительством жилого дома согласно заключению об оценке РУП «Гомельское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру» в размере 9 641,31 бел. руб. и начальной цены права заключения договора аренды земельного участка в размере 2 721,60 бел. руб.

2. Аукцион проводится комиссией, созданной Государственным предприятием «Гомельгеодезцентр», в соответствии с Положением о порядке продажи не завершенных строительством незаконсервированных жилых домов, дач с публичных торгов на земельном участке в г. Гомель, предоставляемом в аренду сроком на 99 лет, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 23.03.2018 г. № 220. Получить в установленном порядке разрешительную документацию на проведение проектно-изыскательских работ и разработку строительного проекта на строительство одноквартирного жилого дома. Желающим предварительно ознакомиться с документами обращаться в Государственное предприятие «Гомельгеодезцентр» (г. Гомель, ул. Барыкина, 149, 3-й этаж, каб. № 3-6, № 3-14).

3. Аукцион состоит 2 февраля 2022 г. в 14.30 в Гомельском городском исполнительном комитете по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 16, при наличии не менее двух участников. Если заявление на участие подано только одним гражданином, юридическим лицом или индивидуальным предпринимателем Республики Беларусь, правом аренды земельного участка предоставляется этому лицу при его согласии с внесением платы за право аренды в размере начальной цены предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов.

4. К участию в аукционе допускаются граждане, индивидуальные предприниматели Республики Беларусь и юридические лица, а также иностранные юридические лица, иностранные граждане. В аукционе допускается участие на стороне покупателя консолидированных участников, подавших в Государственное предприятие «Гомельгеодезцентр» в указанные в извещении сроки, следующие документы: заявление по установленной форме; документ, подтверждающий внесение суммы задатка в размере, указанном в извещении с отметкой банка, на р/с ВУ74 ВАРВ 3012 2030 8001 3000 0000 в филиале ГОУ ОАО «Беларогпромбанк» г. Гомель, ул. Интернациональная, 30, УНП 400203163, БИК ВАРВВУ2Х. Получатель платежа – Государственное предприятие «Гомельгеодезцентр». Наименование платежа – оплата задатка за участие в аукционе. Кроме того НЕОБХОДИМО открыть текущий расчетный счет (с указанием транзитного счета) в филиале ГОУ ОАО «Беларогпром-

банк» г. Гомель, ул. Интернациональная, 30 – для возврата задатка за участие в аукционе (в случае победы на аукционных торгах) – это только для физических лиц.

Индивидуальные предприниматели и юридические лица приносят задаток со своего расчетного счета.

Перечень документов, представляемых участниками:

4.1. заявление на участие в аукционе; документ, подтверждающий внесение суммы задатка; гражданами Республики Беларусь – копия паспорта, представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность.

4.2. представители или уполномоченные должностные лица юридических лиц Республики Беларусь – доверенность, выданную юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;

4.3. индивидуальные предприниматели – копии свидетельства о государственной регистрации без нотариального засвидетельствования;

4.4. представители индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенную доверенность;

4.5. представители или уполномоченные должностные лица иностранного юридического лица – копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык, доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;

5. Лицо, желающее принять участие в аукционе, обязано подписать с организатором торгов Соглашение, определяющее взаимные права, обязанности и ответственность сторон, в процессе подготовки и проведения аукциона.

6. Победитель аукциона либо единственный участник несоостоявшегося аукциона, выразивший согласие на предоставление предмета аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%, обязан:

6.1. В течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона либо признании аукциона несоостоявшимся, в размере, определенном соответствующим протоколом аукционных торгов:

- часть оплаты за предмет аукциона (часть платы – в случае предоставления рассрочки или внесения в установленном порядке за земельный участок), за вычетом суммы, причитающейся за незавершенный строительством незаконсервированный одноквартирный жилой дом;

- часть платы за предмет аукциона – цена продажи не завершенного строительством незаконсервированного одноквартирного жилого дома, исчисленную пропорционально его удельному весу в начальной цене предмета аукциона, за вычетом расходов, понесенных на оплату оценки;

- возместить расходы, понесенные городским бюджетом по изготовлению земельно-кадастровой документации и государственной регистрации земельного участка;

- компенсировать организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения (окончательный размер которых определяется до аукциона и фиксируется в соответствующих ведомостях ознакомления участников).

6.2. После совершения победителем аукциона действий, предусмотренных в решении об изъятии земельного участка для предоставления аукциона и предоставлении победителем аукциона либо единственному участнику несоостоявшегося аукциона, которые подлежат выполнению до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка, и представления организатору аукциона и в местный исполнительный комитет копий платёжных документов, но не позднее двух рабочих дней, с ним в установленном порядке в соответствии с условиями аукциона местный исполнительный комитет заключает договор аренды земельного участка.

6.3. Гомельский оргсплоком может быть предоставлена рассрочка внесения оплаты стоимости предмета аукциона в соответствии с решением Гомельского городского исполнительного комитета от 04.02.2009 г. № 83 «Об утверждении Инструкции о порядке предоставления рассрочки по внесению платы за право заключения договоров аренды земельных участков или платы за земельные участки, предоставляемые в частную собственность».

7. Заявления для участия в аукционных торгах принимаются Государственным предприятием «Гомельгеодезцентр» с 29 декабря 2021 г. по 31 января 2022 г. включительно. Дни приема: **понедельник, среда, пятница** с 08.00 до 16.30 (обед 12.00-13.00) по адресу: г. Гомель, ул. Барыкина, 149, 3-й этаж, каб. 3-6, 3-14.

Контактный телефон: +375 232 30-12-46. Информацию размещена на сайте: www.geodezcentr.by, gomeloblzombz.by и газета «Звязда»

Правила проведения Рекламной игры «СЧАСТЛИВЫЙ СЛУЧАЙ. 4 СЕЗОН. ТР 8»

1. Организатор и заинтересованное лицо Рекламной игры

Организатор Рекламной игры: Общество с ограниченной ответственностью «Минт филд» (далее именуемое «Организатор»), зарегистрировано в Едином государственном реестре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 192465627, свидетельство о государственной регистрации выдано 16.02.2016 г.

Местонахождение Организатора: 220052, г. Минск, ул. Гурского, д. 37, пом. 5Н, ком. 5н-5/6.

Заинтересованное лицо Рекламной игры: ООО «АЛДИД-Вест», зарегистрированное Минским горисполкомом Республики Беларусь решением от 7 октября 2011 года, в Едином государственном реестре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 191688253.

Местонахождение заинтересованного лица: г. Минск, 220140, ул. Домбровская, д. 9, оф. 7.3.1.

2. Наименование Рекламной игры – «Счастливые случаи. 4 сезон. Тур 8».

3. Территория проведения – торговые объекты «Остров чистоты», «Остров чистоты и вкуса», а также интернет-магазины: <https://ostrov-shop.by>, <https://zht.by>, <https://zhs.by>.

4. Сроки проведения Рекламной игры – с 29 декабря 2021 года по 19 марта 2022 года (включая срок выдачи выигрышей и опубликования результатов проведения Рекламной игры).

5. Состав комиссии по проведению рекламной игры

Председатель: Николаева Ирина Анатольевна, Общество с ограниченной ответственностью «Минт филд», директор.

Члены комиссии: Прудильник Александр Александрович, Частное торговое унитарное предприятие «ЗападХимТорг», специалист по рекламной коммуникации;

Бука Светлана Анатольевна, Общество с ограниченной ответственностью «Минт филд», ведущий специалист по маркетингу;

Сташкевич Алла Геннадьевна, Иностранное общество с ограниченной ответственностью «АЛДИД-Вест», менеджер по рекламе;

Королева Валерия Игоревна, Общество с ограниченной ответственностью «Минт филд», дизайнер.

6. Наименование товаров, в целях стимулирования реализации которых проводится Рекламная игра

Рекламная игра проводится в целях стимулирования продаж продукции, маркированной товарными знаками ARIEL, TIDE, LENOR, MR PROPEX, FAIRY, PAMPERS, TAMPAX, DISCREET, ALWAYS, NATURELLA, HEAD & SHOULDERS, PANTENE, GILLETTE PRO SERIES, GILLETTE, GILLETTE VENUS, Gillette Venus, Satin Care, OLD SPICE, SAFEGUARD, BLEND-A-MED, HERBAL ESSENCES, ORAL-B, MIF реализующей в торговых объектах «Остров чистоты», «Остров чистоты и вкуса», а также в интернет-магазинах: <https://ostrov-shop.by>, <https://zht.by>, <https://zhs.by> (далее по тексту Правил – «товар-счастливец»).

7. Условия участия и порядок отбора участников Рекламной игры

7.1. К участию в Рекламной игре допускаются граждане, постоянно проживающие на территории Республики Беларусь, достигшие 18 лет. Под гражданами для целей настоящих Правил понимаются граждане Республики Беларусь и иностранные граждане, лица без гражданства, имеющие вид на жительство в Республике Беларусь, выполнившие условия участия в Рекламной игре.

Участниками Игры не могут быть члены Комиссии, а также лица, состоящие в трудовых отношениях с Организатором, их супруги, их близкие родственники и лица, находящиеся с ними в отношениях свойства.

7.2. Для участия в Рекламной игре необходимо заполнить в период с 29 декабря 2021 года по 03 февраля 2022 года включительно:

7.2.1. приобрести в торговых объектах «Остров чистоты», «Остров чистоты и вкуса» либо в интернет-магазинах <https://ostrov-shop.by>, <https://zht.by>, <https://zhs.by> товар-счастливец, указанные в п. 6 настоящих Правил, на сумму не менее 16,99 (шестнадцать белорусских рублей 99 копеек) с использованием при расчете за покупку дисконтной карты «Остров чистоты», «Остров чистоты и вкуса» (далее – дисконтная карта). Покупатели, осуществляющие расчет за товар на кассе торгового объекта «Остров чистоты», «Остров чистоты и вкуса» с использованием карт расрочек («Халва» и «Карта покупки», «Карта Filp и др.), не могут быть участниками Рекламной игры, так как дисконтная карта не может быть применена при расчете картами расрочек в соответствии с программой лояльности «Остров чистоты», «Остров чистоты и вкуса»;

7.2.2. достоверно заполнить персональные данные в личном кабинете на сайте <https://ostrov-shop.by> (далее – интернет-сайт) в день совершения покупки (или до момента оформления заказа через интернет-магазины: <https://ostrov-shop.by>, <https://zht.by>, <https://zhs.by> и подтвердить согласие на участие в Рекламной игре на интернет-сайте (либо проверить корректность ранее заполненных данных), а именно:

- фамилия (обязательно), имя (обязательно), отчество (если такое имеется);

- адрес проживания, пребывания в Республике Беларусь: область (обязательно), район (обязательно), населенный пункт (обязательно), улица (обязательно, при наличии), дом (обязательно), корпус (обязательно, при наличии), номер квартиры (обязательно, при наличии);

- адрес электронной почты (обязательно);

- абонентский номер мобильного телефона белорусского оператора сотовой связи участника в международном формате (обязательно);

- оператор сотовой связи А1, МТС, life) (обязательно). В случае если персональные данные и согласие на участие в рекламных мероприятиях было подтверждено ранее, повторное подтверждение не требуется.

7.3. Игровые коды присваиваются с первого разряда (0000001, 0000002, 0000003 и т.д.) автоматическим по порядку.

Под Игровым кодом в настоящих Правилах понимается цифровой уникальный семизначный код, который присваивается по правилам, указанным в пп. 7.4, 7.5 и 7.6 настоящих Правил.

7.4. Участник получает один Игровой код за каждые 16,99 (шестнадцать белорусских рублей 99 копеек) в чеке, потраченные на покупку товаров-счастливых при покупке их в торговых объектах «Остров чистоты», «Остров чистоты и вкуса» либо в интернет-магазинах: <https://ostrov-shop.by>, <https://zht.by>, <https://zhs.by> (например, за покупку товаров-счастливых на сум-

му 75,00 (семьдесят пять) белорусских рублей в чеке участник получает четыре Игровых кода).

7.5. Каждому покупателю, который впервые совершил действия, указанные в пп. 7.2.1 и пп. 7.2.2 п. 7.2 настоящих Правил, присваивается следующий после последнего присвоенного Игрового кода на дату и время регистрации на интернет-сайте.

7.6. Каждому покупателю, который совершил повторные действия, указанные в пп. 7.2.1 настоящих Правил (и который прошел прежде регистрацию на интернет-сайте согласно пп. 7.2.1 п. 7.2), присваивается порядковый Игровой код по дате и времени покупки.

7.7. Присвоенные Игровые коды отображаются в личном кабинете участника на интернет-сайте в течение 120 (ста двадцати) часов после посещения.

7.8. Каждый Участник может принимать участие в Рекламной игре неограниченное количество раз при условии соблюдения установленных условий Рекламной игры.

8. Состав и размер призового фонда

Общий размер призового фонда составляет 216 459,18 (двести шестнадцать тысяч четыреста пятьдесят девять белорусских рублей 18 копеек). Призовой фонд сформирован за счет имущества и денежных средств заинтересованного лица:

Название приза	Наименование приза	Стоимость за единицу, бел. руб. с НДС	Количество	Итого стоимость, бел. руб. с НДС
Приз № 1	Изолированное помещение (квартира) с инвентарным номером 500/D-978808463, расположенное по адресу: г. Минск, ул. Лученка, д. 11, кв. 164, состоящее из 1 жилой комнаты (комнат) с общей площадью по СНБ 31,2 кв. м.	93 772,55	1	93 772,55
	Денежные средства в размере	13 989,58		13 989,58
Приз № 2	Стиральная машина LG F4T9RC9P	1 916,88	10	19 168,80
	Денежные средства в размере	264,02		2 640,20
Приз № 3	Телевизор LG 55NANO816PA	2 047,09	10	20 470,90
	Денежные средства в размере	283,47		2 834,70
Приз № 4	Робот-пылесос Xiaomi Mi Robot Vacuum-Mop SKV4093GL White (STYTJ01ZHM)	593,18	15	8 897,70
	Денежные средства в размере	66,22		993,30
Приз № 5	iPhone 12, 128 Гб, Черный MGJA3RM/A	2 899,00	10	28 990,00
	Денежные средства в размере	410,77		4 107,70
Приз № 6	Беспроводные наушники Apple AIRPODS PRO WITH WIRELESS CASE-RUS, Model A2083 A2084 A2190, MWP22RU/A	785,88	20	15 717,60
	Денежные средства в размере	95,02		1 900,40
Приз № 7	Беспроводная аудиосистема Яндекс. Станция Лайт, модель: YNDX-00025 (Green – Мята)	119,03	25	2 975,75
	Итого призовой фонд:			216 459,18
в т. ч. призы				189 993,30
в т. ч. денежные средства				26 465,88

9. Место, дата, время и порядок розыгрыша призов, порядок определения победителей Рекламной игры

Розыгрыш призов проходит по адресу: г. Минск, ул. Кульман, 55А, 7-й этаж, комната переговоров 09 февраля 2022 г. в 14.30.

Последовательность розыгрыша призов происходит в следующем порядке: 25 Призов № 7, 20 Призов № 6, 10 Призов № 5, 15 Призов № 4, 10 Призов № 3, 10 Призов № 2, 1 Приз № 1.

К моменту проведения розыгрыша Организатором формируется список Игровых кодов по возрастаню, сформированный согласно п. 7 настоящих Правил, с указанием фамилии, имени, отчества (при наличии) Участников, номера дисконтной карты, даты подтверждения согласия на участие в Рекламной игре, даты и времени совершения покупки. Игровые коды имеют одинаковую разрядность.

Для проведения розыгрыша используется лототрон, состоящий из 7 секций, каждая из которых соответствует определенному разряду Игрового кода, и несколько наборов шаров в количестве 10 штук с номерами от 0 до 9. Определение выигрышных Игровых кодов по лототрону призов происходит путем их формирования каяв направо из номеров шаров, поочередно извлекая из секций лототрона. Розыгрыш начинается с первого разряда слева.

За ходом каждого розыгрыша призов следит комиссия по проведению Рекламной игры. Итоги каждого розыгрыша призов Рекламной игры фиксируются в Протоколе комиссии, который составляется и подписывается присутствующими членами комиссии.

Игровой код победителя, выигравший один из призов: Приз № 7, Приз № 6, Приз № 5, Приз № 4, Приз № 3, Приз № 2, может признаваться выигрышным только один раз. В случае повторного попадания в Игровой код, уже выигравший один из призов: Приз № 7, Приз № 6, Приз № 5, Приз № 4, Приз № 3, Приз № 2 в розыгрыше, выигрышным считается следующий по списку Игровой код.

Если следующий за выигрышным Игровым код принадлежит победителю, выигравшему один из призов: Приз № 7, Приз № 6, Приз № 5, Приз № 4, Приз № 3, Приз № 2, то выигрышным становится следующий после него первый Игровой код иного участника. В случае если Игровой код попадает на конец списка, то выигрышным будет считаться первый Игровой код иного участника с начала списка.

При проведении розыгрыша Приза № 1 Организатором дополнительно определяется один резервный Игровой код. Резервным победителем становится обладатель Игрового кода, следующего за выигрышным. Если следующий за выигрышным Игровым код принадлежит победителю приза, то выигрышным становится следующий после него первый Игровой код иного участника. В случае если Игровой код попадает на конец списка, то выигрышным будет считаться первый Игровой код иного участника с начала списка. Случаи использования резервного Игрового кода определены в пункте 10.0 Правил.

10. Место, порядок и сроки выдачи призов и уведомления победителей

Победители Рекламной игры извещаются о выигрыше письмом, отправленным на электронную почту, указанную Участником при регистрации на интернет-сайте, а также посредством звонка по телефону на номер, указанный при регистрации по 13.02.2022 г. включительно.

10.1. Победители Рекламной игры, выигравший Приз № 1, должны по 28 февраля 2022 г. включительно явиться за получением приза по адресу: г. Минск,

пр-т Победителей, д. 20, корп. 1, пом. 16, этаж 2, в будние дни с 10.00 до 19.00, либо по предварительной договоренности в субботу, предварительно связавшись с Организатором по телефону +375 29 680 91 26 (стоимость звонка тарифицируется в соответствии с тарифами мобильного оператора, услугами которого пользуется Победитель). При себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность (паспорт (для граждан Республики Беларусь) или вид на жительство в Республике Беларусь – для иностранных граждан и лиц без гражданства), а также оригинал дисконтной карты «Остров чистоты и вкуса».

10.2. Победители Рекламной игры, выигравшие Приз № 2, Приз № 3, Приз № 4, Приз № 5, Приз № 6, Приз № 7, получают призы одним из способов, указанных в п. 10.2.1 и п. 10.2.2 по их выбору.

10.2.1. Победители Рекламной игры, выигравшие Приз № 2, Приз № 3, Приз № 4, Приз № 5, Приз № 6, Приз № 7, должны по 28 февраля 2022 г. включительно отправить по адресу электронной почты info@mintfield.by отсканированную копию паспорта (с 25, 31–33) для граждан Республики Беларусь или отсканированную копию вида на жительство в Республике Беларусь – для иностранных граждан и лиц без гражданства, а также дисконтной карты «Остров чистоты и вкуса».

10.2.2. Победители Рекламной игры, выигравшие Приз № 2, Приз № 3, Приз № 4, Приз № 5, Приз № 6, Приз № 7, должны по 28 февраля 2022 г. включительно отправить по адресу электронной почты info@mintfield.by отсканированную копию паспорта (с 25, 31–33) для граждан Республики Беларусь или отсканированную копию вида на жительство в Республике Беларусь – для иностранных граждан и лиц без гражданства, а также дисконтной карты «Остров чистоты и вкуса».

вого законодательства Республики Беларусь. Выдача призов производится путем передачи приза Победителю за вычетом подоходного налога, удержанного из суммы денежных средств, включенных в состав приза. Подоходный налог перечисляется в бюджет Республики Беларусь в соответствии с законодательством.

При невыполнении Победителем условий и сроков получения Призов, предусмотренных в настоящих Правилах, Победитель лишается права на получение соответствующего Приза и Приз остается в распоряжении Организатора.

Организатор не оплачивает Победителю расходы, связанные с проездом к месту получения Приза.

В случае если Победитель не может явиться в офис Организатора для совершения предусмотренных Правилами процедур лично, соответствующие действия может совершить от его имени его доверенное лицо по предъявлению документа, удостоверяющего личность, и надлежащим образом заверенной доверенности. Призы не подлежат выдаче Участнику иначе как в порядке, предусмотренном Правилами.

Выплата денежного эквивалента стоимости приза или замена его на другой приз не допускается.

Участники Рекламной игры, претендующие на получение призов, обязуются заполнить и подписать все необходимые для их получения документы, предоставляемые Организатором, предоставить Организатору необходимые сведения. В случае невыполнения указанного условия Организатор имеет право отказать в выдаче призов.

Победитель при получении приза письменно подтверждает факт его получения и заполняет все необходимые документы, предоставляемые Организатором и связанные с получением приза.

11. Порядок информирования об условиях и результатах Игры

Правила Рекламной игры подлежат опубликованию в газете «Звязда» до начала Рекламной игры, а также на сайте <https://ostrov-shop.by>. Результаты розыгрыша Призов будут опубликованы в газете «Звязда» не позднее 19 марта 2022 года, а также на сайте <https://ostrov-shop.by>.

12. Общие условия Рекламной игры

Участия в Рекламной игре, ее Участники соглашаются с тем, что их имена, фамилии, отчества, фотографии могут быть использованы в рекламных целях Организатора без уплаты какого-либо вознаграждения Участникам в рамках данной Рекламной игры.

Участники соглашаются давать рекламные интервью об участии в Рекламной игре, в том числе по радио, телевидению, в интернете, а равно и в иных средствах массовой информации, а также сниматься для изготовления графических рекламных материалов без уплаты за это какого-либо вознаграждения. Факт участия в Рекламной игре подразумевает, что ее участники соглашаются с тем, что в рамках Рекламной игры их имена, фамилии, отчества, фотографии, аудио- и видеоматериалы и иные материалы о них могут быть использованы Организатором в целях проведения данной Рекламной игры.

Все права, в т. ч. исключительные имущественные права на такие интервью и результаты съемки, будут принадлежать Организатору.

Факт участия в рекламной игре и факт регистрации предоставления Участником Организатору и Частному предприятию «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест» своих персональных данных (согласно заполненному графам регистрационной формы на Интернет-сайте) означает согласие Участника на обработку его персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест». После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест». После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных Организатором и Частным предприятием «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

Участник рекламной игры вправе в любое время в период проведения Рекламной игры отозвать согласие на обработку персональных данных путем направления соответствующего уведомления на адрес Организатора и Частного предприятия «ЗападХимТорг», ООО «ЗападХимСервис», ООО «ЗападХимИнвест».

После получения уведомления Участника об отзыве согласия на обработку персональных данных

Спорт-тайм: наш фармат

СПАРТЫЎНЫ ГРАД ЗАКАНЧВАЕЦА НА МАЖОРНАЙ НОЦЕ

У традыцыйным аглядзе «Звядзды» расказваем актуальныя спартыўныя навіны

ГЕРАІНА ТЫДНЯ. Беларуская спартсменка Яна Несцерава заваявала бронзавы медаль Кубка свету па хай-дайвінгу — скачках у ваду з экстрэмальных вышынь. Турнір праходзіў у рамках Фестывалу водных відаў спорту ў Абу-Дабі (ААЭ). За свае скачкі з 20-метровай вышыні Яна Несцерава атрымала адзнаку 307,90 бала. Дзякуючы гэтым выступленню беларуска адабралася на чэмпіянат свету — 2022, які пройдзе ў маі ў Японіі.

ПАЗІЦЫЯ ТЫДНЯ. Беларуская тэнністка Арына Сабаленка завяршае 2021 год у статусе другой ракеткі планеты. У апублікаваным рэйтынгу Жаночай тэнніснай асацыяцыі яна займае 2-е месца, маючы ў сваім актыве 6380 ачкоў. У гэтым сезоне Арына Сабаленка стала пераможцай двух турніраў пад эгідай WTA, яна выйграла 45 паядынаў і прайграла 18 сустрэч. Экс-першая ракетка свету Вікторыя Азаранка завяршае год на 27-й пазіцыі, у яе 2166 рэйтынгавых балаў. Аляксандра Саснович знаходзіцца на 107-м месцы (755 ачкоў), Вольга Гаварцова займае 139-ю пазіцыю (564), у Юліі Гатоўкі 190-е месца (361).

У рэйтынгу Асацыяцыі тэнністаў-прафесіяналаў (АТР) найлепшы з беларусаў Ілья Івашка займае 48-е месца (1194), у Ягора Герасімава 113-я пазіцыя (665).

ЦЫТАТА ТЫДНЯ. «Медалістамі апошніх дзвюх Алімпіяд і чэмпіянатаў свету ў дысцыплінах алімпійскай праграмы становіліся беларускія спартсмены ў 11 відах спорту. Есць віды, якія даўно не дасягаюць высокіх вынікаў, але ў той жа час маюць моцны медальны традыцыі. Іх падтрымка і развіццё стратэгічна важныя для нас. У 2022 годзе адной з асноўных задач будзе забеспячэнне якаснай падрыхтоўкі для заваявання максімальна магчымай колькасці ліцэнзій і паспя-

ховага выступлення беларускіх спартсменаў на XXIV зімовых Алімпійскіх і XIII зімовых Паралімпійскіх гульнях у Пекіне, XXIV летніх Дэфлімпійскіх гульнях у Бразіліі і чэмпіянатах свету і Еўропы па відах спорту, — заявіў міністр спорту і турызму Рэспублікі Беларусь Сяргей Кавальчук на пасяджэнні калегіі Міністэрства спорту і турызму па пытанні «Аб вызначэнні і падтрымку прыярытэтных відаў спорту ў Рэспубліцы Беларусь на 2022 год».

КАМАНДА ТЫДНЯ. «Цмокі-Мінск» сталі трынаццаціразовымі ўладальнікамі мужчынскага Кубка Беларусі. За трафэй «цмокі» змагаліся з «Гродна-93». Вынік сустрэчы — 81:49. За трыццаць месяца змагаліся прадстаўнікі магілёўскага «Барысфена» і віцебскага «Рубона». Бронзавы ўзнагароды з'ехалі ў Магілёў. Матч скончыўся з вынікам 87:66. Акрамя кубкаў і медальёў, баскетбалістам былі ўручаны і спецыяльныя ўзнагароды. Прызвы ад імя БФБ атрымалі найлепшыя гульцы турніру. Найлепшым абаронцам прызнаны Уладзіслаў Мікульскі («Барысфен»), найлепшым абаронцам — Кірыл Чумока («Гродна-93»). Найлепшым цэнтравым стаў Вадым Стубяда («Цмокі-Мінск»), а найлепшым маладым гульцом — Уладзіслаў Швакель («Гродна-93»). Прыз глядацкіх сімпатый атрымаў Арцём Сескушэнка («Барысфен»), а тытул самага карыснага іграка (MVP) атрымаў Джэйсан Кларк («Цмокі-Мінск»).

ІМЯНЫ ТЫДНЯ. Беларуская федэрацыя барацьбы назвала найлепшых спартсменаў года. Найлепшымі спартсменкамі года ў жаночай барацьбе названы сярэбраная медалістка Гульняў у Токіа Ірына Курачка і ўладальніца «бронзы» Ванеса Каладзінская. Найлепшым спартсменам сярэдняй катэгорыі вольнага стылю названы ўладальнік «серабра» Алімпіяды

ў Токіа Магамедхабі Кадзімагамедаў. Найлепшым сярэдняй катэгорыі грэка-рымскага стылю стаў сярэбраны прызёр чэмпіянатаў Еўропы і свету Кірыл Маскевіч. Адкрыццём года названа чэмпіёнка свету U20 Аляся Гетманова. А ў катэгорыі «Прарыў года» найлепшым аказаўся чэмпіён свету U20, бронзавы прызёр чэмпіянату Еўропы U20, сярэбраны прызёр чэмпіянату свету U23 Павел Глінчук.

НЯЎДАЧА ТЫДНЯ. Хакеісты мінскага «Дынама» ўступілі хакеістам маскоўскага ЦСКА ў матчы рэгулярнага чэмпіянату Кантынентальнай хакейнай лігі. Вынік сустрэчы — 4:6. Цікава, што папярэдняй паядынак з кітайскім «Куньлунем» скончыўся з такім жа вынікам, але на карысць «зуброў». У мінскай камандзе двойчы вызначыўся 20-гадовы нападаючы Ілья Усаў, яшчэ па шайбе на рахунку абаронцы Сяргей Сапегі і шведскага форварда Маціяса Тэдэбю.

У Заходняй канферэнцыі «Дынама-Мінск» апусцілася з 7-й на 8-ю пазіцыю, маючы ў актыве 48 балаў. Гэта дазваляе камандзе захоўваць вынік у зоне плей-оф.

Апошні ў 2021 годзе матч падапечных Крэйга Вудкрафта правядуць дома — 29 снежня прымуць на «Мінск-Арэне» магнітагорскі «Металург».

АБ'ЯВА ТЫДНЯ. Выканкам Міжнароднай федэрацыі цяжкай атлетыкі (IWF) вызначыў, у якіх вагавых катэгорыях будзе разыгрывацца ўзнагароды на Алімпійскіх гульнях 2024 года ў Парыжы. У спорнасных мужчын медаль будзе разыграны ў пяці катэгорыях — да 61 кг, да 73 кг, да 89 кг, да 102 кг і звыш 102 кг. Жанчыны выступляць на 7 гульнях таксама ў пяці катэгорыях — да 49 кг, да 59 кг, да 71 кг, да 81 кг і звыш 81 кг. На Алімпіядзе 2020 года было па сем вагавых катэгорыяў у мужчын і жанчын.

Валерыя СЦЯЦКО.

СЁННЯ

Месяц

Поўня 27 снежня. Месяц у сузор'і Шаліў.

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	9.28	16.54	7.26
Віцебск	9.26	16.36	7.10
Магілёў	9.19	16.44	7.25
Гомель	9.07	16.49	7.42
Гродна	9.42	17.11	7.29
Брэст	9.34	17.20	7.46

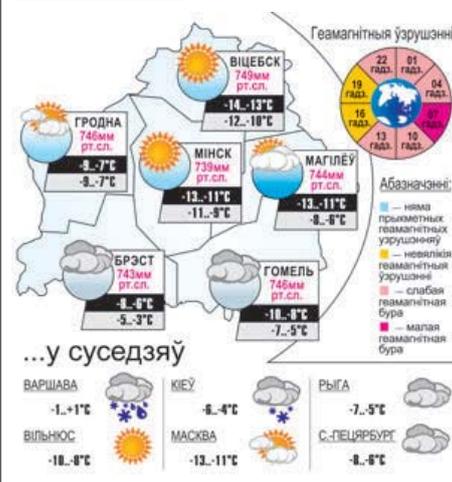
Імяніны

Пр. Аляксандра, Васіля, Паўла, Сцяпана, Трыфана. К. Эмы, Антона, Цэзара.

Фота Анастасіа КІШЧУКА

ЗАЎТРА

Даты Падзеі Людзі

28 СНЕЖНЯ

Міжнародны дзень кіно. 28 снежня 1895 года ў «Вялікім кафе» на Бульвары Капуцынак у Парыжы адбылася першая публічная дэманстрацыя «жывой рухомай фатаграфіі» — сінематографа».

1910 год — нарадзіўся (в. Талька, цяпер у Пухавіцкім раёне) Іван Браніслававіч Шаціла, акцёр, народны артыст Беларусі. У 1932—1961-м і 1967—1971 гадах працаваў у Беларускім тэатры імя Янкі Купалы, у 1961—1967-м — у драматычным тэатры імя Горкага. Акцёр моцнага драматычнага тэмпераменту, яркіх эмоцый, сцэнічнага абаяння. Удзельнічаў у радыёпастановах на Беларускім радыё. Здымаўся ў фільмах «Пялюць жаваранкі», «Першыя выпрабаванні», «Вуліца малодшага сына», «Масква—Генуя».

1911 год — нарадзіўся (в. Сапажкі, цяпер у Кармянскім раёне) Павел Віктаравіч Мажэйка, Герой Савецкага Саюза. У 1933 годзе скончыў Ленінградскую ваенна-тэарэтычную школу лётчыкаў, у 1935-м — Арэнбургскую школу лётчыкаў. У Вялікую Айчынную вайну з чэрвеня 1941 года — у складзе штурмавой авіяцыі на Паўднёва-Заходнім, Варонежскім, 1-м і 4-м Украінскіх франтах. Маёр Мажэйка вызначыўся ў баях за Карпаты ў жніўні 1944-га — лютым 1945 года, на тэрыторыі Венгрыі і Чэхаславакіі. Здзейсніў 112 баявых вылетаў з мэтай знішчэння жывой сілы і баявой тэхнікі саперніка.

1895 год — намецкі фізік-эксперыментатар Вільгельм Конрад Рэнтген абвясціў аб адкрыцці імя выпраменьвання, якое пасля названа яго імем (рэнтгенаўскія прамяні), і стварыў першыя рэнтген-

наўскія трубка. За гэтак адкрыццё вучоны быў удастоены Нобелеўскай прэміі (1901), стаўшы першым нобелеўскім лаўрэатам па фізіцы.

1897 год — нарадзіўся Іван Сцяпанавіч Коцеў, Маршал Савецкага Саюза, двойчы Герой Савецкага Саюза. Удзельнік 1-й Сусветнай і Грамадзянскай войнаў. З 1940 года камандуючы войскамі Забайкальскай і Паўночна-Каўказскай ваенных акруг. У Вялікую Айчынную вайну камандуючы 19-й арміяй, Заходнім, Калінінскім, Паўночна-Заходнім, Стэпавым, 1-м і 2-м Украінскімі франтамі. Удзельнік Смаленскай, Маскоўскай і Курскай бітваў, бітвы за Дняпро, Корсунь-Шаўчанкаўскай, Вісла-Одэрскай, Берлінскай, Пражскай і іншых аперацый. У 1955—1960 гадах — першы намеснік міністра абароны СССР, адначасова ў 1955—1956-м — галоўнакамандуючы Сухопутнымі войскамі краіны і ў 1955—1960-м — галоўнакамандуючы Аб'яднанымі ўзброенымі сіламі дзяржаў — удзельніц Варшаўскага дагавора. У 1961—1962 годзе — галоўнакамандуючы Групавай савецкіх войскаў у Германіі.

1920 год — VIII Усерасійскай з'езд Саветаў заснаваў першы савецкі ордэн — за працоўную адзнаку — ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга. Узнагарода была прызначана для груп працоўных і асобных грамадзян, якія правялі асабліва самаадданца, ініцыятыву, працавітасць і арганізаванасць у развіцці гаспадарчых задач.

СЯРГЕЙ ДАЎЛАТАЎ:
«Адзіная сумленная дарога — гэта шлях памылак, расчараванняў і надзей».

УСМІХНЕМСЯ

Толькі вырашыш пачаць жыццё з чыстага ліста, як з'яўляюцца фатаграфіі з навагодняга карпаратыву.

Мужчына, памятай: на навагоднім карпаратыве галоўнае, каб табе спіну не разадраўлі!

Пачынайце сварыцца з людзьмі цяпер, каб не купляць ні падарункі на Новы год.

Не кахайце да апошняга. **Кожны год 31 снежня мы з сяброўкамі парымся на кухні. Традыцыя ў нас такая!**

— Дзяўчына, а можна я вас сфоткаю і адпраўлю гэтую фотку Дзеду Марозу, каб ён даслаў мне вас на Новы год і Каляды?

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звезда».

Рэгістрацыйнае пасведчэнне нумар 2 ад 17 лютага 2009 года, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.**
АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.
ТЭЛЕФОНЫ У МІНСКУ: прыёмнай — 311 17 13 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.
ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ ТЭЛ./ФАКС: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Афіцыйны партнёраў і адрасаваных па надбор і ідэнтыфікацыі факт: Іх меркаванні не з'яўляюцца суадпавядальнымі з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пisma. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звядзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

www.zviazda.by
 (для зваротаў): zvarot@zviazda.by
e-mail: info@zviazda.by
 Газета адрэагавана ў Рэспубліканскім унітарным прайпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛП № 02330106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыхар 14.804. Індэкс 63850. Зак. № 3229.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

27 снежня 2021 года.